

Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier
1951 — Nr. 10.

Fiskeriinspektørenes virksomhet
1950—51

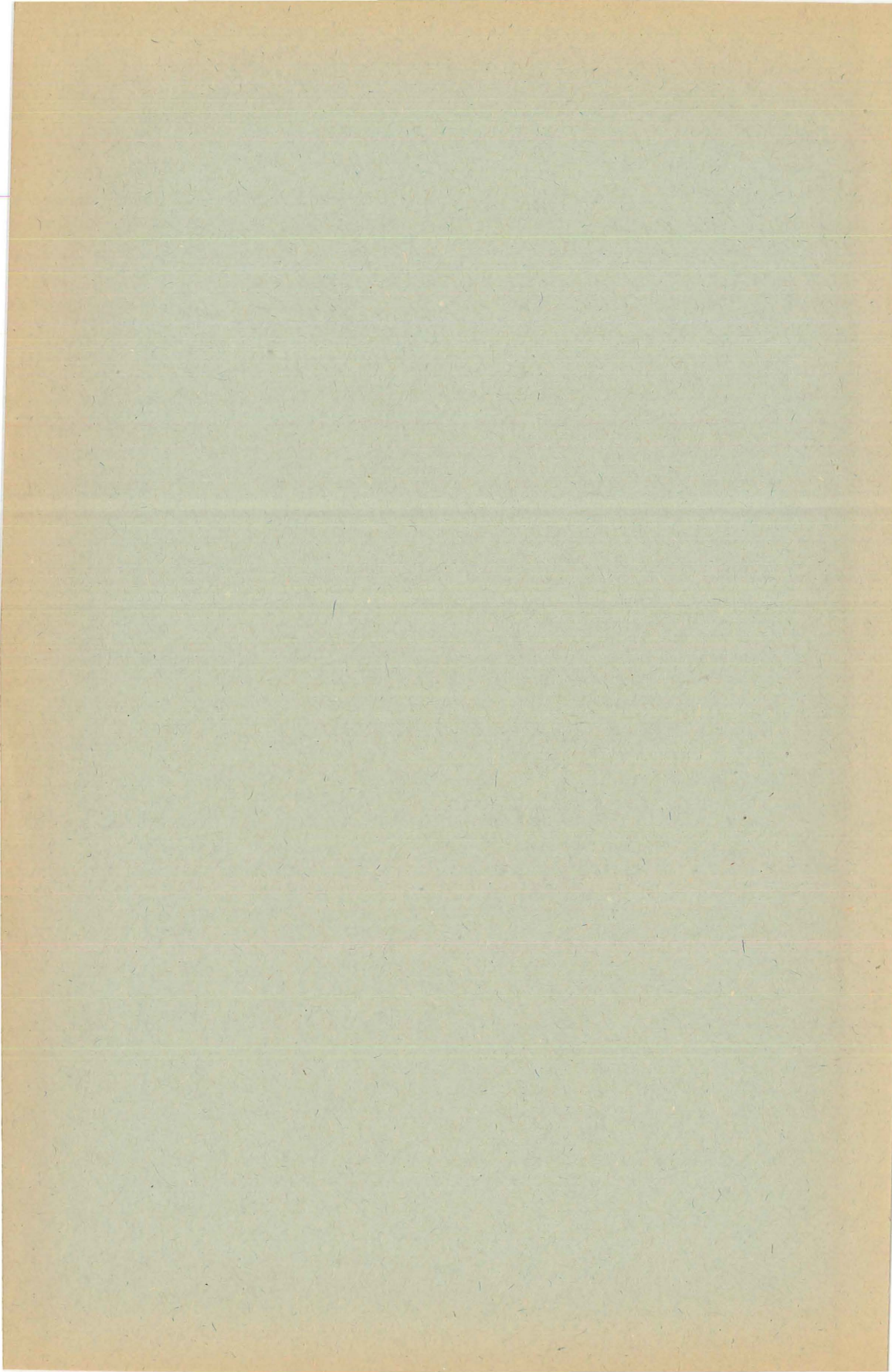
Utgitt av
FISKERIDIREKTØREN

Bergen 1952

A.S JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI

Årsberetning vedkommende Norges Fiskerier
1951 — Nr. 10.

Fiskeriinspektørenes virksomhet 1950—51

Utgitt av
FISKERIDIREKTØREN

Bergen 1952

A.S JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI

INNHold

Forord.....	5
Beretninger fra fiskeriinspektøren i Finnmark, <i>R. Skotnes</i> ..	7
Beretninger fra fung. fiskeriinspektør i Troms <i>Bjørn Berg</i> ..	25
Beretninger fra fiskeriinspektøren i Nordland, <i>Nils Gjerde</i> ..	43
Beretninger fra fiskeriinspektøren i Møre og Trøndelag, <i>Aksel Næss</i>	52
Beretninger fra fung. fiskeriinspektør for Vestlandet, <i>Ola Haaland</i>	78
Beretninger fra fiskeriinspektøren på Skagerakkysten, <i>L. E. Bwvik.</i>	96

FORORD

Dette hefte inneholder utdrag av beretninger om fiskeriinspektørens virksomhet i budsjettåret 1950/51 (1. juli 1950— 30. juni 1951).

Fiskeridirektoratet, Bergen den 7. mai 1952.

Klaus Sunnanå.

Kr. Bratland.

Beretninger fra fiskeriinspektøren i Finnmark, R. Skotnes.

1ste kvartal 1950/1951.

Værforholdene har i dette kvartal vært de beste i manns minne med minimal nedbør. Man frykter for at det blir for lite vann i magasinene for lys- og kraftverkene i fylket. De fleste elektrisitetsanlegg har allerede gått til rasjonering av strømmen, dels ved nattutkobling. Verst vil det bli for fiskebrukene som nå er sterkt avhengig av elektrisk kraft både til heiseinnretningen og isknusere, og ikke minst av det elektriske lyset.

Seisnurpenotfisket. Interessen har overveiende dreiet seg om dette fiske. Etter en telling som Finnmark Fiskarlag har foretatt, skal der nå være omlag 180 nøter av stort og smått i Finnmark, mot ca. 140 nøter i 1949. Videre regner laget med at der i inneværende sesong har vært i drift henimot 300 nøter, iberegnet nøter tilhørende de tilreisende fiskere. Åteforholdene har denne sesong ligget ugunstig an. Det har således vært tilstede ikke ubetydelige mengder av småsild, og det er også blitt nevnt at akkarunger har gjort endel skade. Seien har derfor vært lite å se i overflaten. Av den grunn er den overveiende del »tatt på ekkolodd«. Fangstene er av samme grunn svært ujevne, og det er ikke så få deltakere som knapt nok får dekket utgiftene. De ilandbragte fangster står således ikke i noe rimelig forhold til deltakelsen. Sesongen synes også å ebbe ut tidligere enn vanlig. Av partiet er over halvparten eller vel 51,78 % hengt, mot i 1949 vel 20 %. Derimot er den saltede del av partiet gått ned til 25,63 %, mot i 1949 62,7 %. Ellers er den isede del av partiet ubetydelig mot fjorårets. Derimot er hele 3.7 mill. kilo eller 18,47 % av partiet solgt til fiskemelfabrikkene, hvilket tyder på at en stor del av seien har vært småfallen.

Line- og kveitefisket. Det øvrige fisket har i likhet med tidligere år foregått med line og kveitevad. Torskepartiet ligger noe over til-

svarende tidsrom foregående år, mens hysepartiet bare er 34,3 % av fjorårets. Derimot ligger blåkveite- og steinbitpartiet betraktelig over partiet fra ifjor.

Tørkeforholdene. På grunn av den minimale nedbørsmengde, har tørkeforholdene i dette kvartal vært utmerket. En kort tid ble der dog klaget over endel makk, som også har satt seg i »hyller« av fisken som er framkommet på grunn av ukyndig flekking. Det er derfor påkrevet at der blir satt i gang kurser i flekking til rotskjær av sei, og det er mulig at slike kurser må iverksettes også utenom Statens Lærebruk.

Avsetningsforholdene har vært meget gode, der har ikke vært meldt om mangel på kaiarbeidere.

Sildefisken 1/1. — 30/9. 1950. Dette fiske begynte i begynnelsen av januar og foregikk i Akkarfjord, Kvaløy, Litlefjord, Måsåstedene og Langfjord i Alta til slutten av samme måned. Omkring 10. mai foregikk der også litt sildefiske i Leirbotn i Tana, Laksefjord og Porsangerfjord til omkring 20. samme måned, Fisket begynte plutselig igjen i slutten av juli i Varangerfjord, Laksefjord, Mehamn og Tana, men varte ikke lenge. Således kan nevnes at henimot 3.000 hl ble tatt inne mellom kaiene i Mehamn. Silden var av utmerket kvalitet og av pen størrelse 12/17 på kiloet. Det meste ble saltet. Etter det opplyste skal der ha deltatt i forannevnte fiske omlag 25 snurpe- og landnotbruk. I forannevnte tidsrom er av *småsild* oppfisket 8.900 hl, hvorav 8.716 er levert til fabrikk, 144 saltet og 40 hl. levert til agn. Av *jetsild* er det i samme tidsrom oppfisket 8.180 hl, hvorav 4.170 er levert til fabrikk, 3.721 saltet, 121 omsatt innenlands og 168 hl. er gått til agn. De fleste har regnet med et godt sildefiske utover høsten, men ennå er der ingen tegn som tyder herpå. Når denne beretning skrives opplyses det imidlertid at der nå foregår et ganske godt småsildfiske i Reparfjorden i Kvalsund herred.

Hvalfangst og håkjerringfiske. Noen båter har vært ute på feltet. Enkelte av disse har drevet et kombinert hvalfangst- og håkjerringfiske, men utbyttet ligger nokså lavt. Avsetningsforholdene for hvalkjøtt har vært vanskelige. Den overveiende del av kjøttet er gått til husbruk. Noe parti av håkjerringlever av betydning er heller ikke brakt på land.

Lager for naturis. På grunn av den minimale ferskfiskeeksport, synes det som om lagerbeholdningen av is skal strekke til inntil ny is kan skjæres og innstues. Årsaken til den minimale eksport av fersk fisk skyldes overveiende den dårlige fortjeneste på denne omsetning. Marginen mellom kjøp og salg inklusive omkostninger er satt så lavt at det praktisk talt ikke lønner seg. Det er ikke sjelden at det blir tap, og tildels store tap på forsendelsene.

Trananleggene. Det er bare Nordvågen og Kjøllefjord som hittil

har fått sine leiekontrakter i orden med Staten. I Mehamn driver Produksjonslaget og Jens Rockmann anlegget. Man er ennå ikke kommet til enighet om leien. Hovedårsaken er at disse to kjøpere ikke kan regne med å få et så stort råstoffkvantum av lever, at endel av partiet kan komme ned på en leiepris av kr. 3,— pr. hl. I Vardø står anlegget fremdeles stille, hvilket folk er forundret over.

Fryse- og Kjøleanlegg. Det er en stor mangel og et stort tap for fiskerne, at det er forlite av slike anlegg i fylket. De fleste av fiskerne setter imidlertid sitt håp til at fiskeindustrianleggene snart skal bli bygget. Arbeidet med oppførelsen av slike anlegg i Båtsfjord og Honningsvåg skrider tilfredsstillende fram.

Vardø Fryse- og Kjøleanlegg har i tidsrommet 1/1 til 7/7 d.å. mottatt 1.193.192 kg råfisk, hvorav 1.047.940 kg er frosset, 73.930 kg er hengt, 37.089 kg er saltet, 34.233 kg er iset. Råstoffet til frysing har innbrakt fiskerne en merpris av ca. kr. 90.000,—. Anleggets produksjon kunne i mars til juni vært betraktelig større, men på grunn av for-liten lagerkapasitet og mangel på husvær til fremmed arbeidshjelp, lot dette seg ikke gjøre. Forholdsvis store råstoffmengder gikk derfor vestover. Den lille lagerkapasitet medfører stadig overføringer av frosne varer til fremmede lagre, hvilket medfører en meromkostning fra 9 til 11 øre pr. filet-kilo. En annen vanskelighet som anlegget har hatt å kjempe med har vært steinbitavfallet som måtte transporteres til Øksfjord og Tromsø, da A/S Vega mangler oljepresse. På grunn av mangel på fraktestartøyer har avfallet lagt beslag på store deler av kaien som på forhånd er svært liten.

Overføringen av frossen filet til fremmede lager er en ikke ubetydelig merutgift. Lagerrom for agnsilden er også blitt et problem. Man kan vel neppe regne med at fiskerne vil finne seg i å tilføre, lagre og avhente sitt frosne agn ved agnlagrene i Vadsø og Båtsfjord slik som det er blitt antydnet. Båtsfjordanlegget har heller ikke større lagerkapasitet enn at det trenges for de fiskere som har sin basis der. Alt tatt i betraktning er det etter mitt skjønn begått en stor feil ved at den del av Vardø Kjøleanlegg som etter bombeskaden allerede var under reparasjon, ble beordret nedrevet og at det i stedet ble satt opp en mindre »trekasse» med sagmugg som isolasjon i veggene. Lagerkapasiteten som også skal omfatte frossen agnsild, blir etter dette enda mer prekær. Det er derfor påkrevet at utbygningsplanen for kjøleanlegget snarest mulig blir realisert.

Fileteringsanlegget matr. nr. 65. Vardø Kjøleanlegg har som leier i løpet av siste sommer for å bøte på den urasjonelle drift omlagt hele fileteringsmaskineriet, støpt guano-komme med direkte transport fra skjærebordet. Området på øvre side av hovedbygget — altså mot

vest — er gjenfylt og overstøpt, slik at der kan gis plass for guanoen. Alt er således lagt tilrette for full drift og utnyttelse av frysekapasiteten. Kaianlegget er imidlertid i en meget dårlig forfatning, idet nær sagt hver eneste pel er avspist av makk og må forsterkes eller skiftes ut. En utbedring av den gamle transportbro fra fileteringsanlegget til Kjøleanlegget er imidlertid under utførelse. Jeg anser det også for påkrevet at pelene under selve kaien, særlig under sløyerskuret, blir forsterket og/eller utskiftet. En utsettelse med dette arbeide f. eks. til våren eller førstkommende sommer antas vil medføre endel meromkostninger. Dybdeforholdene ved kaien er utilstrekkelig, idet en 50 fots kutter ikke kan flyte til før ved halvflødd sjø. Dessuten bemerkes at kaien på nordsiden av hovedbygget er så dårlig at den i lengere tid har vært avstengt for alminnelig trafikk.

Sild & Fiskemelindustri A/S, Honningsvåg. Anlegget som under krigen ble totalt ødelagt, er nå på det nærmeste gjenoppbygget og går for full drift. Etterarbeidet pågår imidlertid samtidig med driften og tar unna såvel fiskeavfall som uer og sild, og er blitt til stor velsignelse for næringen. Fiskeavfallet tas fra de omkringliggende steder helt bort til Kjøllefjord, men der transporteres også fiskeavfall fra steder som ligger lenger borte.

Hammerfest har fått sitt Titan-trananlegg, som antas å ville dekke det stedlige produksjonsbehov for lever en lang tid framover. Der er også planer om bygging av en fiskemelfabrikk, hvor Norges Råfisklag skal være interessert.

Utenlandske trålere. I forannevnte kvartal har der utenfor kysten og bankene her ikke vært noen ansamling av utenlandske trålere. De har overveiende holdt seg på bankene ved Bjørnøya. Imidlertid er det når dette skrives kommet en masse trålere som for tiden overveiende fisker på Østbanken. Herunder har det forekommet ikke ubetydelig med brukstap for norske linefiskere, og etter det opplyste skal der også ha vært et par båter som har måttet ta endel av linesetningen på land av frykt for å miste bruket.

Rolfsoyhamn. Fra interessert hold spørres det nå hvorledes ordningen blir med stedet. Jeg anser det påkrevet at det snarest blir tatt bestemmelse herom. Man kan ellers risikere at flere av beboerne flytter fra stedet. Slik som det nå er med mangelfull avsetning av fisk, og at befolkningen heller ikke har anledning til å få kjøpt på stedet det aller nødvendigste til husbruk, kan i lengden ikke gå.

Opphalingsslipper. Det har dessverre ikke hittil vært anledning for meg til å etterkomme herr Direktørens anmodning i brev av 18/4 1950 om å komme i forbindelse med dertil egnete folk som kunne tenkes å være villig til å gå igang med slippanlegg i Båtsfjord og Kjøllefjord.

Jeg har dog under mitt opphold i Kirkenes den 9. f.m. konferert med båtrepasatør og båtbygger Hovland om spørsmålet, og han var såvidt jeg forsto interessert. Han har selv et mindre slippanlegg på Kirkenes som han nå driver. Som kjent har montør Edgar Hurti arbeidet med planer for et slikt anlegg i Båtsfjord, men det har hittil ikke ført fram. Det har gjennom dette kontor passert en søknad fra 2 bygningssnekkere til Fiskarbanken om lån til oppførelse av slipp med verksted i Bergsfjord, Loppa herred. Da omkostningsoverslaget, ca. kr. 180.000,—, neppe holder og ulempene med at der må leies fagfolk både til reparasjon og montering av moterer og reparasjon av selve farkostene, har jeg liten tro på at noen bygging blir iverksatt der.

De økonomiske forhold. Da tørkeforholdene utover siste vår har vært meget gode og tørrfiskprisene har ligget gunstig an, er det grunn til å anta at denne forretning har gitt sine utøvere et fordelaktig resultat. Det samme gjelder saltfiske som er blitt levert etter hvert og dermed med god vektprosent. Etter at Korea-krigen tok til er det også blitt god fortjeneste på såvel damptran som industriell tran. Verre har det gått med ferksfiskeeksporten som for ytterst få forretninger har gitt fortjeneste. De aller fleste har nok hatt tap og tildels store tap. De økonomiske forhold for fiskerne har i den senere tid forverret seg; ikke noen god vintersesong, og vårtorskefiske ga et minimalt utbytte. Seisongen kan heller ikke sies å ha svart til forventningene når man ser hen til den store deltakelse i dette fiske. En ting er imidlertid sikkert, at blir det ikke en god høstsesong, blir det vanskelig for en stor del av fiskerne å kunne greie sine forpliktelser. Allerede nå går enkelte fiskefarkoster med redusert mannskap, og enkelte andre har måttet ligge stille kortere eller lengere tid på grunn av mangel på mannskap.

I dette kvartal er innkommet og journalført 301 brever og innberetninger, og noenlunde samme antall utgående.

I samme tidspunkt har jeg 31 reisedager, hvorav 13 som er medgått for deltakelse i fiskeværskomiteen.

2. kvartal 1950/51.

Værforholdene har utover høsten og helt til jul vært de aller beste. Men da kom uværet slik at hurtigrutene måtte sløyfe anløp flere steder. Fisket har i denne tid ikke vært drevet og de få som har kommet seg ut på feltet, har også merket at fisketyngden har avtatt. Fra medio desember har der også vært formerket lodde i fisken.

Fisket har som vanlig vært drevet med liner på bankene utenfor kysten. Noen stor fisketyngde har ikke vært tilstede, men noe er da brakt på land. Derimot har fisket i bakken, langs kysten og inne i

fjordene nærmest vært ubetydelig. Det samme gjelder garnfisket inne i fjordene på Vestfinnmark. Dog har der for enkelte steder under kysten vært drevet endel med rundfisknøter, et fiske som i den senere tid synes å utvikle seg. Det er særlig utenfor Berlevåg og noen steder på Sørøya dette fiske drives. Driften foregår utelukkende med »roret«. Selv om fangstene ikke har vært særlig store, blir nettoen for fiskerne ikke ubetydelig. De slipper den kostbare drift som bl. a. følger med linefiske. Det blir jo bare solar og smørølje som føres til utgift av samlet lag. Det samlede oppfiskete kvantum av torsk og hyse og anvendelsen er ikke noe særlig forskjellig fra samme tid foregående år. Av torsk er det i dette kvartal oppfisket 1.6 mill. kilo mindre enn i tilsvarende tidsrom foregående år, men til gjengjeld er hysekvantumet henimot 1 mill. kilo mere. Fisken har overveiende vært fetere i år. Kveitekvantumet er henimot 80 tonn større enn tilsvarende tidsrom året før.

Seismurpenotfisket. Det oppfiskete kvantum sei er noenlunde like stort som det for året forut. Den overveiende del er iset og hengt, henholdsvis 36,7 og 36,5 % av det samlede kvantum, mot henholdsvis vel 50 og 2,54 prosent i 1949. Derimot er det saltede parti foregående år betraktelig større.

Blåkveitekvantumet er i 1950 betraktelig større enn kvantumet på samme tid foregående år. De største partier er oppfisket og ilandbrakt i Vardø og Båtsfjord. Det som er i landbrakt i Vardø er overveiende filetert og frosset ved Vardø Kjøleanlegg, Avsetningen for den frosne blåkveite-filet har ikke vært særlig god. Kjøleanlegget i Vardø ligger således ved årskiftet inne med et ganske stort kvantum usolgt. Det er et spørsmål hvor lenge denne fetfisk kan ligge på lager uten å ta skade.

Sildefisket. Oppgaver over hvor mye sild som er fisket i Finnmark dette kvartal har jeg ikke, men etter de meldinger som foreligger skulle kvantumet være noe større enn for samme tid foregående år. Det er omtrent utelukkende fabrikk-sild som er ilandført.

Avsetningsforholdene har vært meget gode på første hånd, og det er heller ikke meldt om noen reklamasjoner av betydning vedrørende ferskfiskforsendelsene. Det har heller ikke vært noen vanskeligheter med skipsleiligheter. Hurtigrutene har denne sesong avviklet ferskfisktransporten bedre enn noen gang tidligere. Tilgangen på arbeidskraft på kaiene har også vært tilfredsstillende; kanskje gjennomsnittlig for lite å gjøre.

Utenlandske trålere. I løpet av siste halvdel av oktober 1950 til midten av desember s. å., har det ute på bankene vært et betydelig antall utenlandske trålere. De har vært til stor forstyrrelse for linefiskerne. Det er heller ikke ubetydelig med bruk som av den grunn er

gått tapt. Når det ikke er særlig mange anmeldelser, kommer dette av at det i den mørke tid har vært vanskelig å få tak i nummeret på de trålere som har gjort skade. 3 à 4 trålere har i løpet av høsten vært oppbrakt på grunn av ulovlig fiske på norsk sjøterritorium.

Agn. Som agn har overveiende vært nyttet frossen sild som er sendt oppover såvel med hurtigrutene som direkte båter. Silden har som regel vært liten og delvis krillblandet. Den har heller ikke vært særlig fet. En kort stund var det også gode tegn på at akkarunger var tilstede. Enkelte mindre fangster ble tatt og brukt som agn og som viste seg å være utmerket. Nærmest det dobbelte med fisk.

Trananleggene. Anleggene i Nordvågen, Kjøllefjord og Mehamn har den hele tid vært i drift forutsatt råstoff har vært tilgjengelig. Anleggene har fungert utmerket og har også svart til sin hensikt. De kontraktbundne oppgaver er imidlertid ikke innkommet hertil som forutsatt. Leierne har hatt konjunktorene med seg, og det er derfor grunn til å anta at fortjenesten på denne del av fiskeforretningen har brakt sine utøvere et tilfredsstillende resultat. Trananlegget i Vardø er nå endelig utleiet og de fleste av tilvirkerne og begge fiskersamvirkelag er med i sammenslutningen. Anlegget er når dette skrives ennå ikke kommet i gang på grunn av mangel på lever.

Filetering av fisk. Vi har nå tre slike anlegg i Finnmark som kjøper fisk direkte fra fiskere delvis for filetering og frysning, nemlig i Vardø, Hammerfest og Øksfjord. Da der som følge av adgangen til å betale fiskerne betraktelig høyere priser for den fisk som fileteres og fryses, har det for Hammerfest og deromkringliggende distrikter ledet til en mindre priskrig. Resultatet er blitt at der gjennomgående er blitt betalt 80 øre pr. liter torskelever. Vardø Fryseri og Kjøleanlegg har et mindre overskudd av sin årsdrift enn man hadde forutsatt. Det vil neppe bli mere enn vel kr. 20.000,—. Til sammenlikning kan nevnes at styret i Mehamn Produksjonslag foreslår et bonusutbytte på kr. 70.000,—.

Ror- og Egnebuer. Den kunngjøring jeg lot innrykke i pressen i høst om adgang til å søke nedskrivningsbidrag til oppførelse av ror- og egnebuer har ikke resultert i særlig mange søknader. Ved fristens utløp var der innkommet tre søknader. Søknadene med bilag var imidlertid så mangelfulle at samtlige måtte sendes i retur. Ennå er disse ikke brakt i orden. Det er trolig at en av dem ikke vil komme tilbake. Av de 11 som tidligere har fått tilsagn om slik støtte mot å bringe manglene ved dokumentene i orden innen en viss frist, er det grunn til å anta at det ikke blir særlig mange som etterkommer dette.

Deltakelsen i fiske. Deltakelsen har i dette kvartal vært noenlunde det samme som tidligere år. Av fremmede fiskere har de fleste drevet

fra Båtsfjord og Vardø. Da fisken trakk nokså hurtig forbi Østfinnmark, drog den største del av den fremmede flåte også vestover og har overveiende driftet på Nordkapp- og Hjelmsøybanken. Fangstene som ble tatt der var tildels store.

Notkonsesjoner-Lofotfisket 1951. Som kjent deltok jeg i Finnmarks Fiskarlags styremøte i Honningsvåg i dagene 11. og 12/11 1950 for behandling av de innkomne søknader om konsesjon. Til behandling forelå ialt 83 søknader. Søknadsmassen som hadde vært behandlet av de lokale fiskerlag, ble ført opp i to grupper. I første gruppe ble innstilt 76 søknader og i 2nen gruppe 7 søknader. Jeg vil med det samme ha sagt, at styrets behandling av denne sak var rosverdig. Der ble kun tatt hensyn til de mest kvalifiserte og det utstyr som de var i besiddelse av. Personlig er jeg svært interessert i hvorledes det i år vil gå på Lofoten. Det er mange som med henblikk på dette fiske har satt seg i stor gjeld. De har anskaffet seg ekkolodd og ekstra fiskepose. Bare fiskeposen koster ca. 7.000,— kroner.

De nye fiskepriser 1951. Selv om dette hører hjemme i neste beretning vil jeg allerede nå nevne, at de nye fiskepriser for innværende år er blitt mottatt med blandede følelser blant fiskerne. Opptaket til kritikken begynte her i Vardø med trussel om streik og som forplantet seg til de nærmest liggende lokale fiskarlag. Det er særlig prisen på steinbit og hyse, samt torsk under 47 cm. lengde som det har vært klaget over. Jeg har vært innkalt til flere av disse møter i Vardø.

Kontroll med kveitefredningen. Med de midler som er stillet til rådighet for dette distrikt, har jeg i likhet med perioden 1949/50 overlatt det til politimesteren i Vestfinnmark å iverksette denne kontroll. Han har også fått den nødvendige instruks med hensyn til de avsluttende rapporter og regnskap.

Rekefisket. I Vadsø gjøres der nå endel forberedelser til å kunne motta reker. Det er ikke særlig mange av de stedlige fiskere som driver dette yrke. Driften må overveiende baseres på de tilreisende rekefiskere, men noe stort innslag kan man vel neppe vente.

Folkeflyttingen Syltefjord—Nordfjord. Arbeidet hermed, selv om det har vært ganske stort, synes å gå etter programmet.

Slipp med verksted i Båtsfjord. Montør Sommer fra Vadsø er interessert i oppførelsen av et slikt anlegg i Båtsfjord. Sjøgrunnen har han fått på hånden. Likeså er tegninger og omkostningsoverslag for slippen med kai og kombinert verksted og bolighus utarbeidet. Han har eget maskinelt utstyr til en verdi av ca. kr. 100.000,—. Anleggsomkostningene er beregnet til kr. 684.000,—. Det vanskeligste er å erholde lån både i Fiskarbanken og Husbanken til det kombinerte verksted og bolighus. Men det arbeides nå med å finne en løsning. Likeså arbeides

det med å få lån av tiltaksmidler og dessuten med å komme i besiddelse av brukte og rimelige jernbaneskinner til slippet. Grunnforholdene er ikke særlig gunstige, idet det må peles under slippetegemet.

Rolfsøyhamn. Det er stor forundring blant interesserte — både de som vil sette seg ned som fiskekjøpere og oppsitterne — at der ennå ikke er truffet noen bestemmelse med hensyn til stedets skjebne. Når Staten i sin tid kjøpte Rolfsøyhamn, var det etter mitt skjønn fordi befolkningen der skulle kunne få utparselert passende jordstykker og at det ellers skulle bli slik tilrettelagt at de kunne bli av med sine fiskefangster og likeså få kjøpt på stedet det de hadde behov for. Denne sak må bli tatt opp til endelig avgjørelse.

Lager av naturis. Med den relativt store ferskfiskeeksport som har foregått i løpet av siste høst, er beholdningen av is minket betraktelig. Innleggelse av ny is foregår nå i disse dager. På grunn av liten snemengde i høst og vinter, skulle der i år bli en riktig fin stålis.

Merkeregistret. I kvartalets løp har det vært et betydelig arbeide med denne sak. Særlig har arbeidet med Kjelvik herred vært betydelig, særlig på grunn av at den tidligere tilsynsmann lot sakene »drive« og at herredets navn ble forandret til Nordkapp. Den nåværende tilsynsmann har her gjort et ganske stort arbeide. Merkerregistret i dette distrikt begynner nå å ta form. Men jeg vil dog ikke unnlate å nevne at registret for Måsøy herred langt fra er i overensstemmelse med de faktiske forhold. Det kan også nevnes at det i løpet av 1950 er kommet til ikke så få mindre båter, de såkalte sjarker. Pr. 31/12 1950 hadde vi i dette distrikt 1.632 fiskefarkoster med en samlet tonnasje på 13.194 br.reg.tonn. De tilsvarende tall pr. 31/12 1949 var henholdsvis 1.492 og 12.901.

Kongsfjordanlegget. På grunn av liten nedbør har det i løpet av høsten vært en nokså sterk rasjonering av elektrisk lys og kraft. Det samme gjelder også de øvrige anlegg i fylket. Kongsfjordanlegget har dog i motsetning til tidligere år vært ganske stabilt.

Hamningberg. Den 17/11 1950 ble det eneste fiskebruk i Hamningberg tilhørende Hamningsberg Fiskersamvirkelag totalt ødelagt av sjøen. Da stedet ikke kan være uten fiskekjøp, har jeg i den senere tid måttet ta meg av denne sak og det ser ut til at man kan finne en løsning.

I dette kvartal er innkommet og journalført 313 brever og innberetninger, og noenlunde samme antall utgående.

I samme tidsrom har jeg 23 reisedager.

3. kvartal 1950/51.

Værforholdene har etter årstiden vært noenlunde tilfredsstillende. Man har ikke hatt noen orkanaktige stormer av betydning som man på denne årstid er vant til. Hurtigrutene har i dette distrikt jevnt over trafikkert kysten med vanlige sløyfninger av de mest vanskelige anløpssteder. De mindre fiskefarkoster har hatt ikke ubetydelige landliggedager.

Fisket har som tidligere år vært drevet som kyst- og bankfiske både for Øst- og Vestfinnmark. Fjordfiske som de fleste tidligere år har foregått med garn og dragnøter på Vestfinnmark har denne vinter ikke gitt noe særlig godt resultat. Det samme gjelder stort sett fjordene i Østfinnmark for så vidt angår fiske med liner. Derimot synes rundfisktrålen å ha brakt sine utøvere et bedre resultat. Når det gjelder bankfisket har det ikke vært noen særlig stor fisketyngde på Skolpen- og Nordbanken utenfor Vardø og Båtsfjord og enda mindre på Nordkappbanken. Derimot har forekomsten av fisk på Hjelmsøybanken og lengere vestover vært bedre. Deltakelsen i dette fiske har i 1951 vært noe mindre enn i samme tidsrom foregående år. Dette kommer delvis av at de best skikkede farkoster med dyktige fiskere har deltatt med snurpenot i Lofoten i år. Den store misnøye med de fastsatte minstepriser fra 1/1 1951 har ført til at enkelte steder var truet med fiskestreik. Om det ikke ble noen organisert streik, har jeg inntrykk av at det på enkelte sentrale steder har medført en mindre intens drift. Misnøyen har særlig omfattet det forhold at leveransen direkte til fryserierne for filetering og frysning ikke skulle betales med de samme minstepriser som tidligere. Særlig gjalt det spørsmålet hvor det ble av de 9 øre pr. kilo som fryseriene etter nåværende ordning skal innbetale til pris-utjevningfondet for fisk som blir innkjøpt direkte fra fiskerne. Herunder ble det pekt på det feilaktige i at disse penger kom de fryserier tilgode som lå utenom de egentlige fiskeridistrikter og ble nyttet til transport av fisk til disse. Det var til å begynne med delte meninger hos fryserierne heroppe om forståelsen om hva der kunne betales fiskernes for den fisk som ble anvendt til filetering og frysning. Misnøyen omfattet også nedgangen i minsteprisen på steinbit og hyse. Da det i slutten av mars d. å. skulle opptas nye prisforhandlinger falt gemyttene etter hvert til ro. En medvirkende årsak hertil var også at bestemmelsen om at torsk under 47 cm. lengde skulle betales med 10 øre mindre, ble frafalt.

Det oppfiskete torskeparti ligger vel 1 mill.kilo under det for samme tidsrom foregående år. Av partiet er henimot 15 % hengt, ca. 67,5 % saltet til klippfisk og ca. 14.6 % fersk iset, mot tilsvarende

tidsrom foregående år henholdsvis ca. 9, henimot 80 og ca. 10 %. Ellers er anvendelsen av de øvrige fiskesorter noenlunde den samme som i foregående år.

Lodden kom meget tidlig under kysten. Den forsvant igjen en forholdsvis kort tid for senere å komme tilbake igjen. Den har i år vært meget bedre som agn enn i årene etter krigen. Lodde har i år forekommet under hele kysten og har utpå vårpraten vært helt nede på yttersiden av Lofoten og Vesterålen.

Sildefiske. Det er til »Njord« Øksfjord i dette kvartal levert omkring 55.000 hl. småsild, overveiende fanget i Altadistriktene og nærmere 3000 hl. lodde. Til fabrikk i Honningsvåg er levert 12.186 hl. småsild og 11.558 hl. lodde. Dessuten har disse to fabrikker mottatt henholdsvis 58.200 hl. og 26.617 hl. storsild som er fanget på Vestlandet. Fabrikkene har for det meste gått for full drift med produksjon av sild- og fiskemel.

Rekefisket i Vadsø. I løpet av kvartalet har der vært igang en rekefabrikk i Vadsø, nemlig Alnes Canning Co. Senere utpå våren har ennå en vært igang nemlig Arne Lothe A/S. Førstnevnte fabrikk har i kvartalet mottatt mellom 25 og 30 tonn reker til en pirs av kr. 1,50 pr. kg samfengt. I dette fiske har deltatt fra 1 til 5 båter. Ved fabrikk arbeider henimot 30 personer, de fleste kvinner. Arbeidet utføres på akkord. Reke blir nedlagt i et patentbeskyttet stoff. Alt har hittil gått til utlandet.

Av utenlandske trålere har det i løpet av siste vinter vært mange og de har vært nokså nærgående. De har ødelagt ikke så lite fiskeredskaper delvis også innenfor territorialgrensen. Fiskere fra Mehamn har således i telegram av 11. mars 1951 beklaget seg til Fiskeridepartementet om at utenlandske trålere har umuliggjort fiske på Mehamn- og Syltefjorden. Videre opplyses det at trålerne om natten går langt innenfor grensen. Fiskerne tør av den grunn ikke sette bruket.

I denne forbindelse kan nevnes, at russiske trålere etter det opplyste har ødelagt fiskernes redskaper i bakken og utpå banken i større utstrekning enn tidligere år.

Forsøksfiske i Barentshavet. Jeg vil presisere nødvendigheten av at forskningsfartøyet »G. O. Sars« blir gitt anledning til å undersøke nærmere det store havområde i Barentshavet. Man vet svært lite om fiskeforekomstene i dette område, men det er grunn til å anta at der til sine tider forefinnes både torsk, hyse, kveite og sild.

Isforsyningen. Når jeg unntar Mehamn hvor naturisanlegget ble tømt allerede sist i september 1950, forekommer det meg at isforsyningen i Finnmark på det nærmeste skulle være dekket. En utvidelse av lagret i Mehamn vil bli foretatt i løpet av inneværende sommer, slik at isforsyningen også på dette sted skulle bli bra. Det bemerkes dog at

ferskfiskforsendelsene sydover i de senere år ikke har vært så stor, men skulle denne øke har en i bakhånden industrianleggene som kan komme til hjelp med produksjon av kunstig is. Elektrisk kraft blir nå etter hvert også utbygget.

Kveitefredningen. Som kjent fikk jeg med Fiskeridirektørens brev av 20/11 og telegram av 9/12 1950 bemyndigelse til i samråd med distrikts-politiet å iverksette kontroll med overholdelse av kveitefredningen i perioden 1950/51. Av politiets rapport framgår bl. a. at det har vært tilfredshet med de forskrifter som er fastsatt ved Kgl. resl. av 5/1 d.å. om adgang til å trekke bruk som antas er kveitegarn. Imidlertid har det under fredningstiden ikke vært mulig å få leiet farkost med opphalingspill og garnrull. Selv om overtredelsene av fredningsbestem-melsene ganske sikkert har vært mange, har det dog forekommet ferre overtredelser denne sesong enn tidligere.

Trananlegget i Vardø. Endelig er det etter prøvekjøringen av anlegget medio januar 1951 opprettet en midlertidig leieavtale med utleie av anlegget til 8 tilvirkere og samvirkelag i Vardø. Senere er det kommet til et firma, nemlig Carl Konow, Vardø. Det er inntil 31/3 1951 produsert ca. 372 hl. torskelever og 41,5 hl. hyselever, tilsammen 413,5 hl. Herav er produsert 222 hl. tran. Tranprosenten blir således henimot 53,7 %, hvilket ligger ca. 23,5 % over gjennomsnittet i opp-gavene fra hele fylket. Det maskinelle utstyr fungerer tilfredsstillende, men det klages over at arbeidsplassen er trang.

Når det gjelder de øvrige trananlegg i Mehamn, Kjøllefjord og Nordvågen, så foreligger der ingen rapport fra disse, men etter det jeg har brakt i erfaring skal det maskinelle utstyr og produksjonen fungere utmerket. Firmaet Jens Wilsgård er nå kommet med som medleier av anlegget i Mehamn.

Stedet Hasvik. Statens kjøp av stedet Hasvik, ansees nå å være i orden. Produksjonslaget der har fått leien av sjøgrunnen i orden. Det er nå bare om å gjøre at laget kan få sitt produksjonsanlegg m.v. oppført så snart som mulig.

Stønaden til befolkningen i Nordfjord. Stønaden til selve folkeflyttingen kr. 20.000,— er i orden.

Med vannanlegget til samme sted arbeides det framdeles såvel med planen som finansieringen.

Vardø Fryse- og Kjoleanlegg. I dette kvartal har det vært en stille tid for anlegget på grunn av mangel på råstoff. Prisfastsettelsen på råstoffet etter 1/1 1950 har skapt endel forvirringer, og da selskapet ikke har egne buer er dette en stor hemsko for tilførselene av fisk.

Naturskadefondet. Det har også i inneværende kvartal vært endel søknader om støtte av dette fond. Skadene er overveiende følger av storstormen som raste over Finnmark i tiden 24. og 25/1 1950.

Slipp og verksted i Båtsfjord. Med denne sak går det svært sent. Montør Sommer, Vadsø, som skulle gå igang med et anlegg i Båtsfjord, har fått planer om omkostningsberegninger utarbeidet. Tomt til anlegget er også sikret. Når saken ikke er kommet lenger er grunnen hertil mangel på anleggskapital. Imidlertid er der stor forbitrelse blant fiskerne i Båtsfjord over at anlegget ikke blir oppført. Det er imidlertid å håpe at den påtenkte investering av kapital til Nord-Norge kan bli en hjelp ut av uføret.

Ror- og egnebuer. Det er fremdeles et nokså stort udekket behov for ror- og egnebuer. Antallet av søknader om nedskrivningsbidrag har ikke vært særlig stort. De innkomne søknader med tilhørende bilag har overveiende vært mangelfulle og dårlig tilrettelagt. Når et tilsagn om statsstøtte har vært gitt med forskjellige krav som måtte etterkommes, har det blitt enda vanskeligere og det har tatt uforholdsmessig lang tid før kravene er blitt oppfylt.

Flyndrefisaket i Barentshavet. Etter de mislykkede turer til Barentshavet i 1950, er det grunn til å anta at det ikke vil bli noen deltakelse fra dette distrikt i år. Jeg har også inntrykk av at flyndren derborte både er av mindre størrelse og av dårligere kvalitet.

Håkjerringfisaket. Derimot har jeg god tro på at der til sommeren blir en relativ større deltakelse i håkjerringfisaket. Prisen på håkjerringlever er steget og dersom kjøttet kan nyttes — sild- og fiskemelfabrikken i Honningsvåg eksperimenterer for tiden med dette — vil det gi økte inntekter for fiskerne. Det blir særlig de større båter som ikke har seisnurpenøter som kommer til å delta i dette fiske.

Merkeregistret. Lov av 30/6 1950 om eiendomsrett til fiskefartøyer m.v. som tråtte i kraft 1/7 s.å. avløser lov av 13/6 1946. I henhold til bestemmelsene heri er det bl. a. ikke lengere nødvendig å søke om byggetillatelse av nye fiskefarkoster. Derimot må der i.h.t. forskriftene søkes til Fiskeridirektøren gjennom formannen i fiskenemnda om tillatelse til at fartøyet kan bli registrert. Jeg forutsetter da at vedkommende som tenker å bygge fiskefartøy på forhånd må undersøke mulighetene for å få forannevnte tillatelse. Ellers kan han risikere ikke å få farkosten innregistrert. Jeg vil også nevne at i.h.t. instruks fastsatt av Fiskeridepartementet 22/2 1950 § 3, er tilsynsmannen pliktig til å føre tilsyn med at merkene er forskriftsmessig påmalt, samt å innhente oppgaver m.v. Selv om godtgjørelsen herfor er forhøyet har jeg inntrykk av at endel av tilsynsmennene ikke utfører sine plikter tilfredsstillende.

I Finnmark er det i de senere år anskaffet ikke så få mindre åpne fiskebåter.

Arbeidsforholdene på kaiene har vært normale og det har hertil ikke blitt meddelt om mangel på folk.

I dette kvartal er innkommet og journalført 292 brev og innberetninger, og noenlunde samme antall utgående.

I samme tidsrom har jeg 10 reisedager.

4. kvartal 1950/51.

Oppsynet under vårtorskefisket 1951 ble satt den 27. mars og hevet igjen den 23. juni. Ifølge de innkomne beretninger fra oppsynsberetningene har forholdene i dette distrikt vært normale, og såvidt vites er det heller ikke forekommet forlis med tap av mennesker. Ifølge samme beretning har det under det største ukebelegget deltatt 1.706 fiskefarkoster, hvorav 1.329 med motor og 6.744 mann, mot ifjor henholdsvis 1.938, 1722 og 9.280. Da fiskeflåten farter fra sted til sted uten at der alltid blir meldt av til oppsynet, er det grunn til å anta at tallene neppe er helt korrekte.

Lodden. Som nevnt i min forrige beretning kom lodden under kysten på et meget tidlig tidspunkt for igjen å forlate områdene eller stikke ned på dypere vann. Med lodden kom der imidlertid ikke noen særlig fisketyngde. Fisket ble i denne tid drevet med garn med jevne fangster på forholdsvis grunt vann. I begynnelsen av april kom lodden tilbake under kysten, først for Østfinnmark og senere vestover, dog overveiende lengere fra land. Lodden ble observert helt nede ved Vesterålen og på yttersiden av Lofoten. Omkring midten av april begynte et ganske godt juksafiske særlig for Østfinnmark og spesielt utenfor kysten fra Kiberg til Berlevåg. Fangstene her besto for det meste av loddetorsk. Endel mindre notfangster er også blitt tatt. Det dårlige resultat av fisket skyldes for en vesentlig del det dårlige vær en hadde i tidsrommet 18. til 28. mai med passat-vind mellom nord og nord-ost med kulde og delvis snefokk. Dette tidsrom var etter alt å dømme den beste fisketid. Fisket har overveiende foregått under kysten, men endel har også driftet på bankene. I fangstene har det forekommet betydelig med steinbit. Torsken har i år vært meget fet. For Vestfinnmark er det oppfiskede kvantum betydelig mindre enn for Østfinnmark. Det har i fangstene ikke forekommet loddetorsk. Fisken er overveiende fanget med garn.

Lukesetting. Under vårtorskefisket ble endel fiskere fra Båtsfjord — vistnok 7 à 8 farkoster — enig om å foreta lukesetting. Såvidt vites er denne driftsmetode for første gang prøvet i Finnmark. Selvsakt har det forekommet at to eller flere båter enkelte ganger har satt bruket på en slik måte, men det skal ikke ha forekommet en så konsekvent gjennomføring som i dette tilfelle. Med 30 meters mellomrom mellom hver skøyte ble alle øvre hoveddiler satt på samme tid. Det

forekom meget sjelden at linene ble sammenviklet, og hendte det en sjelden gang, varte det bare en kort strekning. Ordningen varte så lenge det alminnelige fisket sto på. Det er grunn til å anta at dette vil gjenta seg i kommende perioder. Det er også grunn til å tro at trålerne vil holde seg borte fra de områder hvor lukesetting foretas. Dette på grunn av at det står meget bruk på et forholdsvis begrenset område. Noen alminnelig ordning med lukesetting for dette distrikt kan det neppe bli. Dertil er forholdene så uensartet på de forskjellige felter. Områdene er også meget store, og all sansynlighet taler for at ikke alle kan bli enig om hvilket felt som skal nyttes.

Anvendelsen. Av torsken er vel 63,8 % hengt, ca. 27,5 % saltet, 3,6 % iset og resten 5,1 % fordelt på filetering, hermetikk og annen anvendelse. Av hysen er henimot 80 % ferskiset.

Avsetningsforholdene har vært meget gode. Der har også vært ført endel fisk fra Vardø til de nærmeste vær. En enkelt mindre last skal være ført helt til Skjervøy. Minsteprisen har vært overskredet, helt opp i 51 øre pr. kilo torsk. Når jeg unntar steinbiten som i begynnelsen ble betalt med endel over minsteprisen, har denne pris stort sett vært betalt for de øvrige fiskesorter.

Agn. Som agn har vært nyttet lodde og frossen sild. Det har også vært nyttet endel fersk sild fanget i fjordene i Finnmark. Forbruket av sild har i år ikke vært så stort som tidligere år. Dette kommer overveiende av at lodden under vårtorskefisket har vist seg å være bedre enn i årene etter siste verdenskrig. Dertil kommer at linefisket i år ikke har vært drevet så intenst som vanlig.

Arbeidsforholdene på kaiene har vært tilfredsstillende. Det har ikke vært meldt om noen vanskeligheter med å få folk til fiskarbeid.

Tørkeforholdene har for tørrfiskens vedkommende vært ideelle, med kaldt oppholdsvær og solskinn i blant.

Saltfisken er blitt solgt etter hvert som den er blitt saltmoden. Såvidt vites forefinnes ingen lager av betydning av denne vare.

Tranen er også blitt solgt etter hvert til relativt gode priser. Ingen har villet ta risikoen med å holde tranen tilbake i påvente av prisstigning. De fleste har trodd på fred ute i verden og dermed prisfall.

Sildefisket. Til sildoljefabrikken i Øksfjord er det i dette kvartal innkjøpt 108.668 hl. sild og i samme tidsrom ca. 32.000 hl. lodde. Silden er overveiende fanget ved Alta, Talvik, Sørøysund og Loppa. Til sildoljefabrikken i Honningsvåg er levert 33.287 hl. sild og 22.152 hl. lodde. Silden er overveiende fanget på Laksefjorden. Det forekommer meg — hvilket også er fiskernes tro — at man nå står foran en periode med oppsving i sildefisket.

Seisnurpenotfisket har vært noe bedre enn i samme tidsrom fore-

gående år. Den største del eller vel 74 % av seien er hengt. På grunn av uheldige åteforhold — sild i sjøen — og det kalle været, har fiskerne ikke noen særlig god tro på et større seikvantum utover sommeren dette år.

Håkjerringfisket. En del større fiskefarkoster har utover våren og særlig sist på vårsesongen vært ute på håkjerringfangst. Utbyttet har vært varierende og prisen har ligget på kr. 120,— til kr. 130,— pr. hl. lever. I den senere tid har prisen på håkjerringlever vært betydelig. Ca. 30.000 kg. håkjerringkjøtt er levert til fabrikken i Honningsvåg nærmest som et eksperiment. Fabrikken har imidlertid ennå ingen oversikt over resultatet, da melet ligger usolgt.

Vårsesongen er for de fleste blitt en stor skuffelse, idet de hadde regnet med et betydelig større fiske etter loddetorsk.

Flyndrefisket i Barentshavet. Såvidt vites har ingen fiskere fra dette distrikt deltatt i dette fiske. De få danske fiskere som har vært deroppe har etter det opplyste ikke fått noen særlige fangster. Flyndren skulle også være av mindre størrelse og dermed en dårlig salgsvare.

Trananlegget i Nordvågen. Ifølge oppgave fra dette anlegg er det i 2net kvartal 1951 mottatt ialt 42.165 liter lever. Herav er utvunnet 22.400 liter torskelevertran. Dette blir en gjennomsnittsprosent på vel 53, som fordeler seg på månedene april med 54,8 %, mai 53,2 % og juni 50,5 %

Trananleggene i Kjøllefjord og Mehamn. Fra disse anlegg foreligger ikke noen oppgave som forutsatt i leieavtalen. Det bemerkes dog at gjennomsnittsprosenten for hele fylket i dette tidsrom ligger på vel 42 %.

Trananlegget i Vardo. Om driften av dette anlegg vil det herfra så snart råd er bli innsendt særskilt innberetning.

Reke-fisket. Som tidligere meddelt, er der nå kommet igang to rekefabrikker i Vadsø. Den ene hadde i kvartalet et innkjøp på ca. 30.000 kg. og den andre fra 10/5 til 30/6 16.820 kg. reker. Prisen her er 1/50 pr. kg. samfengt. I fisket har deltatt henholdsvis 10 og 8 båter. Dessuten er en fabrikk kommet i gang i Berlevåg. I tidsrommet 10/6 til 30/6 har denne fabrikk hatt et innkjøp på ca. 9.000 kg. reker. Prisen her er kr. 1,60 pr. kg. samfengt. Rekefeltene ligger på ca. 300 meters dybde i Tanafjorden omtrent midt mellom Kvitnes og Tyfjord. Leveransen av dette kvantum er skjedd fra 3 båter.

Ror- og egnebuer. Det er flere søkere som har fått tilsagn om nedskrivningsbidrag til oppførelse av ror- og /eller egnebuer. Det er imidlertid meget vanskelig å få søkerne til å etterkomme de påbud som er nevnt i reglene. Det gjelder såvel spørsmålet om heftelsesfri grunn som rettelse og forbedring av byggeplanen, samt tilveiebringelse av egen-

kapitalen. Den knappe materialkvote som er stillet til rådighet til fiskeriformål i 1951, har til en viss grad også stillet seg hindrende i veien. Etter mitt skjønn er det særlig påkrevet at de nåværende fiskebruk blir mest mulig modernisert og — at der blir stillet til rådighet tilstrekkelig med materialer såvel til dette formål som til oppførelse av ror- og egnebuer. Deltakelsen av fiskere fra andre fylker i høst- og vinterfiske synes i de to siste år å ha vært avtagende. Hva årsaken hertil kan være er vanskelig å kunne si. Utenkelig er det imidlertid ikke at de senere års notfiske i Lofoten har vært en medvirkende årsak.

Utenlandske trålere. I dette kvartal og særlig i april og i begynnelsen av mai har det vært mange trålere på feltene utenfor kysten, Det har også forekommet redskapstap. Endel trålere har vært anholdt på fiskefeltene og oppbrakt. Der deltar også russiske trålere av en bestemt standardstørrelse på ca. 150 br.tonn. De farter også langs kysten.

Laksefisket har for Øst-Finnmark gitt de fleste av sine utøvere et ganske bra utbytte. Prisen har jevnt over vært god, omkring kr. 9,—; i enkelte høve opptil kr. 11,— pr. kilo for storlaks. Det er ikke ubetydelig laks fra Øst-Finnmark som er sendt til England. Derimot har laksefisket på Vest-Finnmark vært betrakelig mindre. Fisket her kom meget senere igang.

Naturskadefondet. Det har i dette kvartal vært endel søknader til Naturskadefondet om støtte til reparasjon og/eller tap av fiskefarkoster, samt redskaper, men ikke så mange som i tidligere kvartaler. De fleste søknader er dårlig tilrettelagt og arbeidet har av den grunn vært ganske betydelig. Hvorvidt der oppnåes noen støtte, og hvor stor denne i tilfelle er er imidlertid mindre kjent.

Slipp og mek. verksted. Der arbeides fremdeles med et slikt anlegg i Båtsfjord, uten at det hittil har gjort synlige framskritt. Planen foreligger utarbeidet, men det er den finansielle side ved saken som er det vanskeligste.

Merkeregistret. De strengere bestemmelser for innregistrering av fiskefarkoster har medført et ikke ubetydelig merarbeide ved dette kontor. Flere av tilsynsmennene har tendens til å la flere fullt ferdige beretninger ligge lengere tid ved sitt kontor før de blir sendt hertil. Havnemyndighetenes anmodning om oppgave over antall farkoster og deres størrelse for visse fiskevær, har i enkelte tilfelle medført en ganske stor og omfattende undersøkelse fra min side.

Utbyggingen av Nord-Norge. Dette spørsmål er fortiden særlig aktuelt i dette distrikt og omfattes med stor interesse. Pressen er fylt med innlegg fra forskjellige interesserte instanser som framsetter sine ønskemål. Det er også stor optimisme blant befolkningen omkring denne sak. Befolkningen mener at tiden nå er inne for utbygging bl.a.

av elektrisitetsforsyningen m. v. Det er også stor interesse for utbyggingen av fiskeindustrianleggene. Man mener at denne utbygging ikke må stanse bare med anleggene i Båtsfjord og Honningsvåg. Skal imidlertid disse to anlegg komme til sin rett, må der også oppføres rør- og egnebuer slik at man kan gi fiskerne minst den samme service som de private kjøpere gir.

I dette kvartal er der innkommet og journalført 353 skriv og innberetninger, og noenlunde samme antall utgående.

I samme tidsrom har jeg 26 reisedager.

Beretninger fra fung. fiskeriinspektør i Troms, Bjørn Berg.

1. kvartal 1950/51.

Værforholdene har vært meget gode. En må mange år tilbake i tiden for å finne noe lignende. Nedbørsmengden har vært så liten at de fleste frykter for at det blir for lite vann i magasinene for lys- og kraftverkene i fylket. Værst går det ut over de distrikter som får sin kraft fra Skarsfjord. Skulle ikke vannsituasjonen bedre seg utover høsten, vil det bli katastrofalt for tilvirkningsanleggene.

Fisket. Kyst- og fjordfisket i ovennevnte kvartal har vært helt minimalt særlig når en ser tilbake på tidligere år. En fiskekjøper og tilvirker som har drevet fiskekjøp i Tromsø by i ca. 25 år, kan ikke minnes en så dårlig periode som denne.

Seifisket som det var satt store forhåpninger til lå helt nede den første tid av sesongen. De første meldinger om dette fiske kom i begynnelsen av perioden, og det ble da meldt om seiforekomster på de fleste felter for Midt- og Nord-Troms, så en håpet på at dette fiske skulle ta seg opp utover sommeren og høsten. Meldingene som tok til omkring 2. august gikk ut på at det var tatt sei på feltene utenfor Torsvåg, Løksfjord, Ullsfjord, Kvenangen, Nordreisa, Lyngen og Malangen. Fangstene for de enkelte felter var opptil 21.000 kilo, men fisket varte bare på en kort tid på de fleste felter. Det eneste felt hvor fisket fortsatte noen uker var Ullsfjord, men her var fangstene små og antallet farkoster øket etter hvert, så utbyttet for de enkelte ble ikke noe av betydning. Forøvrig har det i periodens siste måned vært ilandbragt seifangster fra 2—3000 til 26 000 kilo fra de forskjellige felter i fylket. De største fangster har vært tatt på Sommarøyhavet og Kvenangen. Til tross for at det har vært ført iland endel seifangster, har utbyttet for de flestes vedkommende vært minimal, idet deltakelsen har vært meget stor, så de ferreste har fått fangst. En stor del

av seisnurperne fra Troms har deltatt i fisket for Finnmark. Utbyttet har også for disse farkosters vedkommende vært svært ujevnt. Jeg tør anta at ca. 60 % av deltakerne ikke har mere enn stopptur, men det er også de som ikke har hatt sei på dekk under hele sesongen, så for disse har seifisket vært en stor utgiftspost. Dette forhold har særlig gjort seg gjeldende for de fartøyer som ikke har ekkolodd. Seisnurpefiske er et lotteri i større grad enn annet fiske, så de fiskere som har vært blant de heldige, har sikkert en stor lott, men det er år som foregående år, en meget liten prosent som er blant disse. For å avverge katastrofe er det flere seisnurpere som den siste tid har vært nødt å omlegge driften til andre bruksredskaper. Kommer seifisket til å fortsette med så dårlig resultat, om ikke mere enn ett år til, tror jeg at en stor del av fiskerne vil bli nødt til å legge om til annen drift. Dette tror jeg også vil være den riktige vei da jeg til en viss grad vil betegne seifisket med not som overspekulert, idet antall nøter til dette fiske er altfor høyt.

Seikvantumet for Troms ligger anslagsvis på ca. 2.362.400 kilo.

Fiskerne hevder at det har vært meget sei tilstede i år og som tidligere nevnt, har værforholdene ligget meget godt an. Åteforholdene har imidlertid vært meget ugunstige idet det påstås at seien har gått i akkarunger og annen stor åte og har således ikke kommet opp til overflaten. Likeså har sjøtemperaturen i overflaten vært meget ugunstig. Seien har stått dypt i sjøen og har vært vanskelig å få i not. Seien har til sine tider også gått langt inn på grunner slik at den også av den grunn har vært umulig å ta med not. Dette har forekommet ved Sommarøy og Langsund, så fiskerne som har fisket med drag fra mindre båter, har til sine tider fått fangster opptil 2-300 kilo på to mann i løpet av 5—6 timer.

Fisket ved Bjørnøya og Svalbard har i år stort sett gitt fiskerne meget godt utbytte. I dette fiske har det i perioden i år, som tidligere år, vært en pause i driften i tiden 15. juli til omkring 15. august. Det har vært fremholdt i pressen og fra andre hold at nevnte stilstans har sin årsak i at det ikke er mulig å skaffe tilstrekkelig mannskaper, men dette er ikke helt overensstemmende med virkeligheten. Årsaken til at samtlige fartøyer innstiller driften for omhandlede felt i nevnte tidsrom, har sin årsak i de små fiskeforekomster i denne tid av året. Likeså nytter de fleste tiden til å pusse opp sine båter og reparere sine fiske-redskaper. De få fartøyer som har innstillet driften på grunn av mangel på mannskap, er de fartøyer som stort sett har hatt folk som har mindre gårdsbruk og som således har vært nødt til å ta seg av disse. Når en skal snakke om flukt fra fiskeryrket, må en ta i betraktning at tiden har forandret seg også når det gjelder arbeidsmuligheter. Før i tiden

kunne en fisker som hadde mindre gårdsbruk ved siden av sitt yrke som fisker, bare henstille til noen utenforstående å ta seg av vår- og innhøstingsarbeidet, men dette er ikke mulig i dag da alle arbeidsføre menn er opptatt i f.eks. bygge- og anleggsvirksomheten og er således ikke ledig til å utføre gårdsarbeide. I de tilfelle det er mulig å skaffe arbeidsfolk, er disse så kostbare at fiskerne ikke har økonomisk utkomme til å leie hjelp. Den eneste utveg er således å innstille fisket for at de selv kan delta i innhøstingsarbeidet. En kan ikke karakterisere dette som flukt fra fiskeryrket, da gårdbruk ofte er et nødvendig biyrke som fiskerne i distriktet er nødt å ta vare på for å livberge sin familie.

Det oppfiskede kvantum fra Bjørnøya og Svalbard, utgjorde i ovennevnte kvartal følgende:

Saltet torsk 448.143 kg. Annen saltfisk 84.452 kg. Fersk kveite 2.106 kg. Fersk steinbit 24.890 kg. Lever 649 hl.

Verdi tilsammen kr. 538.448,—.

I ovennevnte fiske har det i kvartalet deltatt 25 båter som har gjort tilsammen 29 turer.

De siste båter som var på Bjørnøyfeltet, gjorde en tur til Storfjorden på Svalbard for å forsøke fisket der men forsøket ga dårlig resultat. Båtene vendte tilbake til Bjørnøyfeltet igjen etter få dagers drift.

Kveitefisket på de forskjellige felter ved Bjørnøya og Svalbard har de senere år vært helt resultatløst.

Sluttresultatet for Bjørnøyfeltet utgjør følgende kvantum. Tallene i parentes gjelder for 1949.

Saltet torsk ...	944.234 kg	(387.952 kg)	Verdi kr.	875.161,—	
Annen saltfisk .	95.726 »	(36.979 kg)	—»—	58.976,—	
Fersk kveite ..	18.137 »	(31.191 kg)	—»—	24.337,—	
Fersk steinbit ..	30.609 »	(16.816 kg)	—»—	12.445,—	
Lever	1.172 hl	(325 hl)	—»—	59.830,—	
	Verdi tilsammen			1.036.749,—	1950
	mot en samlet verdi å			393.517,—	1949

I ovennevnte fiske har det i år deltatt 33 båter som har gjort tilsammen 53 turer. Enkelte har gjort opptil 3 turer og en enkel 4 turer.

Til sammenligning skal det nevnes at i 1949 var deltakelsen 14 båter som gjorde tilsammen 27 turer. De fleste hadde bare 1 tur, men noen hadde 2 og opptil 4 turer.

Fisket på dette felt har nok ikke tatt så tidlig slutt i år da fiskeforekomstene var meget tilfredsstillende for den siste pulje av båter som kom inn fra feltet omkring 15. sept. 1950. En båt som kom til

feltet kort tid før de øvrige forlot det, kom inn omkring 5. okt. etter knapt en måneds drift med 31 tonn saltfisk (torsk og hyse) og 4,5 tonn kveite. Etter dette gode resultat gikk ennå en båt til feltet og denne var ca. 2 1/2 uke ute og kom inn med 25 tonn saltfisk, 11 tonn fersk hyse og 0,9 tonn kveite. De fleste båter hadde sikkert gått ut en tur til, men etter det jeg har fått opplyst, stiger sjøassuransen etter 1. sept. så meget at det ikke vil være lønnsomt. En må her ta i betraktning at driftsutgiftene forøvrig vil bli adskillig større enn under vanlig sommerdrift. Likeså vil ugunstige værforhold kunne hindre driften totalt og båtene må gjøre vendereis. Dette forårsaker at det er vanskelig å få tilstrekkelig mannskap. Assuranspremien for dette felt er under vanlig vår- og sommerdrift 0,2 % men stiger etter 1. oktober og vil etter 16/12 komme opp i hele 1 %. Det ville ha vært en stor fordel for fiskerne om assuranspremien på en eller annen måte kunne bli redusert til det den er under vanlig vår- og sommerdrift. Fiskerne mener at risikoen er mindre utover høsten enn om våren for selskapene. Om våren kan isforholdene skape mange vanskeligheter. Da det er liten sansynlighet for at selskapene vil gå med på å redusere assuranspremien, tør jeg anta at spørsmålet om et pristillegg etter nevnte tid må kunne komme på tale. Likeså tør jeg vise til tidligere kvartalsinnberetninger hvor jeg har fremholdt at det er av stor betydning at Bjørnøy- og Svalbardfiskerne blir gitt de samme fordeler som fiskerne på Vest-Grønland hva prisen angår. Dersom Bjørnøyfisket på denne måte kunne få større deltakelse, er det ikke tvil om at kvantumet kunne økes flerdobbelt.

Jeg vil heller ikke unnlate å bemerke at det er meget viktig at det på Bjørnøya snarest blir ordnet med vanntilførsel på en slik måte at fiskerne med en vannslange kan koble til en krane eller vannrør og på denne måte skaffe seg nødvendig drikkevann m. m. Slike vannpunkter må en få anbrakt på tre-fire steder rundt øya av hensyn til landingsforholdene.

Redningsskøyte under fiske ved Bjørnøya. Som kjent har R/S »Ragnhild Schanche« vært stasjonert ved Bjørnøya fra omkring 20. juli for å eskortere fiskeflåten. Oppholdstiden for redningsskøyten ble bare noen få dager der borte, da fiskerflåten innstillet driften før høstsesongen.

R/S »Ragnhild Schanche« gikk ut sammen med fiskerflåten som satte kurs for Bjørnøya den 16.—20. august. Deltakelsen på dette felt under redningsskøyten oppsynstid var 8 fiskefartøyer.

Sildefisket har i perioden tildels gitt bra utbytte, men endel av de fartøyer som tidligere i år har deltatt i dette fiske har tildels vært opp-tatt med andre gjøremål. Disse vil selvsagt delta i sildefisket senere utover høsten.

Oppfisket kvantum *feitsild* og dens anvendelse i kvartalet var: (tallene i parates gjelder for 1949).

3.836 hl. hvorav til sildolje & mel 3254, saltet 222, agn 162, fersk 198. (5.050 hl. hvorav til sildolje & mel 605, saltet 4142, agn 96, fersk 207).

Oppfisket kvantum *småsild* og dens anvendelse i samme tidsrom: 4083 hl, hvorav til sildolje & mel 3989, herm. 0, saltet 23, agn 70 (1.490 hl. hvorav til sildolje & mel 1490, herm. 0, saltet 0, agn 0)

Arbeidskraft. Tilvirkningsanleggene har hatt tilstrekkelig arbeidskraft.

Kjølelagrene. Av fylkets 5 anlegg har 4 vært i drift i perioden. Tilførslene av råstoff til disse bedrifter direkte fra fiskere, har i likhet med foregående periode langt fra dekket det daglige behov. Bedriftene har så langt det har vært råd, forsøkt å komplettere tilførselen med fôringsfisk fra tilvirkerne (kjøperne) i omliggende distrikter og fra Finnmark. Denne tilførsel har heller ikke vært tilstrekkelig for kjølelagrenes kontinuerlige drift, hvorfor det utover høsten har vært tilført bedriftene så meget blåkveite som det har vært mulig å få kjøpt fra distriktene i Vesterålen.

Gryllefjord Fryseri og Kjøleanlegg, Gryllefjord, vil etter det jeg har bragt i erfaring komme i drift i løpet av november måned d. å.

Ishavsdriften. I tillegg til de tall som er gitt i kvartalsinnberetningen for 4. kvartal 1949/50, angående ishavsfangsten, er det senere innkommet 8 fartøyer og en fangstekspedisjon fra Nordisen.

Hvalfangsten. Det har ikke vært noen særlig forandring i småhvalfangsten fra foregående kvartal hva deltakelse og avsetningsforhold angår, hvorfor jeg viser til foregående kvartalsrapport. Utbyttet for de 3 hvalbåter som har drevet fangst på sperm- og finnhval, har vært svært tilfredsstillende. I perioden er det til brødrene Brunvoll Kvalstasjon (Skjelnan), (som tidligere nevnt den eneste i sitt slag i Troms) innført 46 spermhval og 49 finnhval, som henholdsvis har gitt 2.212 og 1.566 fat olje. Fra sesongen tok til i slutten av april til sesongen sluttet ved utgangen av dette kvartal, er det til stasjonen innbragt ialt 151 hval hvorav 54 sperm- og 97 finnhval som henholdsvis har gitt 2.212 og 3.006 fat olje à 200 liter. Spermhvaloljen har fabrikk (Skjelnan) solgt til Denofa, men finnhvaloljen er solgt på det frie marked. Av sistnemnte parti har firmaet endel på lager, men dette er forhåndssolgt og det vil bli skipet i nærmeste fremtid.

Reiser. I ovennevnte tidsrom er foretatt 2 reiser, hvorav en til Finnsnes i tiden 9. til 13. juli 1950 for å delta i A/L Fiskernes Redskapsfabrikk's representantskapsmøte.

I tiden 28. til 30. september 1950 deltok jeg i Fiskersamvirkets Fellessalg's representantskapsmøte i Tromsø.

Folkeflyttinga fra Øyfjordvær til Husøy. Av stedets 22 husstander er det alt flyttet 6 familier med tilsammen 27 personer. Dessuten har 2 familier satt i gang grunnarbeidet, men på grunn av mangel på sement, er arbeidet stoppet opp. Når disse husstander har sett seg nødt til å flytte før veier, vann og kloakkledninger er utbygget, har det sin årsak i at de har større eller mindre motorfartøyer som de ikke på noen måte kan berge i Øyfjordvær, men må ha liggende i Husøy for selv å ro over fjorden i småbåt. Dette har selvsagt blitt uutholdelig da de av denne grunn ikke har fått anledning til å holde tilstrekkelig tilsyn med sine farkoster.

Foruten de som ønsker å flytte fra Øyfjordvær, er det innkommet 4 søknader fra enkelthusstander rundt omkring i fylket.

Fiskefarkoster kjøpt etter 1945. Som kjent er mange fiskere som har fått nye fiskefarkoster etter 1945, i den senere tid kommet opp i store vanskeligheter hva angår finansieringen av de daglige utgifter. Årsaken hertil er for en stor del den at disse fiskere var nødt til å kjøpe gamle brukte motorer og i andre tilfeller nytte gamle motorer som de hadde fra før. Disse farkoster har ofte ligget på slipp en stor del av den beste sesongen. Dette har igjen ført til at de har hatt vanskeligheter med å skaffe seg skikkelig mannskap for eventuell senere drift.

Merkeregistret. I kvartalet er det i samarbeide med fylkets 32 tilsynsmenn foretatt 128 registreringer.

I angjeldende kvartal er mottatt 524 skriv og telegrammer og et lignende antall er utstedt.

Forøvrig har arbeidet ved kontoret bestått i å rettleie fiskerne i forskjellige spørsmål om nybygg, overdragelser av fiskefarkoster, fiskarbanklån, fiskeforekomster og avsetningsforhold i de forskjellige fiskevær m. v.

2. kvartal 1950/51.

Værforholdene har i kvartalet vært de beste i manns minne, med minimal nedbør. Vannstanden i magasinene for lys og -kraftverkene i fylket har sunket langt under det normale. Dette har ført til at Harstad og Tromsø elektrisitetsanlegg er gått til drastisk rasjonering av strøm, med dag- og nattutkobling 10—12 timer i døgnet. Det er disse anlegg som gir strøm til de fryserier og kjøleanlegg og en del av sildoljefabrikene som er i drift i fylket. Strømsituasjonen blir vanskeligere etter hvert og man frykter således det verste utover vinteren. Verst vil det bli når skreisesongen og storsildfisket setter inn for alvor, idet strømbehovet

da vil stige slik at elektrisitetsverkene muligens vil bli nødt til å gå til ytterligere innskrenkninger. Etter det jeg har fått opplyst, har det ikke vært mulig for elektrisitetsverkene å få kjøpt aggregater store nok til å dekke det nødvendige behov. Den eneste utveg er at bedriftene selv kjøper aggregater for å dekke eget behov.

Seifisket har ikke gitt noe resultat som har forandret bildet fra foregående kvartalsrapport. Utbyttet av årets fiske ved sesongens slutt må betegnes som dårlig for de fleste deltakere. Noe som også det ilandbragte kvantum gir uttrykk for. Kvantumet utgjør i år ca. 4.850.000 kg. mot ca. 5.620.000 kg. i 1949.

I kyst- og fjordfisket har deltakelsen vært liten så noe kvantum av betydning har ikke dette fiske gitt. De få båter som har deltatt melder om små fiskeforekomster og fangstene har hovedsaklig gått ut på blandingsfisk, som torsk, hyse og småfisk m.m. Det store antall av kyst- og fjordfiskere har imidlertid ikke ligget uvirksom utover høsten men har deltatt i fiske for Finnmarksværene. Da sesongen ble avsluttet til jul kunne samtlige som deltok i fisket i Finnmark melde om tilfredsstillende utbytte.

Bankfiske. Det har heller ikke vært noe for fiskerne å gjøre på bankene for Troms. Bankflåten herfra har under hele perioden driftet på bankene utenfor Finnmark. De beste resultater har den del av bankflåten som har driftet på Nordkappbanken og Hjelmsøybanken.

Kveitefisket med garn har gitt fiskerne tildels bra utbytte i høst. De fleste deltakere opplyser at kveiteforekomstene til å begynne med var svært spredte og at de største forekomster viste seg umiddelbart før fisket tok slutt 15. desember 1950. Skal en dømme ut fra disse opplysninger ser det ut til at tyngden av kveite setter inn til gyteplassene først omkring 10. desember.

Sildfisket. Deltakelsen i dette fiske utgjorde i kvartalet ca. 40 garnbåter og 130 notbruk. Det har tildels vært bra med sild på de forskjellige felter og det har vært registrert meget bra sildforekomster på ekkolodd, men silden har stått dypt. Det er således bruk med dype nøter som har de største fangster.

Arbeidskraft. Søkningen av fiske- og kaiarbeidere til tilvirkningsanleggene har vært langt større enn behovet.

Kjølelagrene. Av fylkets 5 filetbedrifter har 4 vært i drift. To av disse har egne produksjonsanlegg, nemlig Kr. Holst, Harstad og Hagb. Kræmer Fryse- og Kjøleanlegg, Godthåp, Tromsøya. De to andre bedrifter Marina A/S og Nordnorsk Filetkompani A/S, Tromsø, har leid 1. og 2. etasje hos Troms Fryseri- og Kjøleanlegg. Leieforholdet for to sistnevnte bedrifter er nå oppsagt, idet Tromsø Fryseri- og Kjøleanlegg har besluttet å gå igang med egen produksjon. Marina A/S regner

med å få sitt eget anlegg i Tromsø ferdig til innflytting først i januar. Nordfilet A/S har derimot ingen utsikter for leie av nye lokaler. Jeg regner med at Gryllefjord Fryseri- og Kjøleanlegg, som i lang tid har vært ferdig for produksjon, men på grunn av vannmangel ikke er kommet igang, vil sette i gang filetproduksjon straks over nyttår. Det skulle således være muligheter til stede for å få i gang 5 fryserier og filetbedrifter i fylket — samtlige med egne anlegg. Foruten disse Fryse- og Kjøleanlegg har en i perioden fått i gang et mindre kjøleanlegg som utelukkende brukes i fiskebransjen, nemlig Dragøy & Co. A/S, Tromsø. Dette anlegg nyttes hovedsaklig til oppbevaring av ferske fiskeprodukter i forbindelse med firmaets egen ferskfiskeeksport.

De fleste filetbedrifter som har vært i drift har i ennå større grad enn i foregående kvartal hatt vanskeligheter med å holde driften gående på grunn av mangel på råstoff. Det var ikke til å unngå at bedriftene måtte gå til meget drastiske innskrenkninger ved periodens begynnelse, men det varte heldigvis ikke mange ukene før arbeiderne kunne tas inn igjen, takket være det gode fiske som tok til for Finnmark omkring først i november. Filetbedriftene har også denne periode forsøkt å komplettere tilførslene med føringsfisk fra fisketilvirkningsanleggene omkring i distriktet og fra Vest-Finnmark.

I tiden 19. til 21. oktober 1950 deltok jeg i Norges Råfisklags representantskapsmøte.

I dagene 30. og 31. oktober deltok jeg i S/L Fiskernes Agnfor- synings representantskapsmøte.

Merkeregistret. I samarbeide med fylkets 32 tilsynsmenn er foretatt følgende forandringer ved merkeregistret for dette fylke.

Nyinnmeldte båter 52. Utmeldte 42. Eierskifte 7. Eier- og motor- skifte 1. Motorskifte 6. Namnebytte 1. Oppbygget 5. Ekkolodd og radio 87.

Kommunale fiskenemnder. Jeg har hatt svært liten befatning med nemndene og kan således ikke uttale meg om hvorledes disse har virket i de forskjellige kommuner.

Konsesjon for notfiske i Lofoten 1951. I forbindelse med denne sak har det vært utallige henvendelser med forespørsler om forskjellige ting. Etter at fordelingen av de 400 konsesjoner var foretatt, ble reaksjonen stor blant fiskerne.

Fiskeprisene 1951. Disse ble mottatt av fiskerne med blandede følelser. Særlig var det bankfiskerne som reagerte idet de mente at prisene på f. eks. hyse var meget redusert i forhold til prisen i 1950. Dette er ikke vanskelig å forstå når en ser at prisene på hyse er satt til kr. 0,50 for levering frysing, ising og lettsalting, mot i 1950 kr. 0,62 til frysing og kr. 0,52 til ising. Den kompensasjon som er gitt for denne

fiskesort ved at prisen er forhøyet med 5 øre til salting i 1951, er fiskerne sikkert oppmerksom på, men dette har svært liten betydning da det bare er ubetydelige kvanta som går til salting. I de fleste tilfelle og på de største kvanta taper fiskerne fra 2 til 12 øre pr. kg for hyse henholdsvis til ising og frysing. Fiskerne er også klar over at torskeprisen er forhøyet med kr. 0,07. Dette har selvsagt fjord- og kystfiskerne og da særlig garnfiskerne satt stor pris på. Når bankfiskerne derimot ikke er særlig tilfreds med de nye prisbestemmelser, har det sin årsak i at bankfiskerne de senere år har vært vitne til at hysen har spillet den største rolle. For å kunne oppnå høyst mulig pris, har bankflåten fra dette distrikt forsøkt å behandle fisken på beste måte og levert til nærmeste filetanlegg.

I kvartalet er det mottatt 732 skriv og telegrammer og et lignende antall er utsendt.

Arbeidet ved kontoret har forøvrig bestått i å rettlede fiskere i forskjellige spørsmål om nybygg — reparasjoner — overdragelse av nye og brukte fiskefartøyer — fiskarbanklån — og utsettelse med avdrag på lån i de tilfelle hvor fisket har slått feil og således gjort det umulig for låntakerne å skaffe penger til dekning av renter og avdrag. Videre har fiskerne fått nødvendige opplysninger angående materialer til redskapshus og til innredning av rom og dekk i fiskerbåter. Fiskere fra dette distrikt og distriktene sør på er blitt orientert om fiskeforekomster og avsetningsforholdene i de forskjellige fiskevær i Troms og Finnmark.

3. kvartal 1950/51.

Værforholdene var meget tilfredsstillende for sjødrift når jeg untar dagene fra 19. til 23. mars, da vindstyrken varierte mellom full storm til liten orkan i bygene. Uværet var meget lokalt betont. Ytre strøk på strekningen Torsvåg til Loppa i Finnmark var verst utsatt. Derimot var vindstyrken for Sør-Troms og indre strøk noe jevnere og ikke over styrken for liten storm.

Bank- og kystfiske. For Senjadistriktene tok endel bankbåter til med fisket på bankene straks over nyttår. Oppsynet ble satt 8. januar. Forholdene så ut til å ligge bra an med fangster fra 6 000 til 9 000 kilo torsk tatt på 10 000 til 12 000 angler akkaregnet stubb. Det var imidlertid vanskelig for alle bankbåter å skaffe seg nødvendig akkar til agn. De båter som hadde mulighet for å holde driften gående med akkar som agn til storsilden kom var bare de som hadde vært så heldige å få lagerplass for akkaren på kjølelagret i Harstad. Dette forhold vil uten tvil rette på seg til neste vintersesong idet en får håpe at fiskerne til høsten må få anledning til å fryse og lagre akkar også ved Gryllefjord

Fryseri og Kjøleregner. De som ennå hadde akkar etter at storsilden kom påstår å kunne bevise at utbyttet på akkaregnet line var langt bedre enn på storsildegnet. Det er mange fiskere som påstår at årsaken hertil hovedsaklig ligger i at kvaliteten på storsilden langt fra var førsteklasses.

Fisket for Hillesøy og Øyfjord oppsynsdistrikt kom også forholdsvis tidlig i gang. Oppsynet ble satt samtidig som for Berg og Torsken. I første driftsuke var det innmeldt 15 garnbåter og 4 linebåter med tilsammen 147 mann. De første 3 uker av januar måned gikk imidlertid uten at det kunne sies å være kommet nevneverdig skreiforekomster på de vanlige fiskefelter. Imidlertid forekom det enkelte bra fangster som kunne tyde på at det var endel fisk tilstede men den gikk i sild eller annen åte, slik at den ikke holdt seg ved bunnen. Det ble også gitt rapport om forekomster av storsild i fisket. Fisken tok seg imidlertid endel opp i slutten av januar.

Den fiskeflåte som har driftet for de øvrige distrikter i Troms, har heller ikke vært borti noen ansamling av skrei. Godtfisket i fjordene i fylket har også vist seg å gi slett resultat. Fiskerne gir uttrykk for at fisken i år stort sett har holdt seg meget oppe i sjøen og at det er hovedårsaken til at fangstene gjennomgående har vært små.

For Skjervøy distrikt tok skreifisket helt slutt den 11. mars. Det samme var tilfelle for distriktene Karlsøy, Helgøy og Tromsøysund. Derimot fortsatte enkelte båter driften for distriktene Hillesøy, Berg og Torsken. I tiden omkring 20. februar tok en stor del av fiskeflåten som ennå lå i drift til å gjøre seg klar for notfiske i Lofoten. Dette kan en med trygghet si lammet fullstendig deltakelsen i skreifisket og bankfisket. Årets skreikvantum pr. 31/3 for dette distrikt ligger langt under middels-resultatet for de siste 10 år.

Notfisket i Lofoten har fra periodens begynnelse stort sett satt preg på fiskerlivet i fylket. De fleste fiskere var sterkt opptatt med tanken på det forestående notfiske. Mange fiskere som vanligvis har deltatt i skreifiske for Troms fikk ikke i år anledning til å delta da de var sterkt opptatt med å få fartøy og redskaper i den stand etter de gitte forskrifter og regler. Dette hadde meget sin grunn i at bestemmelsene ikke var tilstrekkelig utarbeidet.

Småsildfisket. I perioden har det vært tatt tildels gode steng av småsild i de forskjellige sildefjorder i distriktet. Særlig har fangstutbyttet vært tilfredsstillende for dem som har driftet på Kasfjord, Kalfjord, Kattfjord og Grøtsund. Deltakelsen har stort sett vært preget av mindre farkoster. De fleste store farkoster og ishavsfarkoster som pleier å delta i dette fiske utover høsten går vanligvis herfra ved nyttårs-skifte for å delta i storsildfisket på Vestlandet.

Storsildfisket. Deltakelsen herfra i dette fiske har i år vært større enn i noe tidligere år. Det har også i år som tidligere år vært mange mindre farkoster herfra for å delta som føringsfarkoster. De større notfartøyer og ishavsfarkoster avbrøt dette fiske henholdsvis 18. og 25. februar for å gjøre seg klar til fangst i Vesterisen og notfiske i Lofoten. Samtlige farkosteiere som jeg fikk kontakt med kunne meddele om et tilfredstillende utbytte.

Kjølelagrene. Ved de 5 fryseri- og kjøleanlegg i fylket har det i perioden vært i drift 4 filetanlegg når jeg unntar Gryllefjord Fryseri- og Kjøleanlegg som først kom i drift 6. mars d. å. Et av filetanleggene har innstillet driften i perioden, nemlig Nord-Norsk Filetkompani, Tromsø. Samtidig som dette selskap ble oppløst overtok Troms Fryseri- og Kjøleanlegg alt utstyr og all emballasje og gikk i gang med filetproduksjon. Tilførselen direkte fra fisker, har vært minimal. Anleggene har i fellesskap forsøkt å komplettere tilførselen av råstoff med føringsfisk fra Finnmark og Lofoten for på den måte å kunne kjøre kontinuerlig, men den forholdsvis høye råfiskpris, særlig i Lofoten, har lagt store vanskeligheter i veien for kjøp av råstoff til fryseriene nord for Lofoten. Skal fryseriene og filetbedriftene kunne holde driften gående må man etter mitt skjønn, snarest mulig ta opp spørsmålet om å skaffe samtlige anlegg tilstrekkelig råstoff til en pris som kan gi lønnsom drift. I årets tre første måneder er det ved de 5 filetanleggene tilsammen innkjøpt 712.164 kg. råstoff.

Rekefisket tok først til i slutten av januar. Deltakelsen har vært noe større i år enn ifjor og tidligere år. Forekomstene har vært særdeles gode i de fleste fjorder, og utbyttet har vært noenlunde tilfredsstillende. Avtaksforholdene har vært særdeles gode, men eksportørene og rekefabrikkene har tildels gitt uttrykk for at rekene i enkelte tilfelle har vært noe småfallen. Markedsforholdene for ferske reker har stort sett vært tilfredsstillende i år. Dette kommer antakelig av at eksporten av reker fra Sør-Norge har vært noe mindre i år enn f. eks. i foregående år.

Distriktet her har foruten de vanlige eksportører hatt 4 rekefabrikker i drift i år; Tromsø 2, Lyngseidet 1 og Skjervøy 1. Disse har tilsammen beskjeftiget ca. 200—250 arbeidere. Fabrikkene har således ikke bare vært til nytte for de mange rekefiskere, men også for mange arbeidere som i motsatt fall kanskje hadde vært arbeidsledige.

Eksportforholdene for hermetiske reker og vacuumiserte reker har forholdsvis vært bra, men embalasjespørsmålet har tildels skapt vanskeligheter.

Flyndrefisket i Barentshavet. Interessen for snurrevadfiske på dette felt har langt fra ført til den deltakelse enkelte hadde håpet på. Deltakelsen i dette fiske vil etter det jeg kan forstå langt fra få noe oppsving

i år. Grunnen hertil er hovedsakelig de vanskelige avsetningsforhold en hadde ifjor. Hertil kommer at flyndra i Barentshavet ikke er av den kvalitet som våre fiskere vanligvis er vant til å få i snurrevaden utenfor kysten og i de norske fjorder.

Danske snurrevadfiskere i Barentshavet. Ved periodens slutt var det ikke noen danske eller svenske fiskere som hadde reist forbi Tromsø til ovennevnte fiskefelt. Danskene har imidlertid meddelt at de vil sende ca. 15—20 fartøyer i første omgang. Dersom utsiktene viser seg å være noenlunde bra vil deltakelsen øke og det skulle også være mulighet for at noen få norske og svenske fartøyer vil delta. Noen lignende deltakelse som i 1950, kan man imidlertid ikke regne med. På samme tid i 1950 var antallet passerte fartøyer ialt 35.

Linefisket i Barentshavet og Kvitsjøen. Det er å beklage at de få fartøyer som vil forsøke mulighetene med liner i ovennevnte farvann ikke skal være istand til å skaffe seg mannskaper uten på forhånd å sikre nødvendig dekning for den utrusting som skal til for en slik tur. Jeg kan så godt forstå at familiefolk vanskelig kan gi seg ut på et fiske som tidligere ikke har vært tilstrekkelig forsøkt. Jeg har i tidligere rapporter tillatt meg å sette frem tanken om en eventuell mindre garanti fra det offentlige for på den måte å finne frem til en løsning av spørsmålet. Det har også i år vært fiskere som har nevnt dette felt, men som forholdene ligger an og med de store omkostninger en slik utrustning vil medføre, finner selvsagt ingen det forsvarlig å gå i gang.

Vest-Grønland. Det er ennå for tidlig å uttale seg om hvor stor deltakelsen blir på dette felt, men det er trolig at den blir noe større enn i foregående år.

New-Foundlandsfeltet. Deltakelsen av selfangere blir 4 skuter fra Troms. Det er de samme skuter som var med ifjor, nemlig: »Selbarden« ex »Istind«, »Quest«, »Polarquest« og »Nordsel«.

Etter de meldinger som ved periodens utløp var kommet til rederiene, skal de 4 skuter som deltar herfra ha bra fangst inne.

Vesterisflåten. Omkring 8.—10. mars 1951 var alle skuter fra Nord-Norge som skulle delta i fangsten på dette felt plassert på Tromsø havn fullt opptatt med utrustingen. Det er en godt utstyrt og moderne nord-norsk ishavsflåte som deltar på fangstfeltet i år. Den gamle flåte er ombygget og modernisert og flere nye fartøyer er kommet til. Mange av de eldre fartøyer som har gjennomgått hovedreparasjon og ombygging kan uten tvil stilles fullt på høyde med hvilket som helst nybygg.

Ialt deltar det herfra i år 24 skuter på feltet i Vesterisen.

Søknad til Naturskadefondet. Det har i perioden vært rettet mange spørsmål til meg fra fiskere om mulighetene for eventuelt bidrag av

dette fond for skader som deres båter ble påført under storstormen i vinter. Men det er så vidt meg bekjent bare en som har sendt søknad om støtte.

Skipsverftsplass for ishavslåten. Det har også for inneværende ishavssesong vært vanskelig å skaffe tilstrekkelig verftsplass for nødvendige reparasjoner og besiktigelse av fartøyene. Dette til tross for at flere skuter i år kom direkte fra verft sørpå og således ikke hadde behov for besiktelse her. Dette spørsmål blir mere aktuelt etterhvert som låten øker i antall og tonnasje.

Fiskeflåten. Antall større havgående fiskefartøyer er langt fra stort nok for å kunne bringe i land tilstrekkelig råstoff til filetanleggene mellom sesongene for de større fiskerier. Jeg anser det av stor betydning at dette distrikt hurtigst mulig blir gitt prioritet for i første omgang f. eks. å få 10—15 havgående fiskefarkoster på 85—100 fot. Disse fartøyer bør i størst mulig utstrekning bygges av stål. Fartøyene vil foruten å kunne drifte for Troms- og Finnmarkbankene også utover høsten kunne drifte ved Bjørnøya hvorfra det kan bringes iland store kvanta hyse og torsk. Siste høst var et av de større fiskefartøyer fra Troms ved Bjørnøya hvor det ble konstatert store mengder hyse og torsk.

Byggematerialer til fiskeriformål 1951. Som kjent ble søknadsfristen satt til 15. november 1950. Ved søknadsfristens utløp var det innkommet hertil kontoret søknader på tilsammen 132.314 strd. trelast, 4.771 sekker sement, 4.650 stkr. murstein, 4 tonn armeringsjern, 900 kvm. eternit, 80 kvm. takpapp og 50 kvm. betonghulstein. Dette kvantum var representert ved 18 søknader som blir å behandle lokalt da de omsøkte materialer utelukkende skal nyttes til mindre fornyelser og reparasjoner av eldre fisketilvirkningsanlegg. Foruten foran nevnte søknader er det i kvartalet oversendt Troms Fylkesforsyningsnemnd 89 søknader på tilsammen ca. 150—160 strd. trelast og ca. 2500 sekker sement. Blant disse søknader er det mange som søker på materialer til sløyeskur og redskapshus. Det er viktig at flest mulig av disse søknader blir imøtekommet da mange søknader angår fiskere som har skaffet seg f.eks. notredskap og ikke har noen steder å oppbevare disse.

Motorfabrikk Det hadde vært meget spart for fiskerflåten og andre som er avhengige av motorer, reparasjoner og nyanskaffelser om det hadde vært reist en motorfabrikk i Nord-Norge. Likeså hadde en slik bedrift gitt beskjefligelse for mange arbeidere. Som kjent har Tromsø by maskinist-skole, og det vil av den grunn være meget som taler for at en slik fabrikk f.eks. legges til Tromsdalen i Tromsøysund kommune. Muligheter for å skaffe tilstrekkelig arbeidsfolk her, til en slik fabrikk, vil være de beste.

I kvartalet har jeg mottatt 662 skriv og telegrammer og avsendt et lignende antall.

4. kvartal 1950/51.

Værforholdene har stort sett vært tilfredsstillende for sjødrift, men temperaturen har under hele perioden ligget langt under normalen for årstiden. De fleste småbrukene kom derfor senere i gang enn beregnet med vårarbeidet noe som igjen har ført til mindre deltakelse i fisket.

Fisket. I ovennevnte periode har stordelen av distriktets fiskarflåte deltatt i fiske på Finmark. Deltakelsen for Troms har vært meget beskjeden. Men det har dog vært endel småbåter og sjarker som har drevet hjemmefiske. Etter det jeg får opplyst, har disse gjennomgående gjort det meget godt. Hvis fjord- og kystfisket i år hadde vært drevet med samme intensitet som i årene før krigen, hadde en sikkert oppnådd et meget pent kvantum i tillegg til det statistikken viser i dag.

Deltakelsen i bankfisket for Troms har også vært meget beskjeden. De få fartøyer som har deltatt har driftet for Senjabanken og på Røstbanken. Ved fiskets begynnelse kom de fleste storskøyter opp fra Røstbanken med fangster opp til 6000 kg. kveite og ca. 1500 kg. annen fisk (torsk, hyse og brosme). For Senjabanken var fangstene betydelig mindre, ca. 1500 kg kveite og opptil 1000 kg annen fisk. Fangsttiden varierte for de enkelte fartøyer fra 2 til 5 døgn. Dette fiske tok imidlertid av og alt i begynnelsen av juni måned ble dette fiske ikke drivverdig, idet fangstene gikk ned til ca. 500/600 kg på 5 døgn drift.

Forøvrig kan nevnes at det har foregått et meget godt seifiske på de forskjellige fjorder ute i havdistriktene — Auvær, Sommarøy og Øy fjordvær i Hillesøy samt Bøvær, Mefjordvær, Gryllefjord og Hamm i Senja. Fangstene har gjennomsnittlig vært 300 til 500 kg sei og torsk i døgnnet tatt på drag. Fiskere som har deltatt i sistnevnte fiske, uttaler at det er det beste siden 1945. Dessuten har utbyttet blitt atskillig større idet man har oppnådd atskillig høyere priser enn tidligere. Fangstene som er tatt på fiskefeltene for Senja er for en stor del levert til Gryllefjord Fryseri og Kjøleanlegg for filetering. De fangster som er tatt på Øy fjord og nordover, er for en stor del levert til fiskekjøpere i distriktet for hending, men noe er også levert til fryseriene i Tromsø for filetering.

Forøvrig har det vært drevet laksefiske med kilenøter og utbyttet ved periodens slutt må betegnes som meget tilfredsstillende. Prisen har gjennomgående ligget på kr. 10,— pr. kg og for smålaks 6—7 kr. pr. kg. Fra sesongen tok til omkring 8.—9. mai og til periodens slutt var utbyttet jevnt over ca. kr. 2.000,— pr. mann.

Sildefisket har i perioden vært det beste siden 1944. Lottene har variert fra kr. 1.600,— til kr. 3.000,— for en fangstperiode av 6—8 uker.

Avsetningsforholdene har vært de aller beste når en ser bort fra kveiten som i likhet med ifjor har skapt enkelte problemer idet markedsforholdene i England sviktet for fersk kveite. Årsaken hertil var at de engelske markeder i denne tid hadde store tilførsler av kveite som ble ilandbragt av engelske trålere. Men takket være fryseriene lyktes det å avverge fullstendig stopp i avsetningene idet disse kjøpte kveiten til rundfrysing, slik at fiskerne kunne fortsette driften uten nevneverdig stopp.

Avsetningsvanskeligheter har også gjort seg gjeldende for ferske reker, men dette har ikke skapt noe problem for fiskerne da rekefabrikkene i Troms har hatt tilstrekkelig kapasitet til å motta de kvanta reker som har vært bragt iland. I denne forbindelse kan nevnes at mens det til samme tid i 1948—49 og 50 henholdsvis ble eksportert 53.091 kg, 71.880 kg + 288 kg herm., 57.222 kg + 341 kg vacuumreker, er det i 1951 eksportert 50.080 kg ferske reker + 9.305 kg vacuumreker. Dette gir tydelig uttrykk for rekefabrikkenes store betydning.

Deltakelsen i Skreifisket. I henhold til de rapporter jeg har fått fra lensmennene, viser det seg at deltakelsen i skreifisket ikke har vært nevneverdig i tiden 1/4 til 30/6. Årsaken til at deltakelsen i all fiskedrift for Troms tok slik brå slutt ligger i at de fleste deltakere sluttet av for å gjøre seg klar til notfiske i Lofoten som tok til 1. mars. De større havgående fartøyer som ble tilbake, var de som en på forhånd var klar over ville avslutte fisket omkring 20. februar for å gjøre seg klar til ishavet.

Bjørnøyfisket. I perioden har 31 fartøyer deltatt i dette fisket. Disse har i tidsrommet 1/4—30/6 1951 gjort 1 tur hver og har ilandbragt tilsammen 726.647 kg fisk (mot i 1950 516.091 kg) som fordeler seg således:

Saltet torsk	702.392 kg	(496.174 kg)
Annen saltfisk	20.054 »	(11.274 »)
Fersk kveite	1.297 »	(2.924 »)
Fersk steinbit	2.904 »	(5.719 »)

Førstehåndsverdien av det ilandbragte kvantum utgjør:

kr. 660.354,— (474.776,—).

Hertil kommer 778 hl lever (523 hl) til en førstehåndsverdi kr. 81.352,— (23.525,—).

Deltakelsen i år ved periodens slutt var 31 fartøyer mot i foregående år 23. Gjennomsnittsutbyttet (bruttofortjeneste) utgjør kr. 23.926,— pr. båt mot i foregående år kr. 21.645,—. Dette vil si at bruttofortjenesten ligger langt høyere i år enn ifjor, noe som også viser at fangst-

utbyttet i år har vært noe bedre. Men dette vil neppe si at nettoutbyttet pr. mannslott har vært særlig høyere enn ifjor da utrustningen har vært meget kostbarere.

Kvaliteten på saltfisken har gjennomgående vært god. Derimot har kvaliteten på fersk kveite ikke holdt mål. Dette har for enkelte farkosters vedkommende ført til store tap idet flere partier har gått ut som forringet salgsvare.

Arbeidskraft. Det har i perioden langt fra vært tilstrekkelig søkning til tilvirkningsanleggene. Dette har ført til mangel på arbeidskraft ved flere anlegg der tilførselen på råstoff har vært noenlunde kontinuerlig. Mangelen har sin årsak i de store innkallelser til forsvaret. At dette også har gjort seg gjeldende for deltakelsen i bankfiske for Bjørnøya og Svalbardfeltene skulle ikke være nødvendig å komme nærmere inn på.

Den store innkallelse av mannskaper til forsvaret har ikke bare vært til hinder for fisketilvirkningsanleggene, men også for all annen industriell virksomhet. Hadde seifisket tatt til som vanlig omkring 15. mai hadde det uten tvil ført til store avsetningsvanskeligheter, idet tilvirkningsanleggene ikke hadde hatt muligheter for å utnytte sin kapasitet på grunn av mangel på arbeidskraft.

Kjølelagrenes kapasitet. Muligheten for lagring av frosne fiskeprodukter som filet og rundfrossen fisk m. v. har inneværende kvartal øket betrakelig idet Kræmers Fryseri og Kjøleanlegg har tatt i bruk et nytt fryserum som tar ca. 200 tonn filet. Likeså har kapasiteten øket endel da Marina A/S har tatt i bruk en liten del av sitt nyanlegg. Dette anlegg vil en i nærmeste fremtid kunne regne med vil bli ferdig og vil da øke lagerkapasiteten for frosne fiskeprodukter betydelig. Den økning som har funnet sted ved de enkelte anlegg har gjort det mulig for filetbedriftene å drive så kontinuerlig som tilgang på råstoff gir anledning til.

Vest-Grønland. I dette fiske deltar fra Troms ialt 11 båter med en besetning på 198 mann.

De fleste fartøyer er leid fra andre distrikter. Dette bekrefter bare det jeg tidligere har gitt uttrykk for at Troms fylke har et fåtall av båter som er istand til å delta i fiske ved Vest-Grønland, Bjørnøya og Svalbardfeltene. Hadde en ikke her nord hatt folk utenom selve fiskaryrket som hadde vært interessert i fisket og skaffet tilveie kapital for kjøp av større fiskefartøyer, hadde distriktet vært satt helt utenfor. Det samme gjelder Finnmark fylke. Skal distriktets fiskere være med å drive et rasjonelt havfiske, må de i stor utstrekning sørover for å få leie havgående fiskefartøyer.

Håkjerringfiske i Barentshavet. 15 båter har gjort 1 tur til Barents-

havet og hatt en fangstmengde på 97.300 liter håkjerringtran til en verdi av kr. 119.500,— + 106.354 liter håkjerringlever til en verdi av kr. 134.500,—. Tilsammen kr. 254.000,—.

Hvalfangsten. Deltakelsen i småhvalfangsten har vært omtrent den samme som i 1950. Utbyttet for de som har deltatt i fangsten har vært noe bedre i år enn foregående år, men jeg antar at det for de flestes vedkommende ligger vesentlig under et gjennomsnittsår. Fangstforholdene i ovennevnte tidsrom har vært dårlige også for de fartøyer som har drevet fangst på spermaset- og finnhval. Brødrene Brunvold Hvalstasjon (Skjelnan) har i tidsrommet 1/4 — 30/6-51 tatt imot 42 hval hvorav 23 finnhval, 18 spermasetthval og 1 knølhval. Tallene for samme tidsrom i 1951 var 56 hval hvorav 48 finnhval, og 8 spermasetthval. Firmaet har produsert 714 fat hvalolje og 878 fat spermolje. Av kjøtt ble det produsert 114.700 kg. Derav 25.650 kg dyrefor. Kjøttproduksjonen har firmaet for en stor del frosset. Melproduksjonen var ca. 1000 sekker à 50 kg.

Som nevnt tidligere har Brødrene Brunvold i lengere tid hatt under oppføring et fryseri og kjølelager. Dette er nå ferdig. Frysekapasiteten på dypfrysingsanlegget er ca. 25 tonn pr. døgn med en temperatur ned til -45° C. Fryselagret består av 3 rom, hvert på $15 \times 7,5 \times 3,35$ m. med en temperatur ned til -28° C. Samlet grunnflate på hele anlegget med tunnell, kjølerom og isolerte korridorer er 660 kvm. + maskinhallen 110 kvm. Hertil kommer kjøttthall etc. under oppføring på 460 kvm.

Det er gode utsikter for eksport av hvalkjøtt, særlig til England som er interessert i import av dyrefor.

Arbeidsstyrken ved anlegget har vært 80—90 mann.

Firmaet opplyser at de meget dårlige fangstforhold i år ganske sikkert skriver seg fra den lave sjøtemperatur. Det er også oppmerksom på at den nye hvalstasjon på Island i tillegg til stasjonene på New-Foundland og Færøyene er til stor skade for fangsten her nord.

Byggematerialer til fiskeriformål. Det har vært et stort behov for materialer og sement til forskjellige formål innen fiskerinæringen. Særlig har behovet vært stort for materialer til reparasjoner av eldre fiskebruk og redskapshus m. v. Etter at den meget beskjedne kvote av materialer og sement til Troms fylke var fordelt på dem som jeg anså mest nødlidende var det enda tilbake 85 søknader om reparasjoner som det ikke til d. d. har vært mulig å få dekning for. Jeg har utallige ganger gjort henvendelser til Troms fylkesforsyningsnemnd om å få noen av de mest nødvendige søknader anvist av den ordinære reparasjonskvote som fylket blir tildelt og som etter min oppfatning også kunne nyttes til reparasjoner til fiskeriformål.

Reiser. I kvartalet er foretatt 3 reiser med tilsammen 11 reisedager. Jeg har med disse reiser besøkt Harstad, Gryllefjord, Husøy, Skjervøy og Finnsnes.

I tiden 12.—14. juni deltok jeg i Fiskersamvirkets Felleslags årsmøte som avholdtes i Tromsø. Jeg var også tilstede ved Troms Fiskarfylkings årsmøte som ble holdt på Skjervøy i tiden 25.—28. juni. Dessuten har jeg deltatt i flere møter i forbindelse med Nord-Norgesplanen.

I kvartalet er mottatt 458 skriv og telegrammer og avsendt et lignende antall.

Statsstøtte til flytting fra utværene. Dette tiltak er overveiende blitt hilst med tilfredshet blant fiskerbefolkningen idet de som bor i utværene herved har utsikt til å få flytte til mere sentrale steder med bedre havneforhold, adgang til elektrisk lys, en bedre skolegang for sine barn m. v. Saken har skapt en masse arbeide.

Merkeregistret. De nye bestemmelser og innberetningsskjemaer for innregistrering av fiskefarkoster har medført et stort merarbeide ved dette kontor. Særlig har det vært vanskelig å få innarbeidet de nye skjemaer for innberetning til hovedregistret. Disse har i de fleste tilfeller vært utilstrekkelig utfylt. Dette har igjen ført til forsinkelser for innregistrering for enkelte fiskefarkoster. I kvartalet er det i samarbeide med fylkets tilsynsmenn foretatt tilsammen 94 registreringer.

Forøvrig har arbeidet ved dette kontor bestått i å rettlede fiskerne i forskjellige spørsmål om kjøp og overdragelse av fiskefartøyer m.v.

Beretninger fra fiskeriinspektøren i Nordland, Johs. Gjerde.

1. og 2. kvartal 1950/51.

Værforholdene var meget gode i 2. halvår 1950, bortsett fra siste halvdel av oktober måned, da fisket tildels var sterkt værhindret.

Fisket. Sildefisket pågikk nesten gjennom hele rapportperioden, men det økonomiske utbytte for deltakerne ble ujevnt. De fleste fangstene ble tatt på sildefeltene på Helgeland og i Salten og besto overveiende av småsild som ble levert til fabrikk.

I juli — august 1950 var det imidlertid ganske gode feitsildforekomster, særlig utenfor Træna og i Vestfjorden og det ble tatt fangster både på garn og not. Silden var tildels åtesprengt og ble for det meste levert til sildolje.

I siste del av juni tok det til et rikt seifiske for Vesterålen, og særlig på feltene utenfor Bø ble det tatt store snurpenotfangster, enkelte opptil 100.000 kg.

Det deltok ialt 50—60 seinotbruk og det oppsto snart avsetningsvansker. En stor del av fangstene måtte leveres til fabrikkene i Vesterålen og Lofoten til oppmaling. Også ved fabrikkene i Bodø og Furøy i Meløy ble det malt opp betydelige mengder sei, henholdsvis 700 og 1.000 tonn.

De rike seiforekomster holdt seg for Vesterålen og tildels i Vestfjorden til første del av august måned, men ble etter hvert mere vanskelig å gjøre kast på og fisket ebbet ut i midten av august. Noen få snurpenotbruk og et par synkenotbruk fortsatte imidlertid driften for Andøya til ut i september måned, men fikk ujevne og tildels små fangster.

Seigarnfisket for Andøya tok til i midten av oktober og fortsatte til skreien kom på innsig i januar måned. For Andenes og Bleik deltok

omlag 45 båter i dette fiske, som i år har gitt jevnt bra utbytte. Avsetningsforholdene var stort sett tilfredsstillende.

Etter det sterke oppsving størjefisket hadde i dette distrikt i 1949 var det stillet store forventninger til dette fiske. Det ble anskaffet mange nye størjenøter, slik at deltakelsen og innsatsen var større enn noen gang tidligere. De første notfangstene ble tatt på Sør-Helgeland i begynnelsen av august måned. Senere ble det gjort en del fangster på forskjellige steder i distriktet, men størjen opptrådte spredt og var vanskelig å få gjort kast på, hvorfor det var ytterst få av brukene som fikk fangster av betydning. I Vestfjorden ble det også tatt en del størje på krok av sildegarnsdriverne. Det samlede fangstkvantum i Nordland utgjorde imidlertid ikke mer enn ca. 378,7 tonn, mot ca. 1.332,7 tonn i 1949. Det ble også betalt lavere priser i år, og det kan nevnes at førstehåndsverdien til de relativt få deltakere i 1949 var anslått til ca. 1,6 mill. kroner, mens den i 1950 ikke utgjorde mer enn ca. 313.000 kroner til fordeling på et betydelig større antall deltakere. Størjefisket i år ble således en meget stor skuffelse, og særlig følbart ble det for de mange som hadde tatt opp store lån til anskaffelse av nye nøter og utstyr.

Kyst- og bankfisket forløp som vanlig for årstiden. Det ble tatt bra fangster av blåkveite for Vesterålen og avsetningsforholdene var tilfredsstillende. Kveitefisket for øvrig i distriktet ga imidlertid forholdsvis mindre utbytte.

Rusefisket for Helgeland ble drevet som vanlig, men krabbefisket var begrenset på grunn av vanskelige avsetningsforhold og det ble i år ført i land ytterst få og små kvanta krabbe, vesentlig på søndre Helgeland.

Fjord- og hjemmefisket for øvrig har vært drevet som vanlig for årstiden.

Småhvalfangsten tok til igjen etter fredningstidens utløp den 21. juli. Det hadde vært store avsetningsvansker for hvalkjøttet og det var derfor forholdsvis få av konsesjonshaverne som tok opp fangsten igjen på ettersommeren. Prisen på forsommeren var kr. 1,20 pr. kg, men senere oppnådde fangerne vanligvis ikke høyere pris enn ca. 80 øre. Avsetningen gikk imidlertid nå bedre enn man hadde ventet. I følge oppgaver fra lensmennene ble det i dette distrikt ført i land vel 980,6 tonn hvalkjøtt mot 1.006,2 tonn i 1949.

Gjennom kringkastingen er det herfra avgitt daglige fangstmeldinger og ukentlige kvantumsoppgaver vedrørende seifisket og størjefisket i distriktet.

Virksomheten ved kontoret m. v. I 2. halvår 1950 er journalført i alt 2.257 innkomne ekspedisjoner og et lignede antall er gått ut.

Administrasjonen av Statens grunn i fiskevær. Arbeidet med disse saker har gått som vanlig. Det er i rapportperioden opprettet 33 nye festeforhold og avlyst 31 eldre festekontrakter. For øvrig vises til innberetning herfra for 1. og 2. kvartal 1949/50, da de forhold som er omhandlet der, stort sett gjelder uforandret.

Merkeregistret. Det er i halvåret behandlet 1.272 innberetninger til registret. Innberetningene gir uttrykk for den tendens som har vært til stede den senere tid til nyanskaffelse av små motorbåter på 18—24 fots lengde. Det er registrert noen få større båter på 60—70 fots lengde, men med hensyn til kjøp og salg har det vært svært lite innslag av båter i mellomstørrelsen. Båter i størrelsen 30—50 fot betraktes nå nærmest som ukurante i dette distrikt, da det har vist seg vanskelig å drive disse på et økonomisk tilfredsstillende grunnlag.

Fylkesregistret er ført ajour etter hvert og de aller fleste tilsynsmenn har vist god vilje til å få rettet de største uoverensstemmelser i distriktsfortegnelsene.

Båteierne synder imidlertid fremdeles meget mot bestemmelsene om distriktsmerkens påmaling på båtene.

Hva angår virksomheten ved kontoret for øvrig vises til tidligere beretninger, spesielt beretningen for 2. halvår 1949, idet bemerkes at de samme saksområder i større og mindre grad går igjen. Særlig har saker vedrørende rorbubidrag, materialtildeling til fiskeriformål og vannforsyningsanlegg i fiskeridistriktene medført meget arbeid ved kontoret denne periode.

På reiser er brukt 24 døgn.

3. og 4. kvartal 1950/51.

Værforholdene. Også i 1. halvår 1951 var det gjennomgående gode værforhold, men seigarnsfisket og skreifisket for yttersia av Vesterålen og Lofoten var en del hindret av sterk strømsetting og kuling i de 3 første månedene. Det ble imidlertid ikke meldt om større brukstap på grunn av uvær. Derimot kom det bort 12 garnlenker for Andenes først i januar. Disse var angivelig ødelagt av ukjente trålere. En mindre motorbåt på tur til Lofoten forliste, og en mann omkom. Ellers forekom ikke forlis eller større skader under fiske på grunn av værforholdene. For stokkfisken i Lofoten var det utmerkete tørkeforhold utover våren, som ga fisken god vekt og god kvalitet.

Fisket. Seigarnsfisket for Vesterålen fortsatte med jevnt gode fangster den første del av januar, men minket av etterhvert som skreien kom på innsig og etter 1. februar ble det ikke tatt seifangster av be-

tydning. Mesteparten av seien ble levert til salting og henging. Det deltok ialt 60—70 båter i dette fiske for Andøya og Bø.

I januar måned ble det også tatt gode storseifangster for Selvær og Træna på Helgeland, hvor det deltok 14 skøyter. Det ble her ført i land vel 227 tonn sei, som for det meste ble iset.

Seifisket for Vesterålen tok til igjen i første del av mai måned. Det deltok omlag 40 snurpere, og det ble tatt fangster opptil 85.000 kg. Fiskevekten var omlag 3 kg. Seifisket ble drevet ut rapportperioden, men fangstene var noe ujevne og spredte på tross av at det ble registrert ganske store forekomster på forskjellige felter. Avsetningsforholdene var stort sett tilfredsstillende.

Sildfisket fortsatte med relativt få og avtakende fangster i dette distrikt til midten av februar måned. Silden var overveiende fabrikkvare. Fisket tok til igjen sist i mai måned på feltene i Helgeland, Salten og Vesterålen og fortsatte ut rapportperioden med bra utbytte.

Utover våren ble det meldt om storsildforekomster fra forskjellige steder i distriktet og det ble også observert russiske fartøyer som drev sildfiske med drivgarn utenfor Vesterålen. Forsøksdriveren »Goltasund« fikk noen få storsild og feitsild på drivgarn utenfor Andenes og fikk nota sprengt av sild i størrelsen 14—16 cm sørvest av Tennholmen fyr.

De båtene fra Nordland som deltok i storsildfisket på Vestlandet hadde gjennomgående godt utbytte i år.

De første skreifangstene for Vesterålen ble tatt på garn på feltene utenfor Bø den 3. januar og skreifisket her og for Lofotens ytterside ble drevet til de siste dager av april måned. Fisket kom imidlertid ikke skikkelig igang før sist i januar, og fangstkvantumet lå hele tiden noe under fjorårets. Før avslutningen av sesongen steg imidlertid det ilandførte kvantum til 10.988,1 tonn, hvilket er nær oppunder fjorårets parti som var 11.241,6 tonn. Det ble hengt 3.669 tonn, saltet 4.857,3 tonn og iset 2.461,8 tonn. Økningen den siste del av perioden skyldes tildels tilførte notfangster som var tatt på Lofothavet, da notbruk som hørte hjemme i Vesterålen og på yttersida av Lofoten leverte en del av sine fangster på hjemmeplassene. Beste fiskeuke var uken til 24. februar, da det ble oppfisket ialt 1.626 tonn, som fordeler seg slik på de forskjellige oppsynsdistrikter: Andøya 261 tonn, Nyksund (Øksnes og Langenes) 362 tonn, Bø 444 tonn, Borge 381 tonn og Gimsøy 143 tonn. Deltakelsen til samme tid var ialt 483 båter, hvorav en stor del garnbåter. Avsetningsforholdene var tilfredsstillende, men det økonomiske utbytte for fiskere var jevnt over neppe så bra som i 1950.

For Helgelandsværene Myken, Valvær, Selvær og Træna ble drevet litt skreifiske først i sesongen, men fangstene var små og de fleste båtene avsluttet fisket og dro til Lofoten omkring midten av februar. Ialt

ble det for Helgeland oppfisket 128,5 tonn skrei mot 175 tonn i 1950.

I fisken som ble tatt for Vesterålen og Yttersia i februar ble det funnet makrell og storsild og i første halvdel av april var det også store forekomster av lodde på de samme felt og flere andre steder i distriktet. Det ble ikke tatt loddefangster av betydning, men nok til at linefiskerne for Vesterålen brukte lodde som agn en tid og fikk forholdsvis gode fangster.

Langs innlandet, Leiranger— Hamarøy var det i år ikke noe skreifiske av betydning.

Med hensyn til fisket i Lofoten oppsynsdistrikt viser jeg til utvalgsformannens beretning.

Det er avgitt daglige fangstmeldinger og ukentlige kvantumsoppgaver gjennom kringkastingen vedrørende skreifisket og seifisket i beretningsperioden.

Virksomheten ved kontoret, reiser m. v. I 1. halvår 1951 er det journalført ialt 2.725 innkomne ekspedisjoner og et tilsvarende antall er gått ut.

Administrasjonen av Statens grunn i fiskevær. Det er opprettet 14 nye festeforhold og slettet 16 eldre festekontrakter. I Skrova er ikke bortfestet nye tomter til våningshus, men det er også i dette halvår foretatt skylddeling og salg av en del hustomter. Det er imidlertid fremdeles gjeldende en del festeforhold, hvor tomtene ifølge reguleringsplanen kan overdraes til festerne. Både i Skrova og Kabelvåg er det reist spørsmål om kjøp også av sjøgrunnstomter, og dette spørsmål bør tas opp igjen på bredt grunnlag. Hva angår overdragelse av grunn til veier, offentlige tomter og plasser m. v. i Skrova til bygningskommunen så har det ikke lyktes å få tilfredsstillende behandling av denne sak fra bygningskommunens side, hvilket delvis har vært til hinder for avgjørelser også av andre tomtespørsmål.

Festeavgiftene og leibeløpene for midlertidige leieforhold har stort sett gått inn på tilfredsstillende måte ved alle eiendommer.

For midler på fiskeribudsjettet har Statens Vegvesen utført en del vegarbeider i Skrova, som i vinter fikk stort betydning både for trafikken innen været og for transporten til hjellplassene. Til bygging av badstue i Skrova var det også ytt tilskudd av fiskeribudsjettet. Badstua ble ferdigbygget og tatt i bruk i vinter. Planer for vannverk i Skrova er utarbeidet av ingeniør Grann-Meyer, Kabelvåg. Kostnaden ved full utbygging er anslått til kr. 310.000,—. Det synes imidlertid vanskelig å skaffe tilstrekkelig vann til beregnet toppforbruk, hvorfor det etter forutgående geologiske undersøkelser også er sluttet kontrakt om prøveboring etter vann på Storskrova. Boringen er forutsatt utført våren 1952.

Til nivelleringsarbeider for atkomst til tomter m.v. i Nyksund var bevilget et mindre beløp. En del av dette er nyttet til opprenskningsarbeider bak fiskebruksbebyggelsen i Vestervika og resten vil bli brukt til anskaffelse av veggrus og oppsetting av gelender i trappeveien fra moloen opp til Ungsmaløy. Det vil bli undersøkt om Vegvesenet kan påta seg utførelsen av mindre vegarbeider i Nyksund i likhet med det som er gjort i Skrova. Arbeidet med vannverket i Nyksund ble påbegynt først i mai måned og forutsettes fullført i løpet av 1952. Stedets folk har ikke vært fullt enig i valget av trasé for undervannsledningen, idet de mener at ledningen blir liggende utsatt for brekkasje ved oppankring i sundet. Under hensyntaken til kostnaden og øvrige forhold tatt i betraktning kan det imidlertid neppe velges noe heldigere alternativ enn det som vil bli nyttet.

For å forberede reguleringsplan for Å er det sluttet kontrakt om utførelse av kartlegging av stedet. Arbeidet forutsettes utført i sommer.

For Kabelvågs vedkommende har arbeidet vært som vanlig.

Merkeregistret. I 1. halvår 1951 er behandlet ialt 1111 innberetninger til registret. I forbindelse med søknadene om tillatelse til forsøksdrift med nøter i Lofoten framkom en mengde opplysninger om fartøyer, motorer og utstyr m. v. som ikke var i samsvar med oppgavene i registret. Tilsynsmennene er gjort kjent med disse fravikelser og anmodet om å innsende mulige beriktigelser etter å ha undersøkt forholdene. Fylkesregistret er ført ajour.

Bygningsmaterialer til fiskeriformål. Den største del av materialkvoten som var stillet til rådighet for 1951 ble fordelt i første halvår for at søkerne i størst mulig utstrekning skulle kunne nytte våren og sommeren som byggesesong. Det ble innvilget ialt 130 søknader som omfattet tilsammen 243 stdr. trelast, 11.138 sekker sement og 9.800 stkr. murstein. En relativt stor del av disse materialer er brukt til nybygg og utvidelse av utvirkningsanlegg, mens søknader vedrørende mindre reparasjons- og vedlikeholdsarbeider forutsettes så vidt mulig å ville bli tilgodesett i annet halvår. Mottakskapasiteten ved fiskebrukene i distriktet er nå ganske bra utbygget, men erfaringene fra notfisket i Lofoten og mulighetene for utvidet fiske med not tilsier at særlig kaiene ved tilvirkningsanleggene bør utbygges i tiden framover. Det er bare en forholdsvis liten del av kaiene som byr tilfredsstillende tilfløttsforhold for de større fartøytyper som nå er tatt i bruk og kaiarealet er også i svært mange tilfeller for små til at mottaket av større fangster over konsentrerte tidsrom kan skje på tilfredsstillende måte. Det er nå oppført en del nothjeller i distriktet — de fleste etter Råfisklagets standardtegninger — men det er sterkt behov for bygging av flere notheng.

I likhet med tidligere år er det dessverre bare en forholdsvis liten del av materialsøknadene som har kunnet imøtekommes av kvotemessige hensyn.

Til innredning av skott og binger ifølge ferskfiskkontrollens krav, i fartøyer som skulle delta i notfisket i Lofoten, ble det stillet til rådighet 50 stdr. trelast for dette distrikt. Samtlige søkere fikk anvist de nødvendige materialer, men en stor del unnlot å skaffe materialene og utføre innredningsarbeidene før de kom til Lofoten. Forhandlerne her hadde imidlertid ikke tilstrekkelig trelastlagre av de passende dimensjoner, hvorfor enkelte av konsesjonshaverne hadde vanskelig for å få utført de innredningsarbeider som var påbudt.

Rorbuer og egnebuer. I alt er det i beretningsperioden journalført 71 ekspedisjoner vedrørende søknader om nedskrivningsbidrag til bygging av ror- og egnebuer. I samme tidsrom er gitt ytterligere 8 tilsagn om bidrag, slik at det siden januar 1950 er gitt tilsagn om bidrag til 27 søkere med et samlet bidragsbeløp pr. 1/7—1951 på kr. 328.100. Prosjektene omfattet 27 rorbuer med rom for 595 personer samt 5 egnebuer med ialt 275,7 m² gulvflate. De fleste tilsagn var gitt i foreløpig form og det er relativt få av søkerne som er kommet igang med byggingen. Innen beretningsperiodens utgang hadde imidlertid 7 av forannevnte søkere meddelt at de frafalt de tilsagte nedskrivningsbidrag, og det er sannsynlig at flere vil følge senere. Ved utgangen av budsjettåret 1950/51 er det således gjeldende 20 reelle bidragstilsagn i dette distrikt med samlet bidragsbeløp kr. 265.180,—.

Det viser seg framdeles at en stor del av de som er interessert i å bygge nye rorbuer betenker seg på å søke om nedskrivningsbidrag når de blir kjent med reglene og bidragssatsens størrelse. Siden maksimalbidraget ble fastsatt til kr. 500,— pr. mann som rorbua beregnes bygget for, er byggekostnadene steget betraktelig, mens bidragssatsen er uforandret. Der er derfor ønskelig å få en endring av reglene så snart som mulig.

Den delvise overgang til notfiske med større fartøyer i Lofoten vil nok til en viss grad avlaste rorbumangelen, men det vil likevel være sterkt behov for bygging av nye gode buer i Lofoten og Vesterålen etter hvert som et større antall eldre buer blir kondemnert.

Foranlediget av henvendelse herfra har de kommunale kontrollnemnder undersøkt leieforholdene ved rorbuene i Lofoten og har med unntak av et par mindre justeringer funnet å kunne godkjenne de fastsatte leibeløp. Kontrollnemnda i Vågan har samtykket i at sesongleien for Statens nye rorbuer i Skrova blir forhøyet med kr. 5.— pr. mann til delvis dekning av rengjøringsutgiftene. Etter hva som er brakt i erfaring vil de fiskere som leier burom her finne forhøyelsen rimelig.

I forbindelse med tilsendt utkast til nye helseforskrifter for fiskevær har helserådene i Lofoten foretatt inspeksjon av rorbuene i distriktet. De fleste helseråd har gitt pålegg om renhold, reparasjoner og utbedringer m. v., hvilket er blitt etterkommet i de fleste tilfelle. Helserådene har også i en del tilfelle nedlagt forbud mot at rorbuene blir nyttet. Slik inspeksjon blir vanlig foretatt en gang for året i de fleste distrikter i Lofoten.

Statsstøtte til flytting fra utvær. Det utvalg som ble oppnevnt i april 1951 til behandling av søknader om statsstøtte til flytting fra utvær i Nordland har hatt ett møte i rapportperioden.

Det forelå søknader fra 67 husstander fra 20 steder i distriktet. Det ble besluttet å foreta befarings på en del av disse steder etter at noen nærmere opplysninger var innhentet.

Til fraflytting fra stedene Helle, Refsvik, Hermansdal og Evenstad i Moskenes var bevilget inntil kr. 100.000,—. Utvalget fant at det var ialt 15 husstander som kunne få del i denne statsstøtte. Etter at de nødvendige opplysninger og dokumenter er blitt innhentet vil forslag til fordeling av statsstøtten bli avgitt i samsvar med de gjeldende retningslinjer for behandlingen av slike saker.

Det ventes å komme inn forholdsvis mange søknader om statsstøtte til flytting fra utvær i dette distrikt.

Veger i sjøbygdene. Vedrørende ovennevnte sak er det i halvåret mottatt 16 søknader og henvendelser som er oversendt Vegsjefen i Nordland med foreløpig uttalelse herfra, idet forutsettes at endelig innstilling av vegkravene vil bli foretatt i samråd med vegsjefen. Det har herfra vært framholdt prinsipielt at fordelingen av midlene til bygging av veger i sjøbygdene bør foretas av fylkesfiskarlagets styre, vegsjefen og fiskeriinspektøren i fellesskap.

Havner og vannforsyningsanlegg i fiskeværerne. Det er behandlet en rekke henvendelser vedrørende mudring og utbygging av havner m. v. Fylkestinget har imidlertid i 1950 overfor havnevesenet avgitt prioritetsinnstilling for havnesaken i distriktet og de henvendelser som er mottatt har ikke foranlediget endring av denne innstilling.

Fylkestinget har også i det vesentlige tiltrådt den innstilling som er avgitt av fiskeriinspektøren og fylkesfiskarlaget vedrørende utbygging av vannforsyningsanlegg. Etter anmodning fra den nedsatte komite til utredning av vannforsyningsspørsmålet for fiskevær m. v. er det imidlertid herfra sendt spørreskjemaer til en rekke steder i distriktet som kan karakteriseres som egentlige fiskevær og havner i fiskeristrøk hvor det er nødvendig å få en utbedring av vannforsyningen. Hittil er innkommet opplysninger fra 53 slike steder. 25 av disse har fått sine anlegg planlagt og kostnadsberegnet til ialt ca. kr. 3.301.000,—.

Overslagene er tildels basert på førkrigspriser. Blant de steder som ikke er medregnet i forannevnte overslag finnes f. eks. Henningsvær, Skrova, Myre, Sørvågen — Bogen — Tind — Å, Straumsjøen, Skårvågen og Steine—Skagen—Vinjesjøen, hvor det vil bli relativt kostbare anlegg å bygge ut. Selv om en stor del av de påtenkte anlegg ikke er planlagt og kostnadsberegnet er det forutsetningen at komiteen på grunnlag av de opplysninger som foreligger i hvert enkelt tilfelle skal kunne danne seg en noenlunde pålitelig oversikt over hva det vil koste å skaffe tilfredsstillende vannforsyning i fiskeværene over et passende antall år.

Utbyggingsprogrammet for Nord-Norge. Som medlem av fylkesrådet for områdeplanlegging i Nordland har undertegnede deltatt i en rekke møter og konferanser i beretningsperioden og har sammen med fiskerisektorens øvrige representanter i rådet utarbeidet forslag til utbyggingsprogram for fiskerinæringen i dette distrikt. De sentrale punkter i programmet for fiskerinæringens vedkommende synes å måtte være at landsdelen må bli istand til i større utstrekning selv å tilvirke og eksportere sine produkter. Videre må det skapes en mere kontinuerlig råstofftilførsel til de mange fisketilvirkningsanlegg som hittil — sammen med fiskerne og arbeidslivet i det hele — har lidt under de mange ulemper som følges av en sterk sesongbetonet drift. Det foreligger allerede flere planer for å bøte på disse forhold og flere må antas å ville komme. I denne forbindelse vil det formentlig være nødvendig å få en fylkesplan, eller helst en landsdelsplan, for å få en rasjonell utnyttelse og heldig koordinering av de forskjellige tiltaksplaner.

De saksområder som er nevnt foran har i grunnen satt preg på virksomheten ved kontoret i det forløpne halvår. Utenom disse har det som vanlig vært behandlet en rekke andre spørsmål av forskjellig art. En del av saksgruppene er nevnt i tidligere innberetninger herfra og jeg finner det unødvendig å komme nærmere inn på disse her.

På reiser er det i 1. halvår 1951 brukt 16 døgn.

Beretninger fra fiskeriinspektøren for Møre og Trøndelag, Aksel Næss.

1. og 2. kvartal 1950/51.

Værforholdene innen dette distrikt var som vanlig for dette halvåret noe variable. Høstmånedene var imidlertid sjelden fine, med forholdsvis få av de vanlige høststormer og med rolig vær på sjøen helt til innunder jul. Middelttemperaturen var i august $3,6^{\circ}$ over normalen.

Dette ga seg også utslag for fiskets vedkommende, og da spesielt for egga- og sommerfisket på Møre. Her skal det i den anledning bare pekes på at der til Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag ble innmeldt og omsatt 10 mill. kg mer råfisk enn noe år før — Grønlandsfiskeriet innbefattet.

For Trøndelagsfylkene ga dette seg ikke slikt utslag, da det her er få som driver dette fiske. For endel kommer dette også av at det her enda er forholdsvis få båter skikket for denne drift. Især gjør dette seg gjeldende for Nord-Trøndelag fylke. Det er imidlertid tegn som tyder på at synet og sansen for anskaffelse av større og høveligere båter skikket for fiskerier som nå synes seg å være de mest regningssvarende: storsildfiske, snurpefiske etter feitsild og småsild, bankfiske såvel utenfor vår egen kyst som på fjerne farvann, holder på å vinne frem også her.

Feitsild-, småsild- og mussafisket. Feitsildfisket ser ut til å gå tilbake for hvert år, og flere og flere spør — og det med rette — hvorledes det tilslutt skal ende. Og det er ikke så rart. For ikke lenger enn 30 år siden var feitsildfisket utover sensommeren og høsten et av de vesentligste fiskerier også her i Trøndelag. Helt årvist var det vel ikke, men år om annet var da sommersilda (feitsilda) en sikker gjest også her, og ga bra lotter såvel til not- som garnfiskerne. Men nå er dette virkelige eventyret så å si helt borte. Hva er årsaken? Hva er grunnene? Er det det tiltakende snurpefiske etter småsilda og mussaen som er hovedårsaken eller er det andre ting?

Dette har nå vært aktuell diskusjon i lang tid, uten at noe sikkert er fremkommet. Men er det så som mange mener og påstår at det er den forholdsvis sterke beskatning av småsilda og yngelen som her er hovedårsaken, så er det vel meget viktig å kunne få fastslått det så snart som mulig. Å få utforsket og klarlagt dette forhold for om mulig å ta »rev i seilene« i tide, synes en er en meget stor og viktig oppgave for vår havforskning. Her bør derfor etter min mening settes alt inn, og det så fort og så godt som det lar seg gjøre.

Av feitsild ble der ifølge oppgaver fra Sildesalslaget oppfisket i 1950 39.576 hl. Hvor meget som ble fisket og nyttiggjort uten å gå gjennom laget har en ingen oppgave over, men noe særlig stort kvantum er det i alle tilfelle ikke. Mot de gode feitsildår i Trøndelag er dette svært lite, så lite at det med rette kan spørres som det er gjort ovenfor.

Av småsild og mussa ble det også betydelig mindre her i år. Ifølge oppgave 165.000 hl mot ifjor 264.000 hl. Det tegnet ikke så verst her inne i Trondheimsfjorden til å begynne med, men så dabbet det av. Erfarne baser som en snakket med uttalte at det på langt nær var den tyngde i massen denne høst som til eks. ifjor høst.

Seifisket. Om dette nevnte jeg i siste rapport at det er et fiske som er i fremvokster her og, og en tror det skal vise seg å holde stikk. Det er avtaket og omsetningen det her og i stor utstrekning står på. Er det avtak og omsetning til lønnsomme priser, så syner det seg at fiskerne søker å nytte ut også dette fiske med mer moderne drift: notdrift med bedre og bedre utstyrte båter og bruk, ekkolodd m. v. Også her kan man i de siste år snakke om eventyr som gir store perspektiver fremover, men det spørs bare hvor lenge prisene og avtaket vil holde seg både på tørrseien, filéen og frossenseien, og i hvilken utstrekning vi er istand til å bygge ut og opp høvelige foredlingsanlegg som kjøle- og fryseanlegg m. v.

Størjefisket. Som en nevnte sist kan dette fiske karakteriseres som feilslått her for kysten i år, stort sett. Det ble tatt noen slumper her og der, men på langt nær som ifjor. Mange som satte seg i følelig gjeld for dette har en hørt sliter tungt nå, og skulle det bli enda et »svartår«, kan det bli for tungt.

En har også hørt klage og kritikk over den pris som ble fastsatt for størjen siste sesong, en pris som — spesielt for den mindre størje — er karakterisert som rent meningsløs og ensbetydende med bortgiing av store summer for et slikt delikatessprodukt.

Hjemmefisket. Det daglige hjemmefiske med dypsagn, liner, garn og ruser ser ut til å minke suksessivt. For endel kan vel dette også komme av at det blir flere og flere som slutter med dette fiske og går

over til større drift. Men en har inntrykk av at fiskemengden også avtar. Det eneste småfiske (hjemmefiske) som her i distriktet ser ut til å holde seg i mengde er rusefisket. Det kommer formentlig i stor utstrekning av at driften her er intensivert i ikke så liten grad i de siste år, idet mange er gått over til motorbåtdrift og med større redskapsmengde. Endel nye deltakere er vel også kommet til. Men ser en på den oppfiskede mengde pr. ruse, så er det vel å frykte for at dette fiske nå beskattes for høyt, og at det gamle ord om »rike fedre men fattige børn« også her vil gjenta seg.

Havnene og havneutbygginga. Det er en gammel kjent ting at det er stor skort på høvelige og sikre havner også i dette distriktet, et forhold som blir enda mer fremtredende og synbart etter hvert som vår fiskeflåte bygges opp og gjøres mere tidsmessig. I pakt med dette blir også arbeidet med utbygging av havner mer og mer viktig og nødvendig.

På reisene ute mellom fiskerne hører en derfor ikke så sjelden nå uttalelser som at »en kan ikke gå til noen videre utvikling av driften der for stedet; anskaffe flere båter eller gjøre de en har større og mer havgående, da en ikke har havn å legge dem i når de er hjemme«. De havner som er, er som regel overfylte for lenge siden. Mange av de havner som staten har bygd syner seg nå også å være for små både i utstrekning og dybde, dessuten er det også alt for få av dem. Særlig gjør dette seg gjeldende innen dette inspektørdistrikt for Sunnmøres vedkommende. Typografien her er slik at det er mindre om høvelige og noenlunde værsikre naturlige havner.

Kravet om utbygging av nye havner og vøling og utbedring av eldre er derfor stort innen distriktet. Det arbeid som gjøres på dette område holder på langt nær trutt med utviklingen i bedriften og med de voksende høyst nødvendige og berettigede krav.

For sin del ser en dette som en betydelig risiko og fare for den fiskerflåte vi alt har og en hindring for den videre naturlige og sterke utvikling vi nå er oppe i.

En har derfor ved flere høve før slått til lyd for et sterkere og mere utvidet arbeide når det gjelder havneutbygginga langs kysten, og en finner å måtte gjøre oppmerksom på dette også her. Etter min mening burde både bevilgninger og tempoet i selve arbeidet settes betraktelig opp. Det er bedrøvelig at vi enda ikke skal være nådd lengere etter krigen på dette område og at forholdsvis beskjedne arbeider, som til eks. mange muddrings- og opprenskingsarbeider i havner som før er bygd, nå faktisk må ligge ubrukbare på grunn av manglende høvelige arbeidsredskaper (muddringsapparater) og arbeidsmannskap for havnevesenet.

Vassforsyninga i fiskeridistriktene. Også på dette område står det enda

sørgelig tilbake i mange av våre fiskevær og fiskeridistrikter. Her foreligger også en flerhet av krav som det ser ut til har lange utsikter med å bli realisert. Med ekspansjonen og den rivende utvikling i næringen både på selve fangstens og foredlingens område, stiger også dette behovet sterkt. Men bevilgningene og utsiktene til å få etterkommet dette innen en noenlunde rimelig tid, synes å være små med det tempo som det nå foregår i. Det er derfor et sterkt og meget berettiget ønske på mange steder ute i distriktet å få satt en betydelig større fart og kraft inn også på den ting. I betraktning av den store betydning dette har — også sunnhets- og helsemessig — har en funnet det påkrevd å gå inn på dette såpass sterkt.

Veier i fiskeristrøkene. I sammenheng med det en har nevnt vil en også peke på en annen meget viktig ting, og det er veispørsmålet. I disse distrikter er folket ikke forventet med fornye av den slags heller. Det er rent sørgelig mange steder hvor slett det er også med den ting. Meget kunne sikkert gjøres med små midler av befolkningen selv i mange tilfeller. En liten veistump her og en annen der, ute på mange av disse værharde og karrige øyer, ville lette tilværet og samferdsla og være et lite gløtt av samfundsgodene også for disse folk. Skolebarna ville i mange tilfelle heller ikke få slike vanskeligheter med å komme seg til og fra skolen.

Det var en liten lysning på dette område før krigen da vi hadde en liten bevilgning til »veier i fiskevær og fiskeristrøkene« som kunne disponeres til slike steder utenom det egentlige veibudsjett i fylkene. Men så skulle dette også inn under en mer planmessig utnyttelse og forvaltning, og følgen er at en ser mindre til en veibit i dag både her og der ute på disse øyer.

En vil derfor peke på at det ville være god politikk om denne bevilgning nå ble stilt til rådighet igjen som opprinnelig bestemt og dermed nyttet der den først og fremst var tenkt: ute i fiskeværene, ute på øyene, ute i de mest betrengte fiskeristrøk langs kysten. Ellers var det et spørsmål om det ikke var bedre med hensyn til dette å gå over på den linje Nordland Fylkes Fiskarlag ifjor sendte krav om til myndighetene: føre en sum til dette opp på fiskeribudsjettet som så kunne disponeres og nyttet mer fritt og uavhengig av den måte det nå gjøres på.

Reising av nye foredlingsanlegg i distriktet. I en rapport før har en også vært inne på det arbeid og de bestrebelser som gjøres med å reise flere fabrikker og foredlingsanlegg for fiskeriene innen dette inspektørområde. Det gjelder især arbeid på Møre med til eks. å reise 2 nye sildoljefabrikker, en i Harøysund i Romsdal og en i Gangstøvika ved Ålesund.

Meningen om berettigelsen av disse fabrikker har vel vært noe forskjellige, men vintersildfisket både ifjor og i år skulle vel ha synt at flere slike fabrikker er påkrevd her. Fortsetter fisket for Møre og Romsdal som hittil, kan det vel bli avtakskrise også i år.

Ut fra dette vil vel arbeidet med planene for disse 2 fabrikker bli ytterligere aktivisert dette året for om mulig å få dem realisert. Inspektøren har hatt høve til å følge arbeidet med dette litt, spesielt det i Romsdal, og vil her også peke på at dette arbeid nå på beste måte bør undersøttes også av fiskeriadministrasjonen.

Det må være nokså klart at behovet her er tilstede og at grunnlaget for råstofftilførslene også her skulle være de beste. En vil derfor for sin del fortsatt understøtte arbeidet med begge disse planer, og så godt en kan anbefale at også andre gjør det.

Det samme gjelder også arbeidet med å få reist et kjøle- og fryseanlegg på Midsund i Romsdal. Dette er også et anlegg som det er stort behov for og som utvilsomt vil bli en stor hjelp for avtaket, foredlingen og oppbevaringen av fiskeproduktene. Det gjelder især fisken og da bankfisken og skreien både i rå og foredlet tilstand.

Småhvalfangsten innen distriktet. Fangsten etter småhval som i de nærmeste år før og under krigen hadde slik vekst og utvikling her, ser nå ut til å måtte gå sin undergang i møte. I årene 1948/49 var det i det hele for dette inspektørdistrikt ca. 130 fangstbåter med i denne drift, nå siste år bare noe få. Særlig under krigen var denne fangsten av stor betydning, ikke minst som tilskudd til de ellers knappe matrasjoner.

Forskjellige forhold, mest pris- og omsetningsvansker, har imidlertid ført til at denne driften nå er gått sterkt tilbake og flere og flere båter slutter med den på grunn av ulønnsomhet. Dette har skapt vansker for mange. Kostbart anskaffet bruk blir dermed ledig og til liten nytte, da det i liten utstrekning kan nyttes til annen drift. Mye nedlagt kapital blir dermed »død« og det koster som bekjent penger nå å ruste seg til annen drift.

Disse fangere er derfor nedstemt over denne tingenes tilstand og mener det ingen grunn skulle ha vært til en slik utvikling, om deres forslag og synsmåter sterkere var tatt hensyn til. Dette gjelder både fastsettelsen av prisen på de forskjellige produkter, men mest omsetningsordningen.

En gjør derfor oppmerksom også på dette til mulig iakttakelse for de som stiller med disse tingene. Det er inspektørens syn på saken at det er til tap for såvel disse fiskere som hele næringslivet i distriktet om denne oppblomstende gren i næringen nå måtte gå inn igjen. Fiskeri- og fangstvirksomheten, livet og virksomheten i det hele vil dermed

bli fattigere og mindre varierende, og det ser en for sin del som et tap.

Det er især feltene ved Spitsbergen og Bjørnøya som i de 3 seneste år har gitt den største fangst, og her har mange fangere fra Møre og Trøndelag også vært med.

Stormvarslingslitenest. Spørsmålet om hel eller delvis nedleggelse av stormvarselstasjonene for distriktet, som i begynnelsen av året ble tatt opp, er i samråd med direktoratet og de enkelte fylkes- og distriktsfiskarlag ordnet slik at samtlige stasjoner på Sunnmøre og i Romsdal samt Nord-Trøndelag er nedlagt. Stasjonene på Nordmøre og endel i Sør-Trøndelag bibeholdes derimot fortsatt. Ialt er således inndratt 10, mens 12 fortsatt er i drift.

Det ledige materiell fra de nedlagte stasjoner er det inntil videre tatt vare på så godt som mulig.

En har inntrykk av at disse stasjoner nå ikke lenger spiller den rolle for værvarslingen til fiskerne som før. Dette henger naturligvis først og fremst sammen med at en god del fiskere nå har radioapparater selv og således også får værvarslingen «inne i stua».

Materialfordelingen til fiskeriformål. På den kvote til dette som ble stilt til rådighet til fordeling i 1950 kom inn ialt 189 søknader på samlet 527 stdr. trelast, 37.187 sekker sement og 55.000 stk. murstein. En del av disse søknader skulle som bekjent behandles sentralt, og ble i henhold hertil sendt direktoratet. Storparten av søknadene skulle imidlertid avgjøres her.

Til dette fikk en en kvote for hele året på samtlige 3 fylker på 142 stdr. trelast, 1.760 sekker sement og 48.000 stk. murstein. At dette ble altfor lite, sier seg selv. Det er under slike forhold ikke udelt behagelig å ha med disse tingene å gjøre. De uttalelser som i den anledning vanker fra søkerne kan være så ymse. Ved å redusere litt her og der, lyktes det likevel å etterkomme og få avgjort de fleste andragender så noenlunde tilfredsstillende.

Det ser imidlertid ut til at det skal bli atskillig vanskeligere å greie dette inneværende år, da søknadsmassen som inntil nå er innkommet for 1951 er nesten det doble av ifjor, og representerer et enda større materialkvantum. Når en så er bebudet en mindre kvote enn ifjor, har både søkerne og den som skal prøve å fordele dette ikke noe å «glede» seg til. Å håpe på tilleggskvote her er — såvidt en kan skjønne — enda mindre å vente enn ifjor. En vil imidlertid ha sagt at en tror det er uklokt å knipe med disse kvoter slik her, da det er til høyst nødvendige og i mange tilfelle sterkt valutaskapenede bedrifter det meste av disse materialer går.

Merkeregistret. Her skal bare kort nevnes at det i dette tidsrom er foretatt tilsammen 495 registreringer som er videresendt direktoratet.

Disse registreringer fordeler seg med 234 innmeldinger eller overflyttinger av farkost til nytt merkedistrikt og 169 utmeldelser. 92 registreringer gjelder ombygging, motor- og navneskifte og eierskifte m. v.

Konsesjonene for notfiske i Lofoten 1951. For dette inspektørdistrikt kom denne høst inn ialt 242 søknader om konsesjon for dette fiske. Derav 10 fra Nord-Trøndelag, 61 fra Sør-Trøndelag, 57 fra Nordmøre, 51 fra Romsdal og 63 fra Sunnmøre. Søknadene skulle som bekjent først gå inn til fylkesfiskarlagene for å behandles der. Med innstilling derfra ble de så sendt inspektøren for videreekspedisjon til direktoratet.

En har før — ved videreforsendelsen av søknadene — sagt litt om denne behandlingsmåte. Her skal en derfor ikke gjenta det, men bare peke på at det heller ikke i dette distriktet hersket udelt tilfredshet med avgjørelsene, idet mange av de som ble forbigått i første omgang, mente avgjørelsene ikke i alle tilfelle var i samsvar med de på forhånd satte betingelser og de helt faktiske og saklige hensyn forøvrig. Således ble til eks. også her i distriktet enkelte som ifjor fantes fullt kompetente til å være med både med hensyn til båt og bruk og praksis, i år satt utenfor.

Inspektøren har for sin del pekt litt på slike avgjørelser i sine marknader ved innsendelsen av søknadene. En skal derfor ikke her komme inn på det noe nærmere.

Stemningen omkring denne sak i dette inspektørdistrikt er forøvrig den at dette med prøvefiske og konsesjon bør være siste året i år, og allerede til neste år slippes fritt.

Ekspropriasjonssaker. I halvåret er fortsatt arbeidet med de ekspropriasjonssaker en i foregående rapport nevnte litt om. Den store saken om ekspropriasjon av hele fiskeværet Titran har nå fått sin avgjørelse idet direktoratet og departementet ikke har funnet tilstrekkelig grunnlag til å etterkomme den. Partene er gjort bekjent med det.

En annen sak, fra Romsdal, om ekspropriasjon av en byggetomt for en fiskeforretningsmann, er imidlertid imøtekommet og eksproprianten, Romsdal Fiskarlag, gitt beskjed herom.

En lignende sak fra Romsdal: spørsmålet om innløsning eller opphevelsen av eneretten på handelen i Nordre Bjørnsund, er der også arbeidet endel med. En har således vært på stedet og hatt konferanser med partene om saken, gitt uttalelse om den m. v. Noen avgjørelse fra administrasjonen er — såvidt en kan skjønne — enda ikke tatt.

Slike saker er alltid vanskelig å ha med å gjøre og fordrer objektivitet og uhildethet i behandlingen. Enda kan det være vanskelig å treffe det rette. Skal disse saker bli av de vanlige for inspektørenes gjøremål, var det et spørsmål om ikke det forslag til en mer gjennom-

ført ordning av dette — som en er kjent med er fremsatt av en fraksjon innen »Fiskeværskomiteen« — burde bli gjennomført.

Fiskerioppsynet. Det er ikke skjedd noen endring i den oppsynstjenesten som er for distriktene her i denne terminen. Som en har nevnt før ble oppsynet for Viknaværene i Nord-Trøndelag og Halten i Sør-Trøndelag inndratt siste vinter. Et krav fra Nord-Trøndelag om å få tilbake dette oppsynet igjen i en noe endret form, er ikke blitt til noe. Isteden er det etablert særskilt lensmannsoppsyn. Med unntak av Møre sorterer oppsynene her ellers under fylkesmennene, og inspektøren har igrunnen svært lite med dem å gjøre, mindre enn en mener det burde ha vært.

Nye ishus. I året er kommet til 2 nye ishus, begge i Sør-Trøndelag, som inspektøren har hatt endel arbeide med. Begge er reist med statsstøtte og vil komme i drift i vinter.

Det foreligger fortsatt mange krav om byggebidrag til slike hus, for Nord-Trøndelag en 8 à 10 stykker. Men av den meddelelse en nå har fått fra direktoratet, ser det ut til at det vil bli vanskelig å få noen bevilgning til slike dette året. Men trass i at driften ved disse husene i mange tilfelle har vært dårlig, er det allikevel mange steder hvor slike hus også i dag er høyst nødvendig og berettiget. Seifisket om sommeren — som det nå ser ut til vil bli lagt større vekt på jamt over — gjør også at kravene til is og ishus igjen ser ut til å bli sterkere. Det vil derfor trolig bli fremmet endel søknader om statsstøtte til ishus også i inneværende år.

De nye fryse- og kjøleanlegg i Rørvik og på Frøya. Disse er — såvidt en nå kjenner til — visstnok ferdige og kommet i drift. Hvorledes driften hittil har artet seg kjenner en imidlertid mindre til, da inspektøren har hatt lite med dem å gjøre.

Ymse opplæringskurs. Som kjent har det i flere år nå vært holdt endel kurser ute i fiskeridistriktene som navigasjonskurs, motorkurs, regnskapskurs, kokkekurs og i det siste radiotelefonkurs. Kursene har i alminnelighet vært ordnet av vedkommende fylkesfiskarlag eller distriktslag i samarbeid med direktoratet.

Etter hvert som en har fått mer fast og gjennomført opplæring også av disse ting, med utbygging av fiskarfagskoler, har denne opplæring mer og mer gått over dit og disse kurser ute i distriktene er mer og mer blitt sløyfet. En er for sin del enig i denne utviklingen.

I henhold hertil har det derfor vært få slike lokale kurs i dette distriktet siste halvåret. Hverken Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Nordmøre eller Romsdal har hatt noen. Sunnmøre har imidlertid hatt et kurs i navigasjon, et i radiotelefoni og et i regnsskapsføring.

Andre saker og spørsmål. Foruten det som er nevnt er det også i

denne termin behandlet og arbeidet med mange andre saker og spørsmål, bl. a. flere søknader om støtte fra Naturskadefondet i høve skader på båter, vegn og hus. Søknader om støtte til bygging av badstuer i fiskeriver og fiskeristrøk, søknad om støtte til bygging av vassbrønner og vassanlegg, støtte til en veistump her og der m. v. Videre er en flerhet andre saker forelagt kontoret for administrasjonen, som til eks. kraftforsyningen til Sula/Maursund, syketrygden for fiskere, statsgarantien for torskefiskeriene i 1951, forskrifter for notfiske i Lofoten, godtgjørelsen for medlemmer i de kommunale fiskenemnder, spørsmålet om endringer av forskjellige lover og bestemmelser som til eks. endring av silde-lovens § 60, uttalelse om forskjellige vedtektsforslag, navigasjonsundervisningen og lokale fredningskrav m. v. Ialt er til kontoret i denne tid kommet inn 628 skriv og sendt ut 555.

Når det gjelder arbeidsmengden så er det vel her som ellers ved de fleste offentlige kontorer nå slik at denne har økt nokså sterkt — så meget at den hjelp en har til kontoret må sies å være alt for utilstrekkelig.

Reisevirksomheten. Delvis på grunn av knapp bevilgning til reiser, har en dette halvår heller ikke kunnet etterkomme alle reiser som en burde ha foretatt. En har imidlertid også i denne tid søkt å etterkomme de mest nødvendige, og har derfor hatt ialt 48 reisedøgn.

3. og 4. kvartal 1950/51.

Vertilhova. Dette var — som det plar vera på dette kyststrøket i denne tida — noko ymse. Hausten 1950 var imidlertid sers fin. I så måte viser ein til det ein nemnde i føre meldinga.

Inn under jul og utover til midten av januar var det imidlertid noko rusket. Men så vart det betre igjen slik at det vart brukande ver for fiskarflåten som da låg og venta på Storsilda. Det vart da ein verbolk her so fin som folk knapt kunne minnast på denne årstid å vera. Dette ga grunnlag for det makelaust rike storsildfiskje me fekk på Møre. Eit fiskje så eventyrleg som aldri før og som ventelegvis kjem til å stå i minnet til fiskarane lenge som det mest storlagde dei nokon gong har vore med på.

Det gode sjøveret holdt seg her heile våren og sumaren utover, slik at all slags fiskje kunne drivas uhindra av det.

Etter observasjonane i Trøndelag låg temperaturen her for heile halvåret ca. 2 grader under normalen, og det var ialt ca. 120 mm mindre nedbør enn normalt. Dette fortel nokså mye om det gode ver som før er nemd. Dette samsvarar og med vinden og vindstyrken som sjeldan i denne tida var over frisk bris.

Storsildfiskjet (vintersildfiskjet). Dette kom i år ikkje retteleg igang før i siste delen av januar. Ein stor og mykje fiskjefør flåte hadde da lege samla i dei ymse hamnene frå Møre og sørover og venta tåleg lenge. Men det drog noko ut før silda kom. Forskningsskipet, »G. O. Sars«, som da for fyrste gongen var ute på leting, melde om at det hadde funne henne og at den var i godt sig mot land. Men so kom den bort i eit vasslag med ein temperatur som stengde den, og det såg i fleire dagar ut til at den vart ståande der. Men so plutseleg ein dag var silda der: so nær land at flåten kunne nå den. Den 22. januar reknar ein som fyrste ordinære fiskjedagen for dette fiskjet i år, og som ifjor vart feltet den fyrste tida Sunnmøreshavet.

Fiskjet vart då her ei tid rikare enn nokon gong før. Alle rekordar rauk. Fangstar vart teken på jamt ein kvart million hl. i døgret ein enkelt dag på oppimot $3/4$ million hl. — Eit eventyr, sa alle som såg og følgde med.

Fiskjet gjekk denne gong i nokso lang tid føre seg her utanfor. Sør for Statt vart det sterkt hindra av veret. Silda hadde denne vinter heller ikkje slikt lag til å sige vestover så snøgt som før om åra — kva det no kom av. Vitskapsmennene våre meinte største grunnen hertil var temperaturen i sjøen: kalde vassstraumar sørfra nedover langs kysten meinte dei var største årsaka, og det er vel mykje som talar for dei hadde rett her og.

Storsildfiskjet lengre sør vart difor ikkje det det var sett vonar til denne vinter heller. Tyngda holdt seg på Sunnmørsfeltet mest. Bergen- og Haugesundsdistriktet fekk soleis lite av den.

Vårsildfangsten vart av denne grunn og misslykt. Dette gjekk då fyrst og fremst utover dei som dreiv med settegarn (botnagarn). Fangstana her vart helst små. Vårsildkvantumet her vart berre 1,4 mill. hl. Eit liknande kvantum vart teken på felta lengre nord: for Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal. Samla vårsildkvantum vart difor denne vinter berre 2,8 mill. hl. Til gjengjeld vart storsildkvantumet so mykje større: heile tett på 7 mill. hl. Samla er dette største fangsten i heile dette fiskje sin historie. Samanhell ein dette med totalfangsten i dette fiskjet i tidbolken 1930—47 fortel det noko om voksteren her, både om framgangen og effektiviteten i fangstflåten som i omsetnad og produksjon. — Ein vokster på fra 3,5 mill. hl. til ca. 10 mill. hl. er tall som fortel noko og som betyr noko, ikkje berre for fiskarfolket, men for heile landet.

Og enda større verde får dette når ein samstundes hugsar på den avtaks- og foredlingsindustri som på basis av dette er voksen fram, ein industri som nyttar ut heile denne fangstmengda på ein langt betre måte og til meir høgverdige produkt enn før. Meirverdet av heile denne

fengda og denne voksteren vert dermed so mykje større til bate for alle lekk i næringa.

Ein har i ei føre melding nemnd at dette fiskjet — millom fiskarane her i distriktet og — no sjåes på som eit av dei som gjev dei beste voner for framtida. Ein har sjølsagt ikkje nådd toppen enno. I dette inspektørdistrikt er det diverre mange fiskarar som enda ikkje er komen med her, som ynskjeleg kunne vera. Det gjeld især Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylke. Sør-Trøndelag har imidlertid i dei siste åra komen noko på veg, men Nord-Trøndelag står framleis alt for langt etter. Det er sjølv sagt mange ting som her er årsak, men eg trur ein av dei fyrste og viktigaste samanlikna med møringane ligg i eit forsiktigare våge- og pågangsmot. Kapitalsspørsmålet til anskaffing av høveleg båt og bruk er naturlegvis og ein mykje viktig faktor, men hadde det fyrste vore tilstades i stor nok og sterk nok monn, ville desse — i likhet med møringane — truleg funne utvegar for å løyse denne i sterkare grad enn hittil. Stort sett har vel dei same kredittinstitutt og låneutvegar stått likt for baa. Ein meir vaknande forståing for dette er no voksen fram her og. Det er fleire og fleire som no etter kvart kjem med i dette fiskjet også herfrå.

Men å starte fra början med full tidhøveleg båt og bruk til havfiskje i dag er ikkje småtteri og kvar manns sak å greie. Det er stor kapital som i eit slikt høve skal til. Difor trengs det her stønad og hjelp. Hjelp og skynsemd både frå stat og kommunar, og frå dei kredittinstitutt som her er sette til å hjelpe. Men desse siste må da få nok kapital til denne hjelpa. Elles vert desse institusjonar mest »skuebrød«, som nærmast kan gi fiskarane som vender seg dit »steiner for brød«. Ein er imidlertid ikkje einig i det stadig gjentatte ropet om 100 % lån her. Skal ein få litt trygd for at dei som får statens store hjelp her sjølv og vil »forvalte« denne med nødvendig ansvarskjensle, bør dei sjølv og vera noko økonomisk ansvarlege. Elles kan det her som på andre omkverve bli noko for lettvindt og ansvarslaut, og tapa bli noko store såvel for staten som for andre.

Sildefiskjet utover våren og sumaren. Om sildefiskjet i distriktet — etter at storsildfiskjet var slutt — er å segje at det — etter Feitsildfiskernes Salgslag sine notat — til 1. juli vart fange 84 tusund hl. forfangstsild frå Statt—Buholmråsa. Heile dette kvantumet vart fiska i Møre fylke. Av småsild vart i same tida og for same strekninga fanga 126,328 hl., herav ca. 50 tusund hl på Møre og resten i Sør-Trøndelag. Førstehandsverdet av heile denne fengda er av laget sett til 3 og en tredjedels mill. kroner.

Heile dette sildefiskjet kan for dette halvåret segjes å vera godt samanlikna med tilsvarande halvår ifjor. For forfangstfiskjet ennog

mykje bra. For båe kan det karakteriseras som noko over ei medels fengd her på fleire år.

Skreifiskjet. Sjølve skreifiskjet vart diverre denne vinter og skralt her utanfor. Så godt som veret var, og så brae båtar som dei på jamnen no har mot før, kan ein trygt segje det var Kleinere enn åra før både i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Nord-Trøndelag hadde eit lite »blaff« mot slutten utanfor Nordøyan og Skjærvær, men folk hadde no vorte so vane med at ein ikkje kunne rekne med noko fiskje her at dei hadde lite reidskap å møte den med. Mange meiner likevel at dette i vinter var eit teikn på at ein no dei komande vintrar kan venta seg betre skreiforekomstar. Om det vil slå til vil truleg vise seg alt komande vinter.

Ein annan ting som ein finn nemnande i denne samanheng er et fleire fiskarar meiner det dårlege fiskje her ikkje gjev noko sikkert prov for at det skyldes at det er lite fisk tilstades, men at den her, som i Lofoten, ikkje har lett for å ta agn. Om det er noko i dette kan ein vel best få prov for ved å prøve med andre reidskap, til dømes garn og not. Det vil truleg her og verta prøvd komande vinter.

Som fylgje av dei mange misslykte år ein no har hatt med dette fiskjet, har deltakinga vorte mindre og mindre år for år, mange har difor vorte nøgde til å søkje anna fiskje eller slutte og taka anna arbeid. Dette kan vera både bra og ikkje bra. Skal dette verte regel for den ungdommen som veks opp her, så ser det ikkje heilt bra ut for den vidare rekruttering og utvikling på dette omkverve. Det einaste som kan hindra dette er at fiskarnæringa gjev like gode og helst litt betre kår enn dei mange andre slags arbeid og næringar som no står ferdig til å tevle også om fiskarungdommen si arbeidskraft. Kan den det, er det truleg ingen fåre her. Fiskarungdommen i desse strøk, vil og helst drive med det dei er vane med. Dei vil gjerne vera heima og gå i fars fotspor, ofre krafta si og dugleiken sin på det same, men det harde livet til utkomme for seg og sine har gjort og gjer enda at mange må søkje bort. Det er så mangt no som er lagd tilrette på andre omkverve og i anna arbeid som understøtter denne utviklinga.

For kysten og det folk som bur der kan imidlertid denne tendens verta fårleg ein dag, om ikkje fiskarnæringa og — som her er hovudgrunnlaget for alt det liv ein ser — får kår tilliks med dei andre.

Notfiskjet på Lofoten. Notfiskjet på Lofoten kan ein vel segje vart ein sukses denne vinteren, både samla for landet og for dei einskilde som var med.

Fra dette inspektørdistrikt var ialt 157 lag med fordelt slik på dei ymse fylke: Møre og Romsdal 108. Sør-Trøndelag 44. Nord-Trøndelag 5.

Ein har snakka med fleire av dei som var med og storparten var

vel nøgde både med fengda og ordninga elles vedkommende sjølve fiskjet.

Felles for alle var at dei meinte vi her hadde nådd fram til eit mykje verdfullt fiskje og eit fiskje som vonleg har mykje for seg framtidig.

Dei fleste meinte og at dette fiskje så snart som mogleg måtte verta fritt for alle som ville vera med i det, at dette med søknad om konsesjon ikkje måtte haldes oppe meir enn høgst turvande. Men at det da vil bli naudsynt med regulerande åtgjerder på fiskjefeltet, til dømes avgrensing av fiskjetida som no m. v., meinte dei ville vera rimeleg. Ein slik regulerande ting som avgrensing av fangstmengda trur eg dei fleste og ville finne seg i om det skulle syne seg turvande av omsyn til den omsetnadsmarknad vi har.

Ein var sjølv med ein dag ut på feltet for å sjå koss dette fiskje gjekk føre seg. Ut frå dette og dei resultat me no har, trur ein for sin del og me har funne fram til eit mykje verdfullt fiskje. Eit par skipparar har nemd for meg at dei ottas dette fiskje fort vil minke bestanden, idet nota mest »fløyter« av storfiskjen og dermed den kjønsmodne, men det trur eg for min del endå ikkje så mykje på. Me får imidlertid sjå.

Bankfiskjet vart som vanleg utover våren og sumaren drive av ein del båtar frå Møre. Berre nokre få dreiv dette fiskje frå Trøndelagsfylka.

Fiskjet arta seg noko ymse, men ga på jamnen bra fangstar. Av samtaler med dei som dreiv og av oppgåvar frå Sunnmøre og Romsdal Fiskesalslag og fryseria på Frøya og Rørvik, går det fram at fangstane var bra og at fiskjemengda og såg ut til å halda seg. Prisane gjekk og an, men det har heller ikkje skorta på klagemål mot desse: at dei var for låge ansynes stigninga i reidskapsprisane og driftsutgiftene ellest. Skal ein difor vente framhald med dette fiskje slik som før, helst auking, vil ein prisauke her og vera både rimeleg og rettkomen tilliks med denne auken alle andre stader.

Fiskarane på Møre fortel ellest at dei meir og meir sluttar med å drifte på dei vanlege bankar her utanfor som Storegga, Haltenbanken, Trænabanken og Røstbanken. Dei drar no hellre til bankene bort under Island, Shettland, Færøyane og Grønland og hentar heim gode fangstar. Men hertil trengs enda større og meir velutstyrde båtar.

Småfiskjet, heimefiskjet. Det daglege småfiskjet eller heimefiskjet som det og vert kalla, hev i denne tida vore drive nokolunde i same mon som før over heile distriktet.

Som ein før hev peika på, synes likevel dette fiskjet å gå attende noko. Fangstane vert mindre og mindre etter kvart, og deltakinga tek som fylgje derav og av. Som eit døme derpå kan frå dette distriktet nemnas at fiskarane på Garten i Sør-Trøndelag som i ca. 25—30 år

har hatt eigen fiskjebåtrute gåande i Trondheim kvar dag i veka med fiskjen derifrå, no har måtta slutte med dette for skuld for lite fisk. Her har det daglege heimfiskje hittil vore viktugaste fiskjet for desse folka og gitt dei nøysomt utkomme. No må dei legje om. Eit sterkt teikn på minkinga og fåren her.

Det må mest truleg vera for sterk beskatning som her er største årsaka. Det same trur ein den sterke utviklinga av rusefiskjet og er ein sterk faktor til. Ein har før i ei melding sagt litt om det, men for mange ser det ut til å vera dagen i dag og året i år som er avgjerande og ikkje bevaringa av ein rimeleg fiskjestamme også for åra framover. Ein trur Levandefisklaget kunne gjera mykje her ved sterkare å gjera fiskarane merksame på denne fåre.

Som døme på storleiken og mengda av fiskjet frå havbankane og heimfiskjet etter rundfisk i dette halvåret for Sunnmøre og Romsdal, kan nemnes at Fiskjesalgslaget der har teke mot nære 14 mill. kg til eit rekna førstehandsverde av ca. 8 1/4 mill. kroner. Dette er ein auke frå siste halvåret på 1,2 mill. kg.

For Nordmøre og Trøndelagsfylka har ein ikkje liknande oppgåve å vise til, men meldinga frå Levandefisklaget tyder på at samla oppfiska mengd torsk omsatt levande også her er noko større enn halvåret før. Derimot syner seifiskjet i dette område ein minking frå året før. Men meire sei vart vel då hengt og seld til fryseria, så alt i alt var vel seikvantumet heller ikkje særers mindre enn året før.

Krabbefiskjet var derimot avgjort mindre, men det var avsetnadsvanskane som er største skuld i det. Hadde dei ikkje vore, hadde oppfiska mengd her og tvillaust vore større. Folk som driv dette fiskje og som ein har snakka med, meiner at bestanden her og minkar no med den beskatning som er. Det ser soleis ut som det er turvande å gjera noko her og med det fyrste, om det ikkje skal gå den gale vegen.

Levandefisklaget som no hev omsetnaden også av krabben, skulle vel vore dei fyrste til å vera merksam på dette, men her og ser det ut til at arbeidet for regulerande åtgjerder må koma andre stader ifrå, om det skal verta til noko.

Hummarfiskjet. Dette er eit forholdsvis nytt fiskje her i distrikta, men som likevel ser ut til å auke, og som fleire og fleire tar til med no etter kvart. Her ser det ut som om bestanden aukar no, frå år til år.

Det nye her er at det ikkje er vanlige humrateiner som mest brukas, men vanlege torskerusar. Fiskarane matar desse og så går hummaren viljug inn. Ute på Sula i Sør-Trøndelag hev dette no i haust vore eit av dei mest lønnsomme heimfiskje, og fleire og fleire ser ut til å bli merksame på det. Om ei tid kan dette fiskje verta ei god støttetrein i det daglege heimfiskje her, tilliks med kva det er lengre vest og på

Sørlandet. Fiskeriinspektøren vil difor fylgje utviklinga av dette fiskje her med ei viss spaning.

Småkvalfangsten. I denne fangsten har frå dette distriktet vore med ca. 50 båtar denne sumaren. Ved sida av kval har sume og teke med Brugde og Håkjerring.

Dei fleste båtar har drifta i Vestfjorden og nordover til Finnmarks-kysten, ein del har vore lengre: oppi Barentshavet og ved Bjørnøya. Ved Svaldbard — kor dei fleste meiner det beste fangstfeltet er — har det denne sesongen vore lite prøvd — grunna skort på avtak (fryseriskip).

Fangstane er levert til dei ymse avtakarar her heime. Noko oversyn over fangstmengda ligg ikkje føre enda.

Omsetningsforholda har stort sett vore bra og prisen har gjennomgåande vore ca. kr. 1,— pr. kg. for kjøttet. Spekket har det og vore bra pris på.

Kjøttprisen har vore låg — meiner fangarane — samanlikna med prisane på andre liknande produkt og den kostbare utrustinga.

Ein annan ting som fangarane og har vore missnøgde med er fredinga av småkvalen midt i sesongen. Her er no førd inn ei fredingstid frå 1. til 21. juli, og båtane må i denne tida bryta av fangsten. Denne fredinga er sett i verk av omsyn til å verna bestanden — hevdes det. Fangarane meiner det ikkje er grunnalg for ei slik åtgjerd, da det ikkje kan påvisas at bestanden har minka noko i den tida det ikkje var slik fredingstid. Landstasjonane får derimot driva uhindra heile sesongen, og når så småkvalfangarane tar til igjen, møter dei eit overfylt marked av kvalkjøtt tilførd frå landstasjonane, med vansker for småkvalfangarane å få selge sin fangst og med trykkande prisar. Denne ordninga er småkvalfangerane svært missnøgde med — som for dei ser ut til å vera komen istand som ein ekstra gåve til landstasjonane på kostnad av vilkåra og fangsten for småkvalfangarane. Er det noko i dette, bør dette snarest takas opp til ny vurdering av dei som steller med dette. Det må vel vera noko så nær utilbørleg å legje slike hindringar i vegen for ein framstøyt i fiskar- og fangstnæringa frå den jamne fiskar si side. Ein gjer difor Fiskeridirektoratet og Fiskeridepartementet merksam på dette forhold.

Ved den Internasjonale Hvalfangstkomité sitt møte i Cape Town i sumar vart det vedteke også å legja denne fangsten inn under den Internasjonale Hvalfangstkonvensjon, og med 6 månaders samanhengande fangsttid. Etter det småkvalfangarane har fretta skal departementet framleis omgåes med tanken å oppretthalde denne fredingstida på 3 viker midt i beste fangstsesongen. Organisasjonen til småkvalfangarane har protestert mot denne innskrenkinga slik, men etter det

ein no har sett i pressa er visst dette fastlagt også for komande år. Det måtte vel ha gått an å ordne dette onnorleis.

Brugdefangsten. Fleire småkvalfangarar har i det siste lagt seg meir og meir etter fangst av Brugde. Levra av denne har no vore i såpass god pris at dei har funne denne fangsten rekningsssvarande. Fangstfelta har her mest vore havet herutanfor: Trøndelag og Møre-kysten og bortover til Færøyane. Prisen i sumar på brugdelever har mest gått på Kr. 0,80 til kr. 1,— pr. kg.

Mange fangarar meiner dette er ein fangst som har gode framtidsmuligheiter føre seg.

Selfangsten. Som kjent har ein innan dette distrikt også ein vesentleg del av selfangstflåten vår. Det er Sunnmøre som her og ligg i teten.

I likheit med utvidinga og moderniseringa av den øvrige fiskarflåte dei seinaste åra, er det her og gjort store framsteg. Ja det er vel neppe i noko grein av fiskje og fangst at framstega og forbetringane er større enn her. Den ishavstflåte som me i dag finn på Møre vitnar tydeleg nok om det. Her har tiltøkne menn med tilstrekkeleg vågemot og lagt ein provins til landet som er mykje fortenest- og verdfull.

Men dette er ei vågsam og hard drift. Så hard at det må vera gode og sterke båtar og det best tenlege utstyr ellest. Det må og vera av dei beste fiskarar me har, av dei mest hardbalne og djerve som her kan greie seg.

Denne næringa har og vorten så stor no at den tar til å ruve i statistikken vår, og da takka vera desse foregangsmenn og banebrytarar. Etter krigen har den auka jamt og støtt. No denne sesongen vart resultatet særst godt.

Etter dei opplysningar ein har fått var det ingen skutar i Kvitstjøen i vår, for skuld at ein ikkje fekk ferda ut leidebrev fra russarane.

Derimot samlar interessa seg meir om New Foundlandfeltet. Her deltok i år 5 velutstyrde skutar frå Sunnmøre og dessutan ei: »Polar Star» til Gulfen.

Samtlege desse kom heim med full fangst, frå ca. 9 000 til 13 000 dyr. »Polar Star» hadde 18 000 dyr.

Ialt vart dette 60 100 dyr og ca. 1 200 tonn spekk. Kva dette vert i verde etter prisane på desse produkt i år veit ein ikkje så nøye, men ein fin slump pengar vert det i alle fall.

For desse norske skutane vart det i år 2 turar leid eit fly frå Halifax til å leita opp og gje melding om kvar beste selsamlinga var. Eit eventyrleg døme på interessa og det som her settes inn også av dei tekniske hjelpemidlar me no rår over.

I *Vesterisen* deltok ialt 24 skutar fra Sunnmøre. Her var fangstforholda og gode og fangsten deretter. Tilsaman vart fangsten her

69 200 dyr og ca. 1 400 tonn spekk. Ei skute av dei som var med her »Weidemann« forliste og måtte forlatas av mannskapet som vart teken opp av »Kvitungen«.

I *Gronlandsstredet* var 23 skutar med. Her gjeng fangsten føre seg noko seinare og det er som kjent mest klappmys som her fanges. Denne fangsten tek no gjerne til å kombineras med håkjerringfiskje.

Her var forholda og gode. Samla fangst her vart 40 900 dyr, 1 650 tonn spekk og 350 tonn håkjerringtran.

I *Østisen* var det ingen skutar frå Møre iår. Utbyttet av heile denne fangsten iår karakteriseras av ein av dei mest kunnige som eit av dei beste vi har hatt.

Omsetningstilhøva og prisar. Omsetninga av dei ymse slag sild og fisk i dette halvåret har vore lett her og. Dette gjeld såvel frå fyrste hand som seinare.

Prisane har som kjent vore faste for silda, og det gjer at det ikkje vert så mye trubbel om dei, fiskarane og kjøparane imellom. Avsetnaden under sildefisket gjekk soleis greit. Dei avtaksvanskar som var under storsildfiskjet ifjor kom ein stort sett heldigvis forbi iår.

Når det gjeld fiskjen og førstehandsomsetnaden av den har det stilt seg noko onnorleis. Her har det som kjent vore minsteprisar, og det har gjort at det har vore ulikhet i dei prisar som har vore betalt både under skreifiskjet og seinare.

Om dette er av det vonde eller til det gode er det ymse meiningar om. Særleg utover hausten iår er desse meiningsskilnadene komen sterkt fram.

For sin del har ein hatt godt høve til å høyre fiskarane si meining da fiskjeprisane skulle vera maksimalprisar og. Det vart ofte betala over desse, og da alle gjerne vill få mest mogleg for si vare, kan det ikkje vera så mykje å segje til at fiskarane fylgje dette prinsippet. Når pristilhøva både heime og ute kunne gje høve til å betale ein høgare pris enn den maksimalprisen som var sett, så kunne vel dei og gjerne få ein liten del av denne »konjunkturprisen«. — Dette er vel det jammaste synet og resonnementet på desse ting frå fiskarane si side. Og ut frå dette synet må vel og kravet deira om å få minsteprisar istaden sjåas. Med salg til prisar over fastsett maksimalpris vart dei nemleg ei slags lovbrytarar, om dei kom ut for det. Dette tykte dei var heilt meiningslaust. Å verta stempla som slike avdi dei hadde teke mot ein pris for si vare, som kjøparen på heilt friviljugt grunnlag ville og meinte han kunne betale, tykte dei var for meiningslause vilkår og band. Difor burt med dette og heller ein prisfastsetjing på eit anna grunnlag. Her ligg vel grunnen til kravet om minstepris på dette omkverve istaden for maksimalpris.

Igrunnen kan det vel ikkje vera så mykje å segje til det reint personleg moralske i dette synet og kravet. Frå ein forretningssynstad, med ein snev enda av litt spillerom for den frie tevlinga, er det truleg heller ikkje så mye å segje på det. For sin del trur ein difor ein skal vera var med å gå attende på dette igjen, til såkalla faste prisar, sjølv om det frå ein planøkonomisk synstad kan førast fram nokså mange argument for det. Ein hell det for betre om ein her hell på ei ordning som fiskarane og kan kjenne seg som ærlege og ikkje som lovbrytarar mot.

Heile misshøvet her kjem vel i hovudsaka frå at det ikkje vert gjeve slike førstehandsprisar som prisane på dei ymse eksportmarknader no skulle gje høve til. Fiskarane meiner forskjellen her mellom prisane dei får fastsett og eksport- og omsetnadsprisen både ute og heime er for stor og urimelig. Difor synes dei og dei kan få vere med å få noko av dette store mellomlaget når kjøparane meiner dei kan gjera det.

Etter det som ligg føre i Råfisklaget si melding frå siste året og frå dei siste prisforhandlingar, spelar dette om fleire millionar for fiskarane, og det er greit at dette er pengar også for dei. Det kan vera både naudsynt og godt med fond og — både frå fiskjen og silda, men alt med måte meiner dei. Og no meiner mange at marginen dit er vorten for stor. Noko mindre kunne vel ha greid seg til bate for høgare førstehandsprisar, tykjer dei.

Hamnestellet. Om dette nemde ein i føre meldinga at det er store krav om betring av hamnestellet og hamneutbygginga her og. Dette heng nokså sjølvgjeve saman fyrst med den store og sterke voksteren av sjølv fiskarflåten og heile denne næringa, men og med mykje anna. Gode og tenlege hamnar kan ein no stutt segje — er naudsynt og ein føresetnad for all den vokster og alt det liv ein no finn på kysten vår. Stort sett er det vel fiskarnæringa som er grunnlaget for det meste av dette og da er dette med ei tilfredsstillande hamn ein hovudsak.

Her for distriktet har dette spursmålet vore høgaktuelt ei god tid, og krav og søknader har kome i hopetal. Det har heller ikkje vanta på handsaming og stønad til desse frå dei kommunale myndigheter, fiskarorganisasjonane og fiskeriinspektøren.

Eit nokså årmeint syn er likevel at det går smått med dette, ja, beintfram utillateleg smått, synes mange. — Kva dette kjem av er ikkje så godt å veta for den »uinngvide«. For lite pengar (for små løyvingar frå staten si side) segjer sume. For lite arbeidshjelp segjer andre, både teknisk og til sjølv anlegga. Ein annen gong er det verkty og maskinar det står i og ein fjerde gong skort på etterrøkjing og berekning, som er bøygen. Det synes som det er uråd å få nokon snunad til det betra her og båtane går i fjøra. Fiskarane ventar og spør og vert missmodige, og utviklinga seinkes.

Ein kan ikkje skyne anna enn at det må vera uklokt i høgste grad og ikkje kunne få sette større fart i dette for fiskarnæringa og kystfolket så viktuge arbeid. Det må vel i bokstaveleg forstand vera å spare på skillingen og late dalaren gå. Å »innvestere« nokre fleire millionar på dette budsjettet no ein del år framover ville truleg vera vel så bra som mange andre investeringar som no gjeres. Det ville truleg vera ein av dei mest lønnsome »sjokkbehandingar« som både den eine og andre meiner ein god del av kysten vår no treng.

Auk difor hamnebudsjettet monneleg alt frå fyrste budsjettermin og sett fleire folk inn her. Det vil gje varig verde og tene ei sunn og jamn utvikling for kystfolket og kystbygdene, og truleg vera eit av dei beste tiltak på Nord-Norgesplanen og. For Trøndelag og Møre vil det i alle fall verta det.

Arbeidet med betring av vassforholda i fiskjeværa og sjøbygdene. Dette synes ein og det går svært smått og seint med. Og for den som har si ferdsle ute på desse stadene og kjenner tilhøva med dette er det reint syrgjeleg. Ofte må ein undrast på koss det kan gå så tåleg som det gjer og koss folket kan greie seg utan både sjukdom og anna som dei gjer.

Så lenge som det fra staten si side har vore arbeid og yta også til dette, synes mange det skulle ha vore komen mye lengre. Det er 4 år no sidan fiskeriinspektørane og fekk oppmoding om å koma med forslag til ein 10-årsplan for dei mest påkrevde vassanlegg. Dette vart visst etterkomen ganske fort. Men enda i dag er visst denne plana heller ikkje komen stort lengre. Det har vore ynskjeleg no om den landsnemnda som departementet nemnde opp i 1950 og som skulle ta seg av dette, snart kom med noko så ein kunne vente noko gjort. Det vantar ikkje på grunnjevne og naudstedte krav frå distrikta, og folket ventar. «Men med graset gror, døyrr kua». Ein har mange krav frå dette distriktet og som no snart nærmar seg 50 åra, og krava vert meir og meir sterke og påkrevde etterkvart. Det er ikkje berre behovet og hensynet til folket som gjer seg gjeldande, men og kravet og omsynet til stellet med fiskjen, silda og dei andre produkt ein her har med å gjera, foredlinga av dei til så godt og helsesamt produkt som mogleg. Det stilles på det omkverve også andre krav til vatten i dag enn før. Og da ikkje berre til større mengd, men og til kvaliteten.

Her bør difor óg gjerast det som gjerast kan, både med plan og midlar. Og kan hamnestellet ikkje fremja desse krava raskare enn no har vore gjort, må det verta høve til å få anlegga bygd på annan måte.

Ein heil del skriv er i dette halvåret óg handsama om dette, millom anna eit spørreskjema frå denne landsnemnda. Dei fleste av desse er no komen inn igjen frå søkjarane med dei svar som kan gjevast på dei og ekspedert vidare herfrå til nemnda igjen.

Stormvarslingstenesta. I føre meldinga gjorde ein greie for koss det låg an med denne tenesta her for distriktet.

Som kjent vart i 1950 spursmålet om å legje ned ein del av dei ventilert. Ein drøfta dette med fylkesfiskarlag og dei einskilde lokale lag på staden der desse stasjonane var.

Etter det kom ein til at samtlege desse stasjonar på Sunnmøre kunne legjas ned. Det same kom ein óg til for Romsdal og likeeins for Nord-Trøndelag. For Sør-Trøndelag vart berre nokre nedlagd. 6 stkr. er enda i drift der. For Nordmøre meinte fiskarlag og fiskarane at samtlege fortsatt burde haldas i drift, ingen vart difor nedlagt der.

I det heile har såleis berre 12 av desse stasjonane vore i drift dette året (1950/51), 6 i Nordmøre og 6 i Sør-Trøndelag. 2 til i Sør-Trøndelag, Stoksund og Garten, var i drift ei lita tid utover hausten 1950.

Etter dei innsendte rapporter og etter utsegnene frå betjentane ser det ut til stasjonane fortsatt gjer si nytte på dei stader dei er, og at fiskarane er nøgde med dei. Det vert imidlertid slik etter kvart at fleire og fleire kan unnvera dei, etterkvart som fleire og fleire av fiskarane får seg radio. For stader og fiskjevær med overveiande småbåtdrift er desse stasjonane mest turvande. Her kan dei nemleg mange gong og dagar når fiskarane er på sjøen, varna dei når eit stormvarsel kjem som dei ikkje har høve til å sittje heime i stova og høyre. Ved at stasjonane da heiser dagsignalet, kan dei ofte sjå det og såleis bli varsla. Dette med fleire inndragingar må ein difor handsame med varsemnd og etter som det ligg an med drifta m. v. på kvar einskild stad.

Ein har inspisert stasjonane etter som ein har hatt høve til og gitt dei påbod ein fann turvande med omsyn til vedlikehald og drift. Det øvrige hopehav millom stasjonane og fiskeriinspektøren er ellest gått føre seg skriftlig.

Kommunikasjonane i desse distrikta (sjodistrikta). Ein har før i desse meldingar eit par gong også peika på tilstandet med kommunikasjonane i desse distrikt, såleis på vegane og vegsambandet, rutebåtferdsla, telefon- og postsamband m. v.

Som der synt — og som ellest er godt kjent for dei fleste — er det mykje som vantar i desse bygder på desse omkverve óg. Det gjeld både med omsyn til vegar og sambandet herfra med hovudvegane i innlandet, rutenettet for dampbåtferdsla, postsendinga og telefonnettet.

Det har sjølvsagt vore framgang med dette her óg, men neppe slik som i dei meir sentrale strøk. Ein kan difor trygt segje at desse strøka også på dette omkverve med rette er »underutviklet«.

Det er imidlertid neppe nokon næringsgrein som gode kommunikasjonar har meir å segje for en fiskarnæringa. Mykje kan her stå på spel — og tapas — berre i ein augneblink. Det er ømtålelege varar

ein her stort sett har med å gjera. Omsetnadsforholda er óg lett skiftande. Difor gjeld det i dei fleste høve å få desse varar fort unna: få dei seld og fram til omsetnads- og produksjonsstadene. At det da har mykje å segje at kommunikasjonane er tilfredsstillande — både sjøverts og landverts — skulle vera nokså innlysande.

Men stort sett kan ein vel segje at desse distrikta ligg adskillig tilbake enda også med omsyn på desse ting. Ein fortsatt rimeleg vokster for denne næringa er imidlertid sterkt avhengig av om kommunikasjonane i desse strøka fylgjer med. Her ligg difor óg nokon av dei beste felta for »sjokkbehandling« som der no snakkes så mykje om når det gjeld fiskarstrøka. Meire midlar hit til desse føremåla vil vera noko av det beste desse distrikta kan få. Det vore difor ynskjeleg om fleire av desse her óg kunne ha kome sterkare med i denne nye »kurmetoden«, i alle fall da sjødistrikta i Trøndelag og Nordmøre.

Når det gjeld vegane så var ein inne på det og litt i føre meldinga. Ein skal difor ikkje taka oppatt det ein der nemnde, men berre strika under kor mykje som vantar her óg. Ein vil óg strika under det ein der sa om den ekstrabevilgninga ein føre krigen hadde til vegar i fiskeværa og fiskeristrøka. Det hadde vore bra om ein med det fyrste kunne ha kome attende til den fyrste måten å bruka desse pengane på slik at dei verkeleg hadde kome dei mest naudstedte stader tilgodes: øyane og sambandet med fiskeværa. Ein trur óg det ville vore bra om kravet fra fiskeorganisasjonane om meire innflytelse på korleis desse midlane skal brukas i det einskilde tilfelle, vart etterkomen. Dette kravet er nokså ålmeint millom fiskarane i dette distriktet, og det skulle no vera tilstrekkeleg kjend også i administrasjonen, frå dei vedtak fiskarlagar har gjort og sendt inn om dette.

Ein annan mykje viktig grein av kommunikasjonane for fiskarkommunane og fiskarfolket er båt- og dampferdsla, korleis den vert ordna, og i samband hermed bil- og bussferdsla som no etterkvart veks meir og meir fram. Her har fiskarstrøka óg lege syrjeleg etter. Men som nemnd før: av omsyn både til ein hurtig og forsvarlig transport av fiskjevarane, eit rimeleg og nokonlunde tilfredsstillande postsamband, folkeferdsla m. v., trengs det utviding og ombøter også her. Utviklinga med ein sterkare deling millom varetransporten på den eine side, og person- og postbefordringa på den andre — som i det siste er komen til her med dei nye spesialbygde og hurtiggåande sjøbussane, er eit godt framsteg og bør understøttes vidare så godt ein maktar. Det rår tilfredsheit millom folket her med dei framsteg og dei goder, og lettinga i ferdsla som det har skapa.

Dei bil- og bussrutane som er komen i samband med dette rutenettet er like naudsynte om det heile skal verta fullnøgjande. Ein koordinasjon

her er mykje viktig og rett utifrå synet om heilheten. Men ein tendens som ein tykjer er komen for sterkt fram her mange stader, vil ein peike på og åtvare imot, og det er at slike bil- og bussrutar som er sett igang og arbeid godt opp og fram av tiltøkne og dyktige privatpersonar absolutt skal annekteras og underlegjas dampbåtлага som har ferdsla der. Tendensen her er synberr fleire stader i desse distrikta óg, men resultatata har i mange høve ikkje svara til forventningane. Ein trur difor det kan vera grunn til litt meire varsemnd med denne tendensen og lata slike folk og slike rutar fortsatt få vera privatmanns arbeidsfelt og eige, i fri tevling, så lenge folket meiner dei gjer godt arbeid og tener dei like godt som om det var stat, fylke eller eit selskap som hadde dei.

Her i distriktet er det særleg i Møre og Romsdal fylke denne utviklinga med nye hurtiggåande sjøbusser er sett mest inn. Men Trøndelag er óg komen med: både Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag. Denne retninga meiner — som sagt — dei fleste er riktig, og farten med utbygginga kan det vel heller ikkje vera så mykje å klaga på. Fleire er i emning.

Arbeidet med ishusa og reising av nye slike. Som ein har peika på i meldingar før er det framleis mange krav om bygging av fleire ishushus i dette distriktet. Dei fleste av desse krava er no fra Nord-Trøndelag og tar til å bli nokså gamle.

Men det ser ut til å verta heilt slutt med å få noka offentlig stønad til dette. Det er fleire søknader om dette som no for ei god tida sidan er sendt Fiskeridirektoratet herfra og som fiskeriinspektøren har rådd til vert gitt statsstønad. Men ein har fått til svar at det no ikkje er midlar til slik bygging. Så mange millionar som det no ei tid har vore til rådvelde på denne posten på budsjettet, synes ein det er rart at ikkje ein høveleg sum har vore halden unna til ishushus og ishushusbygginga. Men det ser ut til at alt og mykje meire skal gå til storanlegg. Det ser vidare ut som administrasjonen meiner slike småanlegg som eit ishushus ikkje lengre er turvande og difor ikkje noko å bry seg om.

Den som skal vera administrasjonens mann i distriktet: fiskeriinspektøren, veit imidlertid noko anna. Vi får svært ofte enda både skriftlig og muntlig purring om og bønn om hjelp også her. Oftast gjeld det hjelp til stader som ligg slik til at grunnlaget for eit godt heimfiske er tilstades, men ikkje kan nyttast ut utan eit ishushus, så folket har ein stad å ty til med fangsten sin og få stelle den så den kan halde seg ei tid til den kan vendas (omsetjas). Slike stader kan vanskeleg få gjera seg noko nytte av dei større anlegg som no bygges.

For sin del er ein óg merksam på at det er krav som kjem inn her som ikkje har tilstrekkeleg grunnlag for seg til å få statsstønad. Ein er difor heller ikkje så snar til å gå med på tilråing om støtte for alt

og alle. Ein sikter difor søknadene nøye nok i så måte, trur ein. Dei som ein difor sender inn med tilråing om å verta gjeven statstilskot, trur ein difor er særst turvande og på sin plass. Ein trur difor óg at administrasjonen kunne merka seg desse og gje dei det bidrag dei etter reglane har krav på. Antan må det no med det fyrste koma til meir klarleik i dette: om fiskarane fortsatt kan venta seg nokon statsstønad her, hell så bør dei få beskjed om det motsatte. Folk vert leie av ei så ørkeslaus skrivning og parlamentering i årevis og venting i det uvisse.

Frå Nord-Trøndelag ligg det no føre 9 søknader om slike bidrag og minst 5 av desse skulle det ha vore gjort noko med med det fyrste. For Sør-Trøndelag 3 som det óg skulle vore gjort noko med. Men, som sagt: det heile ser ut til å stoppe opp av skort på den tenkte støtte fra staten.

Fiskerioppsynet. Om dette har eg nemnd litt før. Her skal eg berre nemne at fra 2 stader innan distriktet som før har hatt særskilt oppsyn om vinteren under skreifiskjet, men som no er inndrege for skuld dårleg fiskje, kom søknad inn om ny tilsetting av oppsynsmann. Søknadene var frå Halten i Sør-Trøndelag og frå Vikna i Nord-Trøndelag.

Etter drøfting med vedkomande fylkesmenn fann ein f. tida ikkje krava sterke nok. Skulle det seinare syne seg at fiskjet for desse stadene tar seg oppatt igjen, vil desse krava venteleg koma attende og ein får då sjå nærare på dei.

Merkeregistret. Med dette har det som vanleg vore ikkje så lite arbeid dette halvåret heller. Ialt er handsama 253 slike saker, derav innmeldt til nyregistrering 125, overgått til nytt merkedistrikt 31, eigarskifte 28, gått ut av registret 31, og ymse andre endringar 38.

Søknader om statsstønad til flytting fra »Utværa«. Om dette er i denne tida kommen inn ein del søknader til dette kontoret óg. 5 stykke fra Nord-Trøndelag og 2 fra Sør-Trøndelag. Seinare er komme nokre få til fra N-Trøndelag.

Men dette gjev mykje arbeid. Meir enn ein godt kan overkoma på skikkelig vis med den kontorhjelpa kontoret no har.

Etter dei retningsliner som er gjeve har ein lagt desse krava fram både for kommunestyret der søkjaren hører heime og sidan for vedkomande fylkesfiskarlag. Ein har og vore på kvar einskild stad for personleg å sjå på forholda. Med dette og med ein rapport om synfaringa er søknadene så sendt herfra gjennom vedkomande fylkesmann til fiskeridirektoratet, med uttale om det syn fiskeriinspektøren har på kvar einskild søknad. Da det først skal avgjerast av departementet om søknadene er slik at det er grunn til å fremje den for Stortinget, har ein ikkje funne grunn til å leggje meire arbeid på dette førebels enn her nemnd.

Etter den røynsle ein alt har om dette, er det grunn til å ottas at

det vert mange som kjem til å prøve seg med å få av desse midlar. Det må difor truleg med det fyrste komme fleire nærare føresegner her, til dømes om korleis det skal forhaldes med søknader som greit prover at søkjarane alt har fløtta, ei nærare definering av omgrepet «utvær», om ein einskild som søker seg bort fra ein stad skal koma med o.s.v.. — Skal ein få halda dette innan ei rimeleg grense trur ein det ville vera bra om desse spursmåla óg vert nærare fastlagt.

Etter den søknadsmasse som er komen inn hittil har ein ikkje funne tilstrekkeleg grunn til å føreslå noko utvalg oppnemnd i desse fylka, som til dømes alt er gjort for Nordland og Troms.

Tvungen avståing av tomter. Av slike saker har ein i denne terminen óg hatt ein del til handsaming. Det er mest plass for sjøhus o. l. det her er spørsmål om, ishustomter o. l., men det har og vore nokre som gjeld plass til forretningsverksemd.

Som regel er det vande saker å ha med å gjera. Dei har lett for å skapa strid og dårleg forhold mellom den som krev noko slikt og den som det krevs frå. Denne usemja har lett for å spre seg til andre, slik at ein på ein slik stad ofte kan verta vitne til at dei fleste som bur der, har teke parti anten for den eine hell andre parten.

For sin del har ein difor gjort seg til regel fyrst å prøva å få slike sakar ordna i minnelighet partane imillom. Det hender at det kan lukkas, men oftast ikkje, og saka må da gå vidare.

I tida som denne meldinga femner om har ein hatt ein 4—5 slike saker, 2 om tomter til ishus, 2 om plass til forretningsbygg og forretningsverksemd og 1 om tomt til sjøhus for vanleg sjødrift. Ein har i kvar einskild sak vore på staden, for einskilde både ein og fleire gong, for best mogeleg å setja seg inn i den. Uttale er så gjeven og vidare-sendt Fiskeridirektoratet utifrå det ein da er komen til og etter beste skjønn. Likevel har slike saker tendens til verta noko langdrøyge før avgjerd fell, slik som dette no handsames og avgjeras.

Men etter den motbør forslaget frå Fiskeværnemnda — om ei anna ordning her — har fått, både frå fylkesfiskarlag og andre, er det vel ikkje noko å gjera med det.

Den faglege opplæringa for fiskarane. Skular, kurs o. l. Om desse ting nemnde ein i føre meldinga si at denne opplæringa meir og meir vert overteken og samles ved dei faste skular. Slik er retninga her i distriktet óg. For sin del trur ein at dette stort sett er ei riktig utvikling. Det har difor vore få slike ambulerande kurs her dette halv-året.

Ellest har denne opplæringa no gått føre seg på dei skular ein har her: Statens Fiskarfagskule på Aukra, Fiskarfagskulen på Kyrksæterøra og ved jordbruksskulen på Strand i Namdalen.

Fiskeriinspektøren har ellest lite å gjera med denne opplæringa, da ordninga med dei korte kursa som regel går føre seg beinveges millom vedkomande fylkesfiskarlag og direktoratet, og for skulane: beinveges med desse.

Byggematerialene til fiskerifyremål. Vedtaket om å legje fordelinga av byggemateriala i fiskerisektoren til fiskeriinspektørane har skapt eit stort meirarbeid ved desse kontora. Med all denne skriving, listeføring og pågang fra søkjarane som dette fører med seg, har det skapt eit ekstra arbeid ved kontora som ikkje på nokon vis står til den kontorhjelpa desse kontora har. For mitt kontor med berre ein mellombels kontorassistent av klasse 2 har dette skapt eit arbeidspress over det tillatelege, da alle svar og skriv om desse ting må gjevas av fiskeriinspektøren sjølv. Når ein ikkje har skikkeleg kontorhjelpp legg dessutan dette arbeidet så sterkt beslag på inspektørens tilstedeværelse ved kontoret at det vert lite høve til å koma ut i distriktet. Skal difor desse kontora fortsatt ha dette arbeidet, er ein for sin del nøgd til å gjera krav på betre kontorhjelpp. Elles ser ein seg ute av stand til å ha dette, skal det verta skjøtte som folket gjer krav på.

Ved slutten av 1950 låg føre søknader om tildeling av desse materialar for 1951 til ein samla materialmasse på 546 stdr. trelast, 36200 skr. sement og 55 400 murstein. Dessutan ein heil del andre materialar som mest var fri. Sidan utover kom ein heil del søknader til, slik at både søknadsmassen og materialmassen vart adskillig større.

Til dette fekk ein utpå våren ei materialmengd på 144 stdr. trelast, 219 tonn sement, 23 tusen murstein. Så altfor utilstrekkelig denne mengd var, vart den likevel straks etterpå av Boligdirektoratet redusert med 28 stdr. trelast. Seinare vart denne kvoten tilbakeførd igjen slik at ein rådde over den opprinneleg tildelte mengd.

Seinare utpå sumaren kom eit tillegg til sementen slik at heile årskvoten av denne vart 13 190 skr.

Til søknadsmassen som låg føre kring årsskiftet kom seinare inn ein heil del slik at denne i slutten av september var auka til ialt ca. 680 stdr. trelast, 40 000 skr. sement, 85 000 stk. murstein og 160 000 kg jern. Attåt dette kom vidare ein god del søknader som gjaldt større anlegg og som skulle avgjerast sentralt.

Det skulle vera nokså sjølv sagt at den tiletla materialkvoten til desse fyremål — etter det som her er nemnd — i året var altfor liten. Dette ga og eit mykje meir arbeid enn om kvoten hadde vore noko romslegare. Det er ei skriving, telefonering og plunder med dette som det no har vore, utan like. Det ville verta monneleg betre og lettare om kvoten for dei komande åra vart noko større og meir i samsvar med den søknadsmasse som kjem inn. Ein vonar difor dette kan bli slik alt for komande år.

Ymse andre saker og spørsmål. Forutan det ein til no har nemnd, er handsame ein heil del andre spørsmål førelagd frå Fiskeridirektoratet eller andre. Ein nemner til dømes spørsmålet om lova om pensjons-trygd for fiskarane, endring av landslottlova, dispensasjon frå silde-lovens § 60, ordninga med Fiskenemndene og deira godtgjersle, ordninga med tuberkulinprøving og B. C. G. vaksinasjon av fiskarane, ymse skadekrav til Naturskadefondet, ymse kjøleverkplanar og sild-oljefabrikkplanar i Møre og Romsdal, diverse låneandragender til Fiskar-banken, elektrisitetsforsyninga til fiskeridistrikta m. v.

Kontoret og reiseverksemda. Som ein har nemnd før har arbeidet her ein sterk tendens til å auke. Dette mest for skuld nye saker som i det siste er lagd til desse kontora. Her skal ein berre nemnde ein slik ting som fordelinga av materialkvoten til fiskerifyremål. For komande år vert dette enda verre, da den faste assistenten ein no har, har søkt seg bort både for skuld arbeidspresset og dårleg lønn. Dette har ein allerede gjort merksam på. Ein skal difor ikkje nemne meir om det her, men koma attende til det særskild. Ein skal berre strika under at det er uholdbart med den hjelpa dette kontoret no har. Ein vonar difor ein kan få innrømme ei ordning til det betre.

Det er gått inn til kontoret 946 skriv i denne tida og gått ut 824 besvarelser. Ein har vore på reise i distrikta og ymse andre stader ialt ca. 45 døger, delt på 11 reiser.

Beretninger fra fung. fiskeriinspektør for Vestlandet, Ola Haaland.

1. kvartal 1950/51.

Hermed skal jeg få gi en kort beretning om fiskedriften i dette distrikt og om virksomheten som fungerende fiskeriinspektør for Vestlandet for tidsrommet 1. juli — 30. september 1950.

Om værforholdene kan sies at disse var dårlige i første uke av juli og det meste i september, men forøvrig ganske bra.

Som nevnt i foregående rapport var *brislingfisket* som begyndte den 30. mai et av de dårligste en har hatt på mange år. Det var jevnt over små kast, ofte for småfallen fisk og tildels sterkt oppblandet med mussa. Heller ikke i dette kvartal ble der den fart i fisket som en skulle ha ønsket. Fisket foregikk helst i Hardanger og Sogn, men der var også noe fiske i Sunnhordland, Nordfjord og Rogaland, men fangstene var fortsatt små i de ytre fjordene og tildels sterkt oppblandet med mussa. Etter oppgave fra Sild- og Brislingsalslaget var der på Vestlandet til 31/7 opptatt ialt 131,430 skjegger.

I fisket i Oslofjorden deltok der 25 notlag fra Vestlandet, men også her var fisket svært dårlig.

Både *småsild-* og *fetsildfisket* har vært helt mislig.

For *trålsildfisket på Fladengrund* lå pris- og omsetningsforholdene godt tilrette denne sesong, og fiskerne gjorde seg forholdsvis tidlig klar til fisket. Fisket var i juli og første del av august helst smått og ujevnt, men tok seg senere noe opp, men ble da tildels serkt hemmet av værforholdene. Resultatet ble derfor ikke så godt som en hadde ventet, og de fleste båter hadde sikkert vanskelig for å få balanse i driften.

Makrellfisket ga også i juli ganske gode fangster for snurp og landnot, spesielt i Nord-Rogaland og i Bømlodistriktet. Snurpefisket etter

makrell på Danskerevet var en kort tid i september meget godt, men en langvarig uværsperiode ødela fisket. Fisket etter makrellgyt til hermetikk slo dessverre feil også i dette distrikt.

På grunn av de forholdsvis store fangstkvanta og vanskelige avsetningsmuligheter ble der også i juli gitt stoppordre for fiskedagene 5/7, 8/7, 10/7, 11/7 og 15/7. For låssetting ble der gitt stoppordre den 11/7. Som rimelig er fiskerne svært lite tjent med en slik begrensning og spørsmålet om oppmaling av overskuddsmakrell har derfor vært sterkt framme i diskusjonen, selv om slik anvendelse vil bety relativt lave priser. Makrellagets ledelse lot foreta prøveproduksjon av et parti junifanget makrell. Resultatet viser at makrell er et høyverdig råstoff til formel, idet makrellmelet har et høyt proteininnhold og oljeutbyttet ble som for mager vårsild. Med en pris til laget på 10 øre pr. kg levert fabrikk var det imidlertid selvsagt umulig for fiskerne å fiske for levering til formelsproduksjon.

Deltakelsen i årets *islandsfiske* var etter det ujevne fiske ifjor noe mindre — spesielt av rene snurpere — og det var også vanskelig å skaffe nok mannskap og fiskere til mange ekspedisjoner. I alt deltok i år 211 fartøyer. Det viste seg snart at silden i år ikke tok inn på de vanlige felter ved Nord-Island og værforholdene var svært ulaglige faktisk under hele sesongen. Forskningsskipet »G. O. Sars« — under fiskerikonsulent Devolds ledelse — hadde ved sine undersøkelser funnet silden over store områder 60 kvm. sørost av Langanes og sendte allerede 29. juli melding om dette og anbefalte flåten å søke østover. Beklageligvis var det ingen norske båter som fulgte henstillingen. Først etter at en islending fikk full fangst 40 kvm. ut av Langanes la flåten til havs. Der ble tatt gode fangster et par dager til en kuling jaget flåten inn igjen. Heller ikke da forskningsskipet etter et tokt til Jan Mayn hadde fastslått at der sto meget sild mellom 8—9 grader helt fra Jan Mayn og sør til tvers av Langanes og ga melding til sildeflåten over m/s »Vartdal« den 21. august var det noen som etterkom henstillingen om å komme ut. Imidlertid la omsider en driver kursen om for Jan Mayen hvor han natt til 1. september fikk meget god fangst og dette førte til at endel av flåtens større drivere også gikk til dette felt.

Det har i årene etter krigen stadig vært fremholdt at islandssilden ikke har vært av førkrigs kvalitet. Silden som ble fanget ved Jan Mayn var imidlertid av ypperlig kvalitet og fettanalysen som ble tatt ombord i »G. O. Sars« viste således 20,6 % fettinnhold for Jan Maynsilden, mens sild fanget øst for Island inneholdt 17,2 % fett og sild fanget nord av Sigluffjord 16,1 %.

Det er ingen tvil om at resultatet av islandsfisket hadde blitt et

helt annet hvis fiskeflåten fra begynnelsen hadde tatt hensyn til meldingene fra »G. O. Sars«.

Fangstresultatet ble i år bare 96 405 tnr. mot 223 700 tnr. ifjor. Det kan nevnes at en snurper kom hjem med bare 33 tnr. Det er bare de største og best utstyrte fartøyer som kan drive på de værharde nye sildefelter så langt til havs. Skulle det vise seg at Jan Mayn-fisket virkelig blir årvisst må der derfor gjøres forskjellige foranstaltninger på Jan Mayn med utbygging av havn og ordnes med forsvarlige forsyninger av vann og drivstoffer før hovedtyngden av islandsflåten kan drifte på dette felt.

Fisket ved Vest-Grønland hvori også en del båter fra dette distrikt deltok utviklet seg tilfredstillende i dette kvartal og gir deltakerne et ganske bra utbytte for slit og savn.

Deltakelsen i *håbrandfisket* har vært god, men fangstene meget variable og ikke så gode som en kunne ønske. Værforholdene har tildels vært dårlige spesielt i september måned.

Stjørjefisket med snurpenot er i stadig utvikling også i dette distrikt. Fisket nordenfor var imidlertid mislig, men enkelte lag tok endel bra fangster i Sogn og Fjordane og Hordaland. Stjørjefisket på Fladengrund var ganske bra, når værforholdene ga anledning til drift. M/k »Gullregn« og »Leik« av Kopervik fikk under størjefisket på Fladengrund sin not ødelagt av en tysk tråler under meget dramatiske omstendigheter, og måtte derfor avbryte fisket. Søksmål er reist mot tråleren.

Snurrevadfisket i Nordsjøen har heller ikke dette kvartal vært drevet i noen utstrekning. Såvidt en har hørt har et par båter vært ute og forsøkt, men fangstene var ulønnsomme.

Ålefisket var kvantumsmessig som ifjor, men prisen til fisker ble dessverre bare kr. 2.— pr. kg.

Krabbefisket ga et magert utbytte i dette kvartal. Der var store lagre av krabbehermetikk fra fjorårets drift, og eksportutsiktene var dårlige. Deltakelsen i dette fisket har derfor vært noe mindre enn de siste år og prisene har vært lavere enn ifjor.

Det vanlige *kystfisket* etter torsk, sei, lyr, m. v. til hjemmemarkedene har vært normalt etter årstiden.

Rekefisket i innenskjærsfarvann har som vanlig vært mindre dette kvartal. Rekefisket på Revet har derimot vært ganske godt.

Av oreigningssaker har en i dette kvartal hatt 2 stk. som begge er ferdigbehandlet. Den ene gjalt tomt til beboelseshus for en aktiv fisker på Hauge i Bremanger i Sogn og Fjordane. Den andre gjalt en tidligere søknad fra en handelsmann på Honningsvåg i Selje om tomt til utvidelse av handelsforretning. Denne sak fikk en til å begynne med ordnet ved forlik, men grunneieren som også er handelsmann gikk

senere på en beklagelig måte fra forliket. Denne sak måtte derfor tas opp til ny behandling og ble herfra anbefalt innvilget.

Rasjoneringen av byggningsmaterialer til fiskeriformål har på grunn av de små kvoter også dette kvartal medført meget arbeid ved kontoret med ganske stor korrespondanse med de enkelte søkere, byggenemnder og fylkesforsyningsnemnder.

Arbeidet med merkeregisteret har også krevet adskillig arbeid. Tilsynsmennene er desverre ofte lite nøyaktige med sine innberetninger som derfor må tilbakesendes og enkelte ofte purres etter både 2 og 3 ganger før vi får innberetningene tilbake i brukbar stand.

I løpet av kvartalet har jeg hatt 12 reisedager og har etter innbydelse bl. a. deltatt i Sogn og Fjordane Fiskarlags årsmøte i Måløy i dagene 28.—29. august og i Hordaland Fiskarlags årsmøte i Ølen i dagene 6.—7 september.

2. kvartal 1950/51.

Hermed skal jeg få gi en kort beretning om fiskedriften i dette distrikt og om min virksomhet som fungerende fiskeriinspektør for Vestlandet for tidsrommet 1. oktober — 31. desember 1950.

Som vanlig på denne årstid har de ustadige værforhold satt sitt preg på de enkelte fiskerier.

Brislingfisket ga heller ikke dette kvartal noen nevneverdige fangster. I løpet av oktober ble der bare tatt noen små fangster i Hardanger under vanskelige strøm- og værforhold.

Etter oppgave fra Sild- og Brislingsalslaget er der fra 1/8 og ut året opptatt 76 528 skj. brisling. Tilsammen er der i 1950 på Vestlandet opptatt 207 958 skj.

Noe *småsildefiske* av betydning har det heller ikke foregått i dette kvartal. Silden sto dypt og der ble bare tatt noen spredte småslumper ved Solund og Gulen.

Etter oppgave fra Sild- og Brislingsalslaget er det i 1950 bare oppfisket 69 110 hl. småsild til en samlet førstehåndsverdi av kr. 1 724 913. Av fetsild er der i distriktet i 1950 bare oppfisket 4244 hl til en førstehåndsverdi av kr. 132 182, og av forfangstsild er der i 1950 kun oppfisket 10 204 hl til en førstehåndsverdi av kr. 196 391.

Sildetrålingen på *Fladengrund* — som i foregående kvartal ikke ga det fangstresultat en hadde håpet — har på grunn av værforholdene ikke kunnet drives i dette kvartal. I alt ble der i år oppfisket bare 38 588 hl til en førstehåndsverdi av kr. 1 133 569. Av kvantumet er ca. halvparten tilberedt ombord og resten ilandført i iset stand, hoved-

sakelig for frysing til eksport, dessuten til hermetikkk og endel mindreverdige vare til sildemelfabrikkene. Prisen til fisker var for trålsild levert til frysing kr. 28,— pr. hl inkl. frakt og for den saltede sild 45 øre pr. kg for fersknippet vare, og 38 øre pr. kg for rundsaltet, fiskepakket vare levert ved kjøpers brygge, eksklusiv tønner og salt.

I *trålfisket etter brisling ved Skagen* deltok i år 25 båter fra Vestlandet. Fisket som begyndte i midten av september har vært svært meget hemmet av værforholdene. Det ga i år et utbytte på vel 20 000 skj. som ble levert til hermetikkkfabrikkene i Fredrikstad for nedlegging til ansjos mot 9 500 skj. ifjor.

Som kjent var der ifjor høst 3 fartøyer som forsøkte å ta sild i Skagerak med not. Silden gikk imidlertid da for dypt og resultatet var nedslående. En av disse Ola Vea, Åkra, hadde imidlertid så god tro på dette fiske at han i år hadde anskaffet seg en ny type svensk flytetrål. Etter endt brislingtråling gjorde han de første dager av desember flere forsøk langs bakkekanten på strekningen Svennør—Vaderørerne, men også helt sør til Paternoster. Vea fikk fangster på 25—50 ks. sild tildels oppblandet med brisling. Enkelte netter drog de 5—6 hal, og det siste halet de gjorde før de gikk hjem var på 52 kasser. Silden hadde imidlertid en annen gang i år enn ifjor, da den sto for dypt. I år gikk den i små, men tette stimer og nesten oppe i vannflaten fra 4—5 og ned til ca. 20 favner, men i år hadde Vea dessverre ikke snurpenoten med. Trålen virket etter Veas uttalelse utmerket og til neste høst vil han sikkert gjøre nye forsøk, men da noe senere i desember og januar da fisket skal være best.

Håbrandfisket har vært sterkt preget av de dårlige værforhold. Deltakelsen har vært liten og fangstene har vært ujevne og helst små.

Bankfisket har også vært sterkt preget av værforholdene, men når disse har gitt anledning til drift har der vært tatt gode pigghåfangster for Måløy.

Det vanlige *kyst -og hjemmefiske* har som vanlig vært godt i hele distriktet dette kvartal.

Krabbefisket som i foregående kvartal var sterkt preget av de dårlige avsetningsmuligheter og de store overliggende lager av krabbehermetikkk av fjorårets produksjon tok seg noe opp i løpet av kvartalet. Eksportsituasjonen bedret seg likevel så sent at den beste fisketid allerede var over. Kvaliteten av krabben var jevnt over mindre god og prisene også mindre enn ifjor. I Rogaland var således det oppfiskede krabbekvantum denne sesong ifølge Rogaland Fiskesalgslag bare 175 082 stk. til en førstehåndsverdi av kr. 54.047 d. v. s. en reduksjon i forhold til 1949 på 222 178 stk. og kr. 127 873. Fisket var også mindre i Hordaland og Sogn og Fjordane enn året før.

På grunn av det mislige vårsildfisket de siste år og de forholdsvis gode priser på hummer har deltakelsen i *hummerfisket* øket ganske sterkt spesielt i Rogaland. Tiden vil vise om dette fiske nå drives for sterkt som enkelte mener. Fisket har i det store og hele vært begunstiget med forholdsvis bra arbeidsvær denne sesong, dog har kystfiskerne klaget over dårlige strømforhold i desember. Det oppfiskede kvantum er noe mindre i Hordaland enn ifjor, men prisene har vært bedre, fra kr. 6,50 til kr. 9,— til fisker. I Rogaland er der derimot ifølge Rogaland Fiskesalgslag i 1950 levert til laget tils. 199 548 kg til en førstehåndsverdi av kr. 1 598 517. Kvantumet ligger 18 067 kg høyere enn fjorårets og førstehåndsverdien kr. 259 213 høyere. I tillegg hertil kommer det kvantum som hummereksporthørene kjøpte direkte fra fisker i løpet av desember måned. Prisen til fisker i Rogaland ligger i år noe høyere enn året før.

Det beklagelige forhold mellom salgslagene og hummereksporthørene skal en ikke komme nærmere inn på her. Utallige er de forsøk som er blitt gjort fra forskjellige hold for å få en slutt på denne strid og forhåpentlig vil der bli truffet en tilfredstillende ordning i den nærmeste fremtid så der kan bli ro omkring hummeromsetningen.

Hordaland Fiskesalgslags hummerpark i Glesvær i Sund — som der ble gitt materialtildelinger til av fiskerikvoten i år — var ferdig til bruk i desember. Parken kom på ca. kr. 90 000. Salgslaget har planer om å bygge ytterligere en i søndre distrikt så snart midler kan skaffes. Rogaland Fiskesalgslag arbeider også med planer om bygging av en park i Kvitsøy, og forhåpentlig vil dette kunne gjennomføres i løpet av neste år.

I løpet av kvartalet har jeg hatt 22 reisedager. I tiden 30/10—2/11 deltok jeg etter innbydelse i representantskapsmøte i Noregs Silde-salslag i Bergen. Den 4/11 var jeg etter innbydelse tilstede på årsmøtet i Rogaland Drivgranstrygdslag i Haugesund. Den 21. og 22. november deltok jeg i Rogaland Fiskarlags årsmøte i Egersund og i tida 11—16. desember deltok jeg i Norges Makrellags representantskapsmøte i Kristiansand.

Forøvrig har både jeg og assistenten vært fullt opptatt med forskjellig arbeid på kontoret, og det er gledelig å kunne konstatere en betraktelig økning av fiskere som besøker kontoret for å få rettleiing i forskjellige spørsmål.

Av spesielle saker jeg har arbeidet med må i første rekke nevnes rasjoneringen av bygningsmaterialer til fiskeriformål for 1951 som har krevet atskillig arbeid i november og desember og som en skal få komme tilbake til i neste kvartalsrapport.

Av saker jeg har hatt til uttalelse kan nevnes Ferskfiskkontrollens forslag til ny skjerpert utgave av forskriftene om tilvirkning av fersk

og frossen fisk, som jeg forøvrig syntes gikk noe for langt på enkelte punkter, og spørsmålet om begrensning av navigasjonskursene ute i fiskeridistriktene.

Av oreigningssaker har jeg kun hatt en som gjalt grunn til garnhenge i Kalvåg i Bremanger og som ble anbefalt imøtekommet.

Arbeidet med merkeregisteret har som vanlig krevet meget arbeid ved kontoret. I løpet av kvartalet er der således fra tilsynsmennene mottatt 209 innberetninger om innregistrering av fartøyer, 188 innberetninger om slettelse av farkost, 33 innberetninger om eierskifte, 16 om motorskifte, 9 om ombygging av fartøy, 1 navnforandring og 21 innberetninger om innstallering av ekstrautstyr. I tallet for registrering og slettelse er også medregnet farkoster som er overført til nytt merke-register og registrert der på ny.

3. kvartal 1950/51.

Hermed skal jeg få avgi beretning om fiskedriften i dette distrikt og om virksomheten som fungerende fiskeriinspektør for Vestlandet for perioden 1. januar — 31. mars 1951.

Som vanlig er det *vintersildfisket* den alt overveiende interesse dreier seg om i dette distrikt når det lir mot nyåret, og spenningen har vel neppe noen gang vært så stor foran noe storsildfiske som i år. Bare tiden kunne vise om sildefisket også i år skulle komme til å foregå på de nordlige sildefelter, og om vårsildfisket ville slå til på de vanlige felter eller bli like dårlig eller dårligere enn de siste 2—3 år.

Et nytt blad i vintersildfiskets historie ble skrevet da våre vitenskapsmenn på forskningsskipet »G. O. Sars« fant silden i Norskehavet og fulgte den inn fra havet. Etter forskningsskipets meldinger — som ble meget spent avlyttet av fiskerne og de mange interesserte — ble det anslått som sansynlig at fisket ville være i full gang omkring måneskiftet 7.—8. januar, og de fleste storsildfiskere hadde allerede gjort seg klar til nyttårsskiftet. Sildeinnsiget tok imidlertid en pause på sin vandring mot norskekysten ca. 100 kv. m. av Svinøy, vestenfor de varmere vannlag som Golfstrømmen fører opp langs kysten.

Etter som dagene gikk uten at forsøksdriverne kunne melde om noe fiske var det helt naturlig når der bredte seg en nervøs og hektisk stemning blant fiskerne som lå samlet i de større fiskevær og bare ventet å ta sin hovedinntekt av dette fiske, og hvorav mange hadde pantsatt alt de eide for å klare å ruste seg ut.

Ventetiden ble for lang og da forskningsskipet hadde meldt at fiskeforholdene var bra gikk en del snurpere og drivere ut til »Sars-

feltet« som det ble kalt og forsøkte natten mellom 8. og 9. januar, men silden stakk ned, og da det frisknet på med været drog båtene inn til kysten igjen.

Den 15. januar var der en flåte på ca. 150 båter som igjen gjorde forsøk på »Sarsfeltet« og der ble da tatt snurpefangster fra 600—1600 hl tils. 18 000 hl. Noen drivere gjorde også fangst, og en mistet lenken på grunn av sildetyngden. Da det imidlertid igjen begynte å bli dårlig vær måtte flåten gå til lands.

Forsøkene viser imidlertid at det lar seg gjøre å fange silden så vidt langt fra land. Det er imidlertid bare de største og best utstyrte båter som kan drive på et så værhardt felt vinterstid. Snurpeflåten består imidlertid i dag av mange nye og prektige fartøyer og framtiden vil sikkert vise at vintersildfisket blir utvidet til å drives også på dette felt.

Den vanlige storsildsesong tok først til den 22. januar på feltet nord av Rundø og det ble med en gang et storfiske som utviklet seg til et fiske som en aldri før har hatt maken til. I den første tid av fisket inntil 4. februar var fisket sør for Stadt sterkt værhindret, men nord for Stadt var det derimot brukbart vær og der ble tatt dagsfangster på gjennomsnittlig 250000 hl, en enkelt dag hele 700 tusen hl. Med de begrensede avsetningsmuligheter i Møredistriktet og de dårlige værforhold sønnenfor var det rimelig at omsetningsapparatet til sine tider var svært anstrengt, men ved en fornuftig utnyttning av det føringsmaterieell som var til rådighet — sammen med en hardhendt dirigering av fiskebåtene til Bergen og Haugesund og mot slutten helt til Egersund — kunne storsildsesongen avvikles uten fiskestopp.

Det har vært et særmerke ved storsildfisket i år at sildestimene faktisk har stått på samme feltet hele sesongen. Vanligvis har storsilden tidligere år seget sørover til Fedje og Bergensdistriktet, men det har i år vært lite og tynt med storsild i søre distrikt.

Storsildsesongen i år ble ny fangstrekord. I alt ble der til sesongen gikk ut den 15. februar oppfisket vel 6,7 mil. hl mot 6,1 mil. hl ifjor. Ser en disse fangstkvanta i relasjon til den gjennomsnittlige totalfangst av vintersild for årene 1929—47 som er ca. 3.5 mil. hl viser det hvor sterk utviklingen i sildefisket har vært.

Vårsildsesongen som begynte 16. februar ble dessverre også i år en stor skuffelse. Etter at det hadde blåst uavlatelig ca. en måneds tid fra sydost begynte settegarnsfisket på feltene mellom Urter og Sve hvor det imidlertid samlet seg en altfor stor almue og fangstene var gjennomgående helst små. Der var nok en del vårsild til stede i år, men strøm- og temperaturforholdene var dårlige og silden kom heller ikke i år inn på de beste settegarnfelter ved Karmøy i noen særlig grad. Sent kom silden inn og forbausende hurtig forlot den også feltene. Den

opptrådte også uvanlig flyktig og oftest for dypt for snurperne, men ville likesom heller ikke »sette seg på botn«.

Hele vårsildkvantumet i år ble bare 2,8 mil. hl, men ca. halvparten av dette ble fisket på storsildfeltene i Møre og Romsdal og i Sogn og Fjordane.

For settegarnsfisikerne — som jo er hovedtyngden av fiskerne i dette distrikt — ble derfor sesongen også i år svært dårlig.

Det er nå 3. år på rad at vårsildfisket har vært svært dårlig, og med den altfor store settegarnsflåten og de uforholdsmessig store redskapstap synes det å være atskillig usikkerhet når det gjelder vårsildfiskets framtid. Det er ikke lenger så sikkert som før, og det er i dag meget dyrt å koste seg nye redskaper eller eventuelt gå over til annen redskapsklasse.

Ettersom hverken storsilden eller vårsilden syntes å ha samme lag til å sige nær oppunder land i år som ifjor har landnotfisket vært svært dårlig. Det ble således under storsildsesongen kun tatt ca. 109 000 hl landnotsild, men bare 19600 hl under vårsildsesongen, tils. bare 129 tusen hl landnotsild, mens der ifjor ble tatt nesten 1 million hl.

Det er trolig drivgarnsfisikerne som i vinter har gjort det jevneste og beste fiske, og da særlig i Møre og Romsdal der værforholdene var gode i det meste av fisketiden. Det har imidlertid også blandt drivgarnsfisikerne vært mye garntap og altfor mange fra dette distrikt holdt seg dessverre for langt sør hvor fisket ikke var så godt.

Snurperne har et særs ujevnt fiske denne sesong. Noen har nådd en eventyrlig fangstmengde, mens andre har fisket utrolig lite. En hører og leser bestandig i avisene om de båter som har rekordfangster, men en hører lite eller ingenting om dem som har vært mindre heldige og har vansker med å få endene til å møtes. Stort sett må en imidlertid si at snurpefisket i år har vært vellykket.

Resultatet av vintersildfisket ble ny fangstrekord med 9 548 455 hl sild mot 8,29 mil. hl ifjor. Vel 5,5 mil. hl ble tatt med snurpenot og ca. 3,9 mil. hl med garn.

Sildemelfabrikkene har også i år tatt unna mesteparten av silden, i alt 7,55 mil. hl eller vel 79 % av det oppfiskete kvantum. I likhet med ifjor ble også sildemelfabrikkene i Nord-Norge — som i år hadde ordnet seg med et eget innkjøpskontor tilført betydelige kvanta. Det er således sildemelfabrikkene i første rekke å takke for at fiskerne har kunnet føre til lands et så stort kvantum. Den avgjørende betydning denne industri har for vintersildfisket og for landet for øvrig kan vel neppe komme klarere frem.

Førøvrig ble der iset for eksport vel 616 tusen hl og frosset for eksport 178 tusen hl. Til hermetikk ble der levert 177 000 hl., til agn

81 000 hl. og til innenlands forbruk 60 567 hl som er en gledelig stigning fra fjorårets 39 600 hl.

Årets sildesesong kunne dessverre ikke i likhet med fjorårets avvikles uten tap av menneskeliv.

Storsilddriveren »Jolly« VA-36-H forliste ved Sandøy (Bulandet) 3. februar og hele mannskapet på 6 mann omkom.

Lørdag den 10. februar ble drivgarnskøyten »Margit« R-2-L i stjerneklart blikkstilte vær pårendt bakfra av Oslobåten »Kronprinsen« i Karmsundet og bare en av besetningen på 7 ble reddet. Skipperen sto selv til rors og 5 av mannskapet ble sperret inne i lugaren da fartøyet kantret, og bergemannskapet hørte i lang tid bankesignaler fra dem.

M/s »Dagny« R-113-A forliste ved Utsira den 5/3 da båten fikk garn i propellen og 3 mann omkom, mens de øvrige 3 reddet seg ved å hoppe på et skjær.

Videre totalforliste »Bygdens Pryd« av Åna-Sira under settegarnsfisket ved Ferkingstadøyene, 1 mann omkom.

Når en ser den store almue samlet på de begrensede felter — og de store sjanser mange fiskere tar under setting og draging nesten oppi land — må det nærmest betraktes som et under at det ikke forekommer enda flere forlis. En medvirkende årsak hertil — ved siden av fiskernes store sjømannsskap, er Redningsskøytenene som utfører mange redningsbragder under hvert fiske og hvis innsats og tilstedeværelse ikke kan verdsettes høyt nok.

At fiskerne får garn m. v. i propellen er ikke noe nytt, men det er ikke tvil om at flere menneskeliv kunne vært spart i år hvis fartøyene hadde vært utstyrt med propellbeskyttere. Der finnes i dag knapt en eneste snurpedorri på feltet som ikke har propellbeskytter, og hvorfor skulle det ikke også la seg gjøre for garnflåten? En er klar over at en propellbeskytter tar av litt av farten, men det ville i så fall bli likt for alle, og de aller fleste skøyter har i dag så stor maskin at det ikke skulle gjøre så meget. Det er vel også muligheter for at det kunne konstrueres en beskyttelsesordning som i tilfelle kunne tas bort under fart og settes på plass under setting og draging.

Dette er et spørsmål av største betydning for fiskernes sikkerhet under fisket og der må finnes en ordning snarest. Bestemmelse om propellbeskyttere bør inntas i forskriftene for fiskefartøyers innredning og utrustning og må gjelde garnfartøyer i alle størrelser, likeledes åpne motorbåter som nyttes til fiske.

Strømsituasjonen var i vinter meget prekær med radikale utkoplinger av strømforsyningen for flesteparten av distriktets elektrisitetsverk. En har imidlertid inntrykk av at sildeindustrien ble mest mulig tilgodesett så produksjonen ikke ble særlig hemmet.

En har i tidligere rapporter i forbindelse med de mislige vårsild-fiskerier og den store almue av settegarnsfiskere vært inne på spørsmålet om leting etter nye settegarnsfelter i nordre distrikt. Til sesongen i år hadde Fiskeridirektøren leiet 2 fartøyer som drev forsøk i tida 12. februar—10. mars under ledelse av fiskerikonsulent Rokstad. Resultatet for dette distrikts vedkommende var nedslående, men det er ikke dermed sagt at det ikke vil la seg gjøre å få sild på settegarn på de avsøkte områder et annet år. En mener derfor at forsøkene bør gjen-tas også kommende sesong.

Kopervikbåtene »Molly« og »Sjøgull« hadde på grunnlag av de erfaringer de høstet ifjor rustet seg ut for bare å drive med atomtrål denne storsildsesong. Fartøyene var to turer på »Sarsfeltet«, men med de vanskelige værforhold og liten erfaring i den nye bruksmåte ble resultatet dårlig, bare 7 stk. sild. Med de erfaringer de høstet senere hadde det nok blitt bedre fangster. De trålet helst nordenfor Stadt og fikk tils. ca. 5 000 hl storsild. Fartøyene var ikke så godt utstyrt med reserveposer m. v. som ønskelig, for det hele var et privat forsøk og krevet jo en viss kapital. De hadde kun 2 tråler, og burde hatt minst 2 poser til og de mener de da ville kunne hatt 10-11 000 hl. Silden ble tatt helt ned på 45 favners dybde. Posene var noe små, og tålte ikke for store sildemengder, men det største trekk som ble berget i vinter var likevel på 150 hl. etter 7 minutters trekk. Under vårsildfisket fikk de ca. 2 000 hl, men tok settegarnene ombord en ukes tid og fikk tils. 600 hl. på disse.

Undertegnede var med en natt på feltet utfor Karmøy — helt i begynnelsen av vårsildfisket. Silden var imidlertid ikke kommet i noen mengde så forekomstene var helst små. Vi fant imidlertid på ekko-lodd noen små sildedotter på 25 favners dybde og jeg ble virkelig imponert over hvor fint alt virket. Nattefangsten ble imidlertid bare 70 hl med 5—20 hl i trekket. Da forekomstene av sild 3 dager senere var ganske bra, og snurperne beklaget seg over at den sto for dypt for dem, var imidlertid trålerne gått nordover til Måløydistriktet, mens de nå hadde hatt anledning til å fått vist hvor effektive de virkelig er.

Med de resultater disse 2 trålere har oppnådd i år vil der til neste år sikkert være flere trålere på sildefeltet. Med en pris av ca. kr. 2 500 pr. trål med poser og for ca. kr. 5 000 i wire og snurpeliner for begge to tilsammen er dette atskillig billigere i anskaffelse enn en garnutrustning.

Deltakelsen i *seifisket* var god i Rogaland. Fisket var tålig bra på vestsiden av Karmøy, mens derimot Utsira-feltet skuffet. Fisket var noe over middels, og omsetningen gikk fint til noe bedre priser enn ifjor, da disse var svært dårlige.

I Hordaland har derimot seisesongen i år kun vært anslagsvis halvparten av et middels godt år, og deltakelsen var også noe mindre. Fisket foregikk omkring Espevær og Hiskjo, og Hordaland Fiskesalslag S/L har under seisesongen kun mottatt 235 tonn sei og lyr.

Også i Sogn og Fjordane betegnes seifisket som langt under middels. Sogn og Fjordane Fiskesalslag omsatte 2 210 tonn mot 1 420 tonn året før, men da måtte seifisket som kjent innstilles den beste fisketiden på grunn av omsetningsvansker. Denne sesong lå omsetningsforholdene gunstig an, og etterspørselen etter produksjonssei kunne ikke dekkes på langt nær. Der er imidlertid blant fiskerne misnøye med seiprisene. Gjennomsnittsprisen ble i år 29 øre pr. kg rund sei.

Det gode *pigghåfisket* for Måløydistriktet fortsatte hele kvartalet. Dette fiske som nå drives rasjonelt er kvantumsmessig blitt det største fiske som drives utenom sildefisket. Avsetningsproblemen synes nå å være løst ved at fiskemelfabrikkene til en pris av 20 øre pr. kg avtar den fisk som ikke kan bli eksportert. Av et fangstkvantum i høst- og vintersesongen 1950/51 på 8,1 mil. kg har fiskemelfabrikkene mottatt vel 1 mil. kg. Resten er eksportert til en pris av 28-30 øre, mens gjennomsnittsprisen for hele sesongen var 28 øre pr. kg. Med en minstepris på 20 øre pr. kg finner fiskerne det fordelaktig å ruste seg for pigghåfisket på fjerne farvann og deltakelsen har en stigende tendens.

Som vanlig har deltakelsen i *håbrandfisket* vært mindre dette kvartal på grunn av de fleste fartøyers deltakelse i sildefisket. Fangstene var ujevne, men tildels bra en tid av februar.

Rekefisket var som vanlig bedre i dette kvartal og i Rogaland ble der således levert gjennom Salgslaget 54,8 tonn som hovedsakelig ble eksportert til forholdsvis gode priser.

Bare 5 notlag fra dette distrikt fikk tillatelse til å drive notfiske i Lofoten, nemlig 1 fra Sogn og Fjordane, 3 fra Hordaland og 1 fra Rogaland. Den heldige fra Rogaland ble imidlertid — på grunn av at han ikke kunne oppfylle de strenge konsesjonsbetingelser — avskåret fra å delta. Såvidt en har hørt gjorde lagene det forholdsvis bra og var fornøyet med resultatene og en bør vel kunne rekne med større deltakelse når fisket engang blir fritt.

Av saker en har arbeidet med i kvartalets løp kan nevnes spørsmålet om utsettelse for fiskere som var innkalt til beredskapsøvelser. En ble tilfeldigvis kjent med at noen fiskere som på det tidspunkt var ute på storsildfisket i slutten av januar hadde fått innkallelse til 60 dagers beredskapsøvelser og måtte møte 12. februar. Fiskeridirektøren ble straks gjort oppmerksom på forholdet og anmodet om å foranledige en generell utsettelse for fiskerne og sildearbeiderne. Dessverre viste det seg umulig å få istand noen generell utsettelse for fiskerne og det

ville komme til å skape store vansker for mange fartøyer, da det ofte var høvedsmann, bas eller maskinist som var innkalt, og ofte 2—3 stk. på en båt. Likeledes var enkelte formenn og driftsledere ved sild-oljefabrikker innkalt. På foranledning herfra ble det etter konferanse med I R 8 sendt beskjed til de innkalte fiskere i melding om fisket den 2. februar, hvorefter den enkelte innkalte fisker måtte sende søknad om utsettelse attestert av oppsynsfunksjonær eller av undertegnede. Fiskernes familier hadde i de fleste tilfeller innkallelsen liggende eller sendt den tilbake til regimentet med beskjed om at vedkommende var borte på fiske. Følgen ble at en daglig hadde stort innrykk faktisk hele februar av fiskere og pårørende som skulle søke utsettelse. Ofte fikk en også anmodning over radiotelefon fra fiskere om å ordne utsettelsen.

Det hadde vært meget beklagelig om fiskerne hadde måttet gå i land midt under fisket og således tapt sin hovedfortjeneste. Det skal imidlertid sies at de militære myndigheter stilte seg meget positive.

Samarbeidet med dem var det aller beste, og en har ikke kjennskap til en eneste fisker, heller ikke arbeider eller funksjonær i viktigere stilling som ikke fikk utsettelse med øvelsene til etter fisket.

Rasjoneringen av bygningsmaterialer til fiskeriformål har også dette kvartal medført et betydelig arbeid. Til søknadfristens utløp var der innkommet 457 søknader mot 236 ifjor, og vanligvis pleier der komme mange mindre søknader senere. De fleste forsyningsnemnder har vært — enten bevisst eller ubevisst — lite tilbøyelig til å sette søkerne opp i prioritetsrekkefølge. Det har derfor vært meget korrespondanse i denne anledning. Av trelast fikk en tildelt under 30 % av omsøkte kvantum, av murstein ca. 50 %, men av sement bare fra 17—23 %. Det er meget beklagelig å våre myndigheter ikke har kunnet finne anledning til å tildele større kvoter. Det synes spesielt merkelig at kvotene på sement skal være så uforholdsmessig små all den tid sementvarefabrikkene og forhandlerne ligger med fulle lagre. En kan ikke fri seg fra den tanke at fiskerisektoren ikke får de kvoter den burde ha krav på.

Av oreigningssaker har en i dette kvartal kun hatt en søknad. Det var fra en fisker på Sletta i Lindås som bodde helt usedvanlig dårlig på grunn av et beklagelig familieforhold.

Merkeregisteret har også dette kvartal krevet meget arbeid ved kontoret. Fra tilsynsmennene har en i løpet av kvartalet mottatt 335 innberetninger som fordeler seg med 168 vedr. innregistreringer, 114 vedr. slettelser, 28 vedr. eierskifte innen kommunen, 11 vedr. motorskifte, 8 vedr. navneforandring og 3 vedr. ekstrautstyr. Som vanlig har der også vært ført en del korrespondanse med tilsynsmennene spesielt vedr. mangelfullt utfyllte skjemaer.

Av andre saker en har hatt til uttalelse skal en innskrenke seg til å nevne spørsmålet om rasjonalisering av tolletaten og kontroll med fredningsbestemmelsene for hummer, lov om pensjonstrygden for sjømenn m.v.

I løpet av kvartalet har en kun hatt 11 reisedager, delvis på grunn av det store arbeidspress ved kontoret og på grunn av pålegg om å begrense reisevirksomheten av budsjettmessige grunner.

4. kvartal 1950/51.

Hermed skal jeg få gi en kort beretning om fiskedriften i dette distrikt og om min virksomhet som fungerende fiskeriinspektør for Vestlandet for tidsrommet 1. april — 30. juni 1951.

Værforholdene har i løpet av dette kvartal vært meget variable, og det har vært forholdsvis kaldt.

Det ble dessverre heller ikke i år noe *forfangstsildfiske* av nevneverdig betydning. I Måløydistriktet ble der i begynnelsen av kvartalet bare tatt noen få mindre fangster.

Fra slutten av april har der imidlertid foregått et meget rikt *mussa- og småsildfiske*, både i Hordaland og Sogn og Fjordane, men derimot mindre i Rogaland.

Brislingfisket begyndte den 8. juni og slo i motsetning til ifjor meget godt til i fjordene rundt Stavanger hvor det i løpet av forholdsvis kort tid ble kastet ca. 250 000 skjegger. Brislingen var noe småfallen, men forøvrig av fin kvalitet. Det var også litt fiske i Sunn- og Midthordland, men mindre fangster, mens fisket i Nordhordland og i Sogn og Fjordane var svært dårlig.

Brislingfiskerne klager stadig over at uvetlige folk legger seg like i nærheten av brislingstengene for å fiske, helst med pilk. Under pilkingen forekommer det svært ofte at de setter pilken fast i stengenoten og river store flenger i denne med den følge at enkelte brislinglag har tapt hundrevis av skjegger brisling i år.

Der er klare bestemmelser i sildelovens § 46 om at fiske med håndsnøre eller line ikke må drives slik at skade voldes på annen manns not, og i intet tilfelle nærmere noten enn 25 m.

Bestemmelsene blir imidlertid ikke alltid etterlevet og et skjerpet oppsyn synes påkrevet.

Makrellfisket kom — antakelig på grunn av forholdsvis lav sjøtemperatur — meget sent igang i år.

Omsetningsforholdene lå meget godt an før fisket idet der var inngått forholdsvis store eksportkontrakter på frossen makrell. Det

var dessuten kommet istand en ordning med myndighetene om leveranse av eventuell overskuddsmakrell til fiskemelfabrikk. Maksimalprisen for makrell til innenlandsmarkedet var også opphevet, og utsiktene for å oppnå bedre priser på den tidligfangede makrell var derfor gode.

Om drivgarnsfisket kom noe sent igang så utviklet det seg gledeligvis til gjengjeld til et rekordartet fiske for Haugesunds-distriktet med svært gode fangster under ualminnelige gode værforhold helt fra begynnelsen. Makrellen var forøvrig i begynnelsen i år ualminnelig stor og fet, nesten som en fin høstmakrell.

Deltakelsen i fisket var meget god og ettersom fisket også på Sørlandskysten kom forholdsvis sent igang ble derfor mesteparten av fangstene levert på innlandsmarkedet til forholdsvis gode priser. En har inntrykk av at makrellfiskerne i år er vel fornøyet med sesongen.

Ettersom makrellfisket i år — i motsetning til de senere år — kunne drives uten noen begrensninger hadde en ventet at kvantumet ville blitt atskillig større enn det ble. Inntil 30. juni var der oppfisket ca. 8,4 mil. kg eller bare ca. 1,2 mil. kg mere enn til samme tid ifjor, og til fiskemelfabrikkene er der bare levert vel 2 mil. kg.

Deltakelsen i *vårfisket etter hummer* har vært god hele distriktet, og fiskerne har vært begunstiget med forholdsvis bra værforhold, i mai måned ualminnelig gode. Fangstene har imidlertid helst vært små, men prisene gode, og der er vel helst fare for at hummerbestanden har vært overbeskattet de siste år.

Håbrandfisket var endel hemmet av værforholdene i april. Deltakelsen har vært i tilbakegang, og fangstene helst små. En nybegynner fra Herdla gjorde imidlertid storfangst første turen da han fikk 21 000 kg. Det fortelles at han hadde følge med en gammel dyktig håbrandfisker og for forgjeves over samme feltene som ham. Til slutt snudde den gamle fiskeren mot Norskekysten igjen, men den andre gikk på måfå utover havet der det ikke var en eneste håbrandfisker å se. Kanskje det var fordi han visste for lite om hvor håbrannen etter gamle merker skulle holde til på denne årstid eller det var ungdommens eventyrlyst og pågangsmot som gjorde at han kom midt oppi forekomstene. Det gir i alle tilfeller nytt mot til de mange håbrandsfiskere som har fått lite fisk den senere tid og holdt på å gi opp hele fisket.

I siste halvdel av kvartalet har der vært tatt tildels gode fangster av *rundfisk* og også noe *kveite* på Tampen og ved Shetland. Måløy har også i løpet av dette kvartal fått tildels bra tilførsler av *pigghå*. Likeså har snurrevadfisket i Måløydistriktet vært ganske bra.

3—4 snurrevadskøyter fra Karmøy var i løpet av mai på Langgrundsbanken utfor Ålesund og fikk forholdsvis gode fangster, hoved-

sakelig hyse. Etter at fisket her avtok fortsatte 2 av disse å snurre på Vikingbanken i begynnelsen av juni. Fangstene var atskillig bedre i år enn de 2 siste år og de fikk opptil 200 ks. fin hyse på turen. Foruten disse 2 var det bare 5—6 svenske fartøyer som snurret på Vikingbanken. Fangstene ble levert i Aberdeen. Prisen var den første turen tålig bra, men dabbet av etterhvert. På snurrevadfeltene var der i år meget sild, likeså en del piggvar og småkveite og fiskerne har god tro på at Nordsjøfisket vil ta seg opp igjen.

I fisket på Vest-Grønland deltar i år fra dette distrikt 17 båter hvorav 2 fra Sogn og Fjordane, 2 fra Hordaland, 5 fra Bergen og 8 fra Rogaland. Fartøyene drog avgårde omkring 20. mai og fisket har til denne tid vært ganske bra.

Etter forskningsskipet »G. O. Sars« sommertokt til Islandsfeltet og de forholdsvis gode fangster en del drivere tok ved Jan Mayn ifjor var der en del optimisme å spore foran årets *sildesesong ved Island*. Det var tildels vanskelig å skaffe nok fartøyer og mannskap til fisket så antallet ekspedisjoner ble mindre enn planlagt.

I slutten av kvartalet avgikk 4 snurpebåter fra distriktet utrustet med spesielle snurpenøter og atomtrål for i samarbeid med den flytende sildemelfabrikk »Clupea« å forsøke å drive *sardinfiske utfor Marokko*. Fartøyene rekker med å bli borte ca. 4 måneder. Det skal bli interessant å se om det lar seg gjøre å drive et slikt fiske uten forbindelse med land, og det ville være å ønske om en her kunne finne et nytt lønnsomt arbeidsfelt for en del av vår store snurpeflåte.

Etter at de ifjor hadde hatt en mislykket tur med småtrål til Kvit-sjøen og sett mulighetene for tråling på Tanasnaget på tilbaketuren rustet de driftige brødrene Johan og Jakob Severinsen fra Stangaland seg i vår ut for å drive *trålfiske på Finnmarkskysten* med sine skøyter »Molly« og Sjøgull« på henholdsvis 61 og 63 fot. Båtene gikk fra Kopervik 15. april og var tilbake igjen den 18. juni. Da de kom opp forsøkte de først for Syltefjord, men fangstene ble små, muligens det var noe tidlig. De gikk da til Tanasnaget hvor de senere holdt seg. M/s »Molly« fikk ialt 191 tonn hvorav 58 tonn torsk og resten hovedsakelig hyse. M/s »Sjøgull« fikk ca. 184 tonn, hvorav ca. 55 tonn torsk og resten hyse. Båtene trålte hver for seg, men delte utgifter og inntekter. All fisk ble levert fersk i bløgget og sløyet stand hovedsakelig i Kongsfjord. Hovedparten av fisken ble sløyet av fiskearbeidere i land. Pris- og leveringsforholdene var bra og en lott på mannskapet på vel kr. 7 000 etter 2 måneders tur må sies å være meget bra.

Dette er et for vestlendingene nytt fiske som en må kunne stille store forventninger til. Der vil sikkert til neste år bli deltakelse av flere av de såkalte snurrevadfartøyer fra Karmøy. Fisketrålen som ble

nyttet var arbeidet av B/L Fiskeredskap i samarbeid med føreren av m/s »Molly« og virket fint på alle måter.

Først i løpet av dette kvartal har det lykkedes å få realisert de nå snart 15 år gamle planer om bygging av et ishus på Utsira. Den siste krigen og den store prisstigning etterpå må imidlertid ta skylden for at anlegget ikke er bygget tidligere. Allerede i 1937 begynte fiskerne å arbeide med saken, men først i midten av 1941 ble der gitt den nødvendige statsstøtte. På denne tid var det imidlertid umulig å få gjort annet enn å begynne å planere tomten. Saken ble tatt opp igjen straks etter krigen. Det tidligere gitte statstilskudd kr. 17 540 tilsvarende 73,1 % av anleggsomkostningene var selvfølgelig nå for lite, og først i slutten av august 1948 lykkedes det å få dette forhøyet til kr. 58 400. I mellomtiden var imidlertid byggekostnadene steget ytterligere så arbeidet ikke kunne utføres med mindre statsstøtten igjen ble forhøyet. Gledeligvis ble denne i løpet av desember forhøyet til kr. 72 000 altså hele 4 ganger så meget som i 1941, og arbeidet er nå i full gang.

Av saker en i dette kvartal har arbeidet med må i første rekke nevnes fordelingen av de beskjedne kvoter på bygningsmaterialer til de 3 forskjellige fylker. Gledeligvis fikk man i slutten av juni tilbakeført den trelastkvote på 70 std. som ble inndradd i begynnelsen av mars. Likeledes fikk en forholdsvis betydelige tilleggskvoter på sement til de enkelte fylker, omtrent 3 ganger så store som de opprinnelige sementkvoter. Det er bare sterkt å beklage at en skulle få disse kvoter så sent for et betydelig merarbeid hadde kunnet vært spart om disse hadde vært gitt tidligere. Av erfaring vet en at enkelte søkere rekner med en nedskjæring ved fordelingen, og derfor ofte søker om mere enn strengt nødvendig. De aller fleste søkere var derfor blitt tilskrevet og gjort oppmerksom på kvotens størrelse og anmodet om i tilfelle noe av arbeidet uten skade kunne utsettes — å redusere søknaden spesielt for sementens og trelastens vedkommende. Henstillingen hjalp i mange tilfelle da søkeren forsto vanskene.

Som vanlig har merkeregisteret også dette kvartal medført meget arbeid ved kontoret. Fra tilsynsmennene har en i løpet av dette kvartal mottatt 465 innberetninger hvorav 43 er blitt tilbakesendt på grunn av forskjellige mangler. De mottatte innberetninger fordeler seg med 242 på innregistreringer, 169 slettelser, 28 eierskifte, 10 ombygginger, 4 ekstrautstyr og 5 navneforandringer.

Av andre saker en har arbeidet med skal en innskrenke seg til å nevne omsetningen av størje i anledning det reiste krav fra endel størjefiskere om å få omsetningen overført fra Hordaland Fiskesalslag S/L til Håbrandfiskernes Salgslag eller eventuelt til et nytt eget størjelag. I stedet for å utvide antallet salgslag i dette distrikt bør en heller

arbeide for en sammenslutning av de allerede bestående 3 forholdsvis små lag til ett større. Denne sak er imidlertid ennå ikke modnet tilstrekkelig, men første etappe er nå tilbakelagt ved at det nå så gamle stridsspørsmål om sammenslutning av de 3 lokale Fiskernes Salgslag i Stavanger, Haugesund og Egersund, endelig fikk tilstrekkelig flertall på årsmøtet i Rogaland Fiskesalgslag i mai.

I løpet av kvartalet er der medgått 20 reisedager, bl. a. for etter innbydelse å delta i årsmøtene til Hordaland Fiskersalslag S/L og Rogaland Fiskesalgslag, og for å foreta befarings i anledning 4 søknader om flytting fra Gjessholmen og Heggholmen i Herdla. Der er i denne forbindelse konferert med Småbruk- og Bustadbanken da alle vil flytte i høst. En har fått tilsagn om maksimum lån og nedskrivningstilskot og har også konferert med ordføreren i Herdla og fått tilsagn om kommunens støtte. Søkerne tror den skal kunne klare å foreta flyttingen av beboelseshusene for de midler de kan få i Bustadbanken, men det er meget tvilsomt om omkostningsoverslagene vil holde, og søkerne må i så fall vente til saken har vært forelagt Stortinget, og det blir således ikke noe flytting før tidligst neste sommer.

Beretninger fra fiskeriinspektøren på Skagerakkysten, L. E. Buvik.

1. kvartal 1950/51.

Herved tillater jeg meg å gi en kort oversikt over fiskeriene og virksomheten på Skagerakkysten i tidsrommet 1/7 til 30/9.

Makrellfisket, distriktets hovedfiske, fortsatte så noenlunde som vanlig gjennom hele dette kvartal.

Til og med 30/6 er det blitt oppfisket

i Haugesundsdistriktet	.....	1 902 930	kg makrell,
i Egersundsdistriktet	.....	815 205	» —
i Kristiansandsdistriktet	.....	2 570 293	» —
i Langesundsdistriktet	.....	1 106 866	» —
i Fredrikstadsdistriktet	.....	881 377	» —

Tilsammen ..... 7 276 671 kg makrell til en foreløpig utregnet førstehåndsverdi av kr. 2 866 513,66 hvilket gir en sesonggjennomsnittspris for april—mai—juni, stor 39,39 øre pr. kg etter at 5 % avgift er fratrukket.

Den innen 30/6 fangede makrell er blitt anvendt således:

Til hjemmeforbruk 3 208 305 kg., til røkning 21 820 kg, til hermetikk 302 805 kg, til agn 371 540 kg, til formel 182 877 kg, til frysing 1 520 391 kg, til salting 769 900 kg, til filetering 24 305 kg, til fersk iset og eksportert 836 618 kg, svinn ved frysing, manko og styrtet 38 110 kg. Tilsammen 7 276 671 kg.

Forsåvidt fisket i dette kvartal angår skal anføres at juli måned i år også ble en ekstraordinær stor fangstmåned i likhet med ifjor og forsåvidt også de par nærmeste år foran. Fra så langt tilbake i tiden som det kan minnes har juli måned som almenngyldig regel kunnet betraktes som en måned hvor fangstene har vært meget små, ja, en kan praktisk talt si at det har vært tendens til en viss stans i makrell-

fisket i juli måned. I år som i de par nærmest foregående år har fisket imidlertid fortsatt i nærsagt uforminsket målestokk også i juli måned, og dette har skapt store problemer for omsetningsapparatet. Juli er jo den typiske feriemåned i disse landsdeler. Store deler av befolkningen drar ut på landet. Dette i forbindelse med at det også i juli inntreer en merkbar mindre appetitt hos folk når det gjelder makrell, samt den sterke varme som skaper vanskeligheter i forbindelse med å få tilført markedene prima kvalitetsvare, bevirker at omsetningsapparatet får store problemer med omsetningen. Tross disse vanskeligheter greiet dog Norges Makrellag å få omsatt ialt i juli måned 1 738 433 kg makrell. I august ble det omsatt 895 016 kg og i september og til og med litt ut i oktober da fisket sluttet, ble det tilslutt fanget og omsatt 313 981 kg. Tilsammen i ettersesongen 2 947 430 kg makrell. I denne ettersesong var det et meget godt snurp- og landnotfiske på Sørlandet og Vestlandet, mens det i de østlige distrikter var atskillig mindre forekomster av makrell. Det ble allikevel tatt endel notfisk og dorgfisk i Langesundsdistriktet og endel dorgfisk i Fredrikstadsdistriktet. I september slo også snurpenotfisket etter makrell på Danskerevet godt til. Det ble da omsatt betydelige kvanta av denne makrell til hermetikk samtidig som endel av kvantumet kunne omsettes på innlandsmarkedet. Dessverre ble fisket hindret på grunn av en lengere periode med dårlig vær, og det kom senere ikke igang igjen. Det tidligere nevnte totalkvantum i ettersesongen, nemlig 2 947 430 kg makrell, innbrakte fiskerne i alt 1 615 860,88 kroner. Ettersesongens fangstkvantum fordeler seg slik:

Haugesundsdistriktet	891 120 kg
Egersundsdistriktet	663 328 »
Kristiansandsdistriktet	963 604 »
Langesundsdistriktet	201 367 »
Fredrikstadsdistriktet	228 011 »

Altså tilsammen ..... 2 947 430 kg makrell, som er anvendt således:

Til hjemmeforbruk 1 768 207 kg, til røkning 15 490 kg, til hermetikk 397 630 kg, til agn 24 874 kg, til formel 10 874 kg, til frysing 229 416 kg, til salting 91 131 kg, fersk iset og eksportert 348 404 kg, til filetering 8 225 kg samt til andre anvendelser inkl. svinn ved frysning, salting, manko o. l. 53 179 kg.

Helt siden krigen og særlig i de siste par år etterat omsetningsforholdene har begynt å nærme seg det normale på innlandsmarkedene på grunn av økede tilførsler av andre matvarer, har det vært uhyre vanskelig å finne avsetningsmuligheter som har kunnet danne grunnlag

for en normal utnyttelse av fangstflåtens kapasitet i makrellfisket. Som bekjent har det under hvert eneste av de siste års makrellsesonger vært gjennomført en tildels meget streng begrensning av fisket, enten gjennom utstedte stoppordre for en rekke fangstdøgn i den beste fangstperiode og/eller i forbindelse hermed også en begrensning av ukefangstene pr. båt o. l. I nå avsluttede makrellsesong har det vært gitt stoppordre for fiskedagene 3/6, 8/6, 15/6, 21/6, 30/6, 5/7, 8/7, 10/7, 11/7 og 15/7. Dessuten var kvantumsbegrensning gjennomført i hele tiden fra 19/5 til 1/7. Disse forhold har makrellfiskerne vanskelig for å finne seg tilrette med. Spørsmålet om å gå til en fabrikkmessig oppmaling av makrell — selv om en sådan anvendelse ville bety relativt lave priser — har allikevel vært sterkt fremme i forgrunnen mann og mann imellom og derhos også såvel innenfor Makrellagets forretningsledelse som i møter og konferanser fiskerne imellom i og utenfor laget.

På grunnlag herav og på et tidspunkt i sesongen da det var særlig dårlig avsetning, besluttet Norges Makrellags styre seg til i år å gjøre et forsøk med oppmaling av makrell til formel.

Norges Makrellag S/L meddelte følgende om dette forsøk:

»Det ble først sendt telegrafisk søknad til myndighetene om å få fastsatt samme priser for makrell til formel som for Fladen-sild, hvilket skulle tilsvare ca. 25 øre pr. kg levert fabrikk eller ca. 20 øre pr. kg til fisker. Søknaden ble avslått, og makrellen måtte selges til formelsfabrikker på basis av de salgspriser som myndighetene har fastsatt ved levering til fiskemelsutvalget. Laget fikk etter dette utbetalt 10 øre pr. kg levert fabrikk. Etter denne pris kunne det selvsagt ikke være regningssvarende for fiskerne fortsatt å fiske for levering til formelsproduksjon. Resultatet av prøveproduksjonen viser at makrell er et høyverdig råstoff til formel, idet makrellmelet har et høyt proteininnhold. Med så lave priser som det må bli tale om ved anvendelse til formel, spiller selvsagt omsetningen med føringen av fisken frem til fabrikk en ganske stor rolle. Det arbeides derfor også med spørsmålet om anlegg av mindre formelfabrikker, plassert slik at fiskerne kan levere makrellen mest mulig direkte til fabrikk. Anleggsomkostningene for slike fabrikker er forholdsvis store, og en må forsøke å samarbeide med andre salgslag, private og kommuner m. v. for å skaffe tilveie den nødvendige kapital.«

Spørsmålet om å finne frem til en tilfredsstillende ordning med hensyn til anvendelsen av overskuddet under makrellfiskeriene og dermed skape en større lønnsomhet i dette fiske, vil bli ett av de alt overveiende problemer som fiskerinæringen i denne landsdel vil få å løse i den nærmeste fremtid. Så snart det overhodet lar seg gjøre, ville det være å håpe at alle interesserte parter — og da ikke minst våre stats-

myndigheter — yter dette problem en spesiell oppmerksomhet, slik at både makrellfiskerne og vårt land oppnår en bedre utnyttelse av de naturrikdommer som ligger i de makrellforekomster som år etter år finnes utenfor Sør-Norges kyster.

Av andre enkeltfiskerier som har hatt så stor betydning i det forløpne kvartal at en finner å måtte nevne disse særskilt, skal i første rekke nevnes *reke-trålfisket*. Dette fiske har stort sett gjennom hele kvartalets løp gitt gode fangstresultater, ja, så gode at for eks. salgsorganisasjonen Skagerakfisk S/L tildels har måttet regulere tilførslene i overensstemmelse med avsetningsmulighetene for ikke å skape overfylte markeder og synkende kvalitet, som igjen ville komme til å virke tilbake på vår rekeeksport i sin helhet. Det kan også pekes på at det fra Skagerakfisk S/L's side i samarbeide med de private rekeeksportører har vært gjort store anstrengelser for å gjenerobre vårt gamle rekemarked i Frankrike, hvor vi i virkeligheten har vært utestengt siden krigen, — og at dette ser ut til å lykkes. Det har allerede i dette kvartal gått flere skipslaster til dette marked.

Ålefisket har også gitt gledelige gode resultater i år, og dette fisket faller vesentlig i det forløpne kvartal. Det har vært ganske god pris på ålen i Danmark, som er det altoverveiende marked for ålen herfra. Den norske ål var nå i denne sesong særlig sterkt etterspurt dernede. I Kragerødistriktet som tør sies å være tyngdepunktet for ålefisket i dette distrikt, har det denne sesong deltatt betydelig flere fiskere enn i de senere år. Det kan gledeligvis konstateres at det begynner å bli en stigende interesse for ålefisket også i andre deler i dette distrikt.

Hummerfisket som på strekningen fra og med Svenskegrensen til og med Aust-Agder fylke tok til den 16/9, synes å arte seg normalt. Dersom samarbeidet i omsetningsleddene holder denne sesong, er det grunn til å håpe på et gjennomsnittlig godt resultat også økonomisk av dette fiske.

Trålfisket etter sild og brisling ved Skagen omfattes med betydelig interesse av fiskerne. Brislingfisket ved Skagen er så smått begynt ved utløpet av kvartalet, og det settes også i år store forventninger til et mulig trålfiske etter sild ved Skagen. Bl. a. har undertegnede vært med på å tilrettelegge forholdene slik at det gjennom en mottakerstasjon ved Randesund like utenfor Kristiansand S. kan tas imot den sild som — hvis sildefisket slår til — det er meningen å få levert til sildoljefabrikkene i Egersund i samarbeide med Sild- og Brislingfiskernes Salslag. Noen sildefangster av betydning ved kvartalets utløp fra Skagenfeltet er det dog ennå ikke meldt noe om.

Det ordinære brislingfiske i Oslofjorden som tok til den 1. juni og stort sett må betraktes å være under avslutning ved dette kvartals

utløp, har i år dessverre slått mindre bra til. Fisket ga forholdsvis størst utbytte i juni—juli, praktisk talt intet utbytte i august, men tok seg noe opp igjen utover i september. Anslagsvis regnes hittil kun oppfisket ca. halvparten av det kvantum som ble tatt i Oslofjorden av brisling ifjor. — Som regel blir det også fanget litt brisling i oktober og til henimot utgangen av november.

Torskefisket på Revet med pilk er i september måned så smått begynt. Det er bare noen få skøyter som hittil har interessert seg for dette fiske, som i de siste par år har gitt meget små resultater.

Som en kuriositet kan nevnes at et par fiskeskøyter fra Flekkefjordsdistriktet deltar i størjefisket med not oppe i Nord-Norge, og etter de meldinger jeg for tiden sitter inne med, skal disse skøyter ha gjort noen fangster.

De vanlige kyst- og skjærgårdsfiskerier etter torsk, sei, lyr, hyse, hvitting o. s. v. har forløpet normalt etter årstiden.

Om virksomheten forøvrig i fiskerinæringen i dette distrikt — og særlig da de problemer som dette inspektorat også har arbeidet med for å søke frem til en tilfredsstillende løsning — tør i første rekke nevnes:

Rekestriden i Oslofjorden. I og med at fiskerioppsynet i Oslofjorden i juli ble forsterket og satt i gang til å håndheve orden i vårt territorialfarvann, tok denne strid en sensasjonell vending, som skapte sensasjon og satte sinnene i bevegelse såvel på svensk som på norsk side.

Denne sak har blant annet stillet store krav til undertegnedes medvirkning for både å få saken tilrettelagt og belyst for Fiskeriadministrasjonen og våre sentralmyndigheter og også for de øvrige interesserte parter, i særdeleshet da fiskerne i Oslofjorden, — og da med sikte på å finne frem til en kompromisløsning. Reiser er foretatt i sakens anledning både for konferanser med Fiskeri- og Utenriksdepartementet og for konferanser med de interesserte rekefiskere og andre fiskere i Oslofjorden. Saken har i det hele tatt lagt overordentlig stort beslag på min oppmerksomhet og tid i kvartalets løp, — ja i så stor grad at andre saker nødvendigvis har måttet skyves i bakgrunnen for å få utført de oppdrag som jeg er blitt pålagt fra administrativt hold og fra den øvrige interesserte part i denne konflikt, fiskerne i Oslofjorden.

På grunn av den — i de siste par år — synkende lønnsomhetsgrad i distriktets hovedfiske, makrellfisket, og også på grunn av vanskelighetene ved omsetningsforholdene forøvrig, særlig forsåvidt silden angår i dette distrikt, har det i det forløpne kvartal vært holdt en rekke konferanser med fiskerorganisasjonenes ansvarlige representanter om disse spørsmål. Den 25/7 avholdtes *et fellesmøte i Kristiansand S.* mellom

de ansvarlige representanter for Norges Makrellag S/L, Skagerakfisk S/L, Oslofjordens Fiskerlag og Østlandske Fiskeriselskap, med medvirkning av undertegnede som distriktets fiskeriinspektør. Fellesmøtet var sammenkalt for å behandle og avgi uttalelse om følgende punkter:

1. Situasjonen i dag for fiskerinæringen på Skagerakkysten.
2. Hvilke midler må det til for at fisket ikke skal komme under lønnsomhetsnivået.
3. Samarbeidet mellom fiskerierorganisasjonene på Skagerakkysten, og samarbeidet mellom disse og fiskerierorganisasjonene på Vestlandet.
4. Opplysningsvirksomheten for fiskerne.

Etter en inngående behandling av disse punkter ble fellesmøtet enig om å uttale følgende:

»Ad. punkt 1:

Lønnsomheten i fiskerinæringen i våre distrikter, sett i sin helhet, må antas å ligge bedre an enn før krigen. Spesielt for reker og hummer er de eksportpriser som oppnås stort sett tilfredsstillende, og hvis det eksisterende samarbeid mellom fiskernes salgsorganisasjoner i forbindelse med omsetningen av disse varesorter kan fortsette og videre utbygges, er det grunn til å anta at en i hvert fall i den nærmeste tid fremover kan opprettholde stort sett tilfredsstillende priser for reker og hummer.

Til tross for den relativt gode gjennomsnittlige lønnsomhet er det for enkelte grener av fiskerinæringen svært dårlig lønnsomhet. En av disse er fjordsildfisket som vanligvis har sin beste sesong på forsommeren. Bare en ubetydelig del av sildekvantumet kan da omsettes på innenlandsmarkedet til fersk konsum. Det meste av silden må eksporteres. For vår låsståtte kvalitetssild er det gjennomgående oppnådd lønnsomme salgspriser, men det trekkes inn til Statens Prisutjevningfond en så stor del av salgsbeløpene at prisene til fiskerne blir nærmest ulønnsomme når en tar i betraktning at forekomstene på denne del av kysten er forholdsvis mindre enn de egentlige sildedistrikter. For de partier som ble skipet i mai i år, kunne det således være utbetalt til fiskeren for eksportsild 30—35 øre pr. kg, men p.g.a. Statens Prisutjevningavgift kunne prisene ikke bli høyere enn ca. 20 øre pr. kg. Det må også pekes på at ikke all sild kan eksporteres, idet den da må være låsstått. Det kan imidlertid fiskes ganske betydelige kvanta ikke låsstått sild på forsommeren utover det kvantum som for tiden kan nyttiggjøres.

Maksimalprisene for levende og død distriktsfisk er også så lave at de i lange perioder av året når forekomstene er forholdsvis små, ikke kan gi lønnsom drift. Det er ikke bare satt for lave maksimalpriser til fiskerne, men også videre salgprisene for levende fisk er for enkelte viktige deler av innenlandsmarkedet satt så lave at det på langt nær er mulig å oppnå de fastsatte maksimalpriser til fiskerne.

I tiden etter krigen har dorgefisket etter makrell blit et viktig fiske for en stor del av de fiskere på Skagerakkysten som den øvrige del av året driver hummerfiske, småfiske, ruse- og kylpefiske m.v. I makrellsesongen er det som regel en stille periode i nevnte fiskerier, men makrelldorgningen har utviklet seg til å bli det viktigste sesongfiske for disse fiskere. I år måtte imidlertid makrellfisket

straks innskrenkes i den del av sesongen da doringen foregår. Dette skyldes delvis de vanskelige omsetningsforhold for eksporten p.g.a. krise i fiskeriene i de nord-europeiske land hvor vi har våre vesentligste eksportmarkeder. Dels skyldes innskrenkningen at drivgarnsfisket på Sør- og Vestlandet ga større kvanta enn vanlig. De vanskelige eksportforhold bevirket også innskrenkninger i fisket for drivgarnsflåten på Østlandet. Deltagelsen i drivgarnsfisket på Østlandet har forøvrig avtatt meget de siste år p.g.a. dårlig lønnsomhet.

Det forhold at fisk er oppført på frilisten betyr en stor fare for omsetningen av norsk fisk. For makrellens vedkommende er det kommet i stand en avtale som regulerer importen effektivt, men det er importert et betydelig kvantum levende torsk til fortrensel for vår distriktsfisk.«

Ad. punkt 2:

»Situasjonen ligger etter vår oppfatning slik at der må søkes gjennomført følgende foranstaltninger:

1. Opphevelse av alle maksimalpriser.

Under de nåværende forhold med rikeligere forsyninger av alle slags matvarer virker ordningen med maksimalpriser ensidig til å redusere fiskernes muligheter til en rimelig fortjeneste. Konkurransen og tilførslene fører på den ene side til lavere priser i perioder med rikelige tilførsler, mens på den annen side ordningen stenger for adgangen til i perioder med små tilførsler å gi så pass priser at de noenlunde dekker driftsomkostningene og sikrer et eksistensminimum.

2. Opphevelse av omsetningsavgiften for fisk.

Det vil også ha direkte virkninger for lønnsomhetsnivået i fiskeriene å få opphevet omsetningsavgiften på fisk og skalldyr. I den nåværende situasjon for omsetningen av fiskernes fangst vil det være rimelig og rettferdig å oppheve omsetningsavgiften, særlig fordi landbruksvarene til denne tid er holdt kunstig nede på en lavere prisnivå ved hjelp av større eller mindre subsidier for de forskjellige vareslag.

3. Lempninger i avgiftene til prisutjevningsfondet.

Når det gjelder avgiftene til prisutjevningsfondet virker disse på mange måter urimelige i våre distrikter hvor vi alltid har måttet regne med relativt små fangster og eksportkvanta. Særlig gjør misforholdene seg gjeldende når det gjelder den avgift som oppkreves av de meget små kvanta sild som blir eksportert fra Skagerakkysten. Eksempelvis kan nevnes at en last på ca. 3 800 ks. fjordsild herfra i år ble belastet med en avgift på omkring kr. 22 800,—. Allerede dette eksempel viser at prisutjevningsavgiften på eksporten hindrer fiskerne i å drive et lønnsomt sildefiske som ellers kunne gi yrkets utøvere på vår kyststrekning en vesentlig inntekt og bidra til mer stabilitet i næringen som helhet.

4. Våre salgsorganisasjoner har siden krigen drevet et intenst arbeid for å betjene våre markeder med kvalitetsmessig høyverdige fiskevarer. Der er så vel på de innenlandske som utenlandske markeder nedlagt et intenst arbeid for ikke alene å opprettholde disse markeder, men også for å søke disse utvidet, og erobre nye markeder. I så henseende er det etter krigen utført et banebrytende arbeid ikke minst gjennom de utsendinger organisasjonene selv har bekostet.

Våre organisasjoner vil fortsatt ta selvstendig initiativ på dette felt og

gjøre alt hva der står i deres makt for å innarbeide seg overalt hvor det finnes muligheter for å vinne innpass med våre fiskevarer. Men for å nå dette mål er det helt nødvendig at statsmyndighetene yter oss all mulig assistanse hermed så vel direkte gjennom medvirkning fra de respektive departementer og vår utenriksetat som gjennom bistand av de av staten nedsatte eksportutvalg og andre organer av lignende art, og sist, men ikke minst gjennom en valutapolitikk som gjør det mulig å få avsatt våre varer til fullt konkurransedykige priser med våre nabolands fiskerinæring. Det kan i denne sammenheng være tilstrekkelig å henvide til våre to nabolands eksport av makrell, håbrand og størje som de svenske og danske fiskere har oppnådd helt andre og regningsssvarende priser for. Foruten at dette har muliggjort for disse land å oppnå en posisjon på eksportmarkedene med den følge at våre muligheter for eksport av tilsvarende norsk fisk i mer eller mindre grad utelukkes.

5. Nye anvendelser og konserveringsmetoder.

Et likeså viktig punkt for lønnsomheten er å finne nye anvendelses- og konserveringsmetoder m.v. for våre fiskevarer.

Våre organisasjoner har siden krigen også hatt sin oppmerksomhet henvendt på dette, og særlig har Norges Makrellag gjort store anstrengelser for å innarbeide frossen makrell på nye markeder — et tiltak som i det hele tatt har gjort det mulig at makrellfisket har kunnet drives med så pass tålelige resultater som en hittil har oppnådd selv om det på annen side må understrekes at næringens kapasitet ikke tilnærmevis er utnyttet.

Vi vil også peke på at Norges Makrellag i år foretar eksperimenter med blokkfrysing av makrell, som hvis det lykkes vil kunne føre til en øket omsetning av denne vare så vel på innlandet som på eksportmarkedene.

For ytterligere å opphjelpe lønnsomheten i makrellfisket er en klar over at det også kan ligge muligheter i å fremstille nye foredlede produkter av rå vare, men for å nå de mål en har satt seg på dette område er det også her nødvendig at statsmyndighetene yter sin medvirkning bl. a. gjennom støtte av statens kjem.-tekniske forsøksstasjon og gjennom medvirkning til laboratorieforsøk o.l. ved andre slike anstalter.

6. Fryserier.

Av avgjørende betydning for distriktets hovedfiske — makrellfisket — og likeledes av uhyre stor betydning for sildefisket, størjefisket og håbrandfisket, er det at der finnes fryserier i tilstrekkelig antall og med tilstrekkelig produksjons- og lagringskapasitet på strekningen Svenskegrensen til Jærens Rev. Makrellfiskerne taper nå hvert år store summer som i meget vesentlig grad nedsetter lønnsomheten i dette fiske, idet makrellen må fraktes fra den østre og sørlige kyststrekning opp til fjerntliggende fryserier i andre landsdeler. Mangelen på fryserier på Skagerakkysten virker også direkte hindrende for å drive sildefiske, størje- og håbrandfiske og til dels også andre fiskerier i den utstrekning som forekomstene av disse fiskearter og distriktets fangstkapasitet skulle tilsi.

Vi mener det er helt nødvendig at der foruten en forsert utbygning av de allerede bevilgede anlegg i Egersund, Kristiansand og Arendal også på kommende statsbudsjett bevilges midler til det planlagte anlegg i Flekkefjord, Farsund, Langesund og Fredrikstad, likesom en anser det helt påkrevd straks å få ombygget og modernisert det nåværende anlegg i Kragerø.

7. Formelsfabrikker.

For å oppnå en rasjonell drift av våre fiskerier og for å skape et sikrere lønnsomhetsgrunnlag er det nødvendig at der kan regnes med en kontinuerlig drift særlig under makrellfisket. For å oppnå dette må der skapes muligheter for å få avsetning for den del av fangsten som det i dag ikke er anvendelse for. Dette kan etter vår mening bare oppnås gjennom bygging av en eller flere mindre formelsfabrikker på lagelige steder på vår kyststrekning.

Inntil slike fabrikker kan bli reist må vi inntrengende henstille til våre myndigheter om å fastsette slike priser til fiskerne at det gjøres mulig å levere fangsten til de allerede eksisterende, men mer fjerntliggende fabrikker.«

Ad. punkt 3:

»For å kunne bringe de best oppnåelige resultater til fiskerne, ser fellesmøtet at det er nødvendig å utbygge samarbeidet mellom organisasjonene. De faglige og økonomiske organisasjoner bør samarbeide og drøfte saker som er av interesse for fiskerne på Øst-, Sør- og Vestlandet, slik at de kan opptre samlet når det gjelder saker av felles interesser, f. eks. ved krav til og forhandlinger med Statsmyndighetene, og ellers.

Det samarbeid som hittil er ført mellom de økonomiske organisasjoner i hummeromsetningen har brakt gode resultater for fiskerne. Dette samarbeid bør videre utbygges og forsøkes brakt inn i mer solide og faste former. Samarbeidet i rekeomsetningen mellom Rogaland Fiskesalgslag S/L og Skagerakfisk S/L har gjort det mulig for organisasjonen å ha full kontroll over omsetningen, og dermed er i stand til å mestre prekære situasjoner, som kan føre til betydelige prisfall for fiskerne. Dette viste seg tydelig for kort tid siden da det var stort prisfall på det engelske marked grunnet utilfredsstillende omsetningsordning. Takket være samarbeidet mellom salgslagene klarte organisasjonene å avverge videre prisfall og gjenopprette den tidligere pris, samtidig som det ble gjennomført en tilfredsstillende salgssordning for dette vårt betydeligste rekemarked. Samarbeidet har også gjort det mulig å gjennomføre en tilfredsstillende sorteringsordning, med derav følgende bedre kvalitet.

Samarbeidet mellom de økonomiske organisasjoner må kunne videre utvides, f. eks. i eksporten, når det gjelder å reise i utlandet for å finne nye markeder, kan det sikkert kombineres salg av forskjellige varesorter ved samme reisetur. Reiseutgiftene kunne da fordeles i forhold til de forskjellige salgslags interesser. Makrellaget strekker seg over de andre salgslags kyststrekning, så et samarbeid mellom samtlige disse salgslag må være helt naturlig, da det stort sett er de samme fiskeres interesser det gjelder. Ved et solid og godt samarbeid kan salgssorganisasjonene gjøres mer effektive og handlekraftige og dermed bringe så gode resultater til fiskerne som mulig.«

Ad. punkt 4:

»Fellesmøtet av representanter for de faglige og økonomiske organisasjoner fra Svenskegrensen til Rogaland, samlet til møter i Kristiansand den 25. og 26. juli, finner det påkrevd å etablere en permanent opplysningstjeneste gjennom pressen, slik at både fiskere, forbrukere og myndighetene til enhver tid kan være bedre orientert om forholdene i fiskerinæringen i denne landsdel. Det har nemlig vist seg at der både blant fiskerne og forbrukerne ofte forekommer misforståelser som gir anledning til rykter som ikke har noe med virkeligheten å gjøre. Dette gjelder både fiskepriser, fiskens distribuering, nødvendig regulering av fisketil-

førsler og meget annet. Dette er etter vår mening i ganske stor utstrekning egnet til å skape en viss bitterhet og hindrer den arbeidsro som er nødvendige for fiskernes organisasjoner til å utføre sin samfunnsgagnlige virksomhet. Møtet ser det også slik at alle parter har krav på å få så fylldige og nøkterne opplysninger som det uten skade kan gis.

En slik opplysningsvirksomhet antas best å kunne etableres på den måte at en i fiskernes organ «Skagerak» fikk en egen spalte under f. eks. overskriften »Opplysninger fra organisasjonene«.

Formålet må være å offentliggjøre de saker som fagorganisasjonen arbeider med fra tid til annen. Dessuten opplysninger fra de økonomiske organisasjoner om fiskeforekomster, deltagelse i fisket, fiskepriser både til fisker og forbruker, forholdene på det innenlandske marked, eksportmuligheter o.m.a.

Dette arbeid kan etter utvalgets mening best og mest effektivt utføres på følgende måte:

De interesserte organisasjoner ansetter en av sine funksjonærer i en bistilling som pressesekretær. Pressesekretæren henvender seg med visse mellomrom (en gang om måneden) eller som det finnes formålstjenlig, til samtlige organisasjoner for å innhente de nødvendige opplysninger. Disse opplysninger må han da bearbeide, redigere og være ansvarlig for. Pressesekretæren må også påta seg å besvare spørsmål fra lokale fiskesalgslag eller enkeltpersoner om forhold som sorterer under hans arbeid. De utgifter som er forbundet med en slik ordning fordeles mellom samtlige interesserte organisasjoner.»

Forøvrig har jeg dels som fiskeriinspektør og dels som Statens kontrollør for distriktets salgsorganisasjoner — i kvartalets løp — deltatt i en rekke konferanser og møter sammen med fiskerorganisasjonenes respektive representanter i distriktet for å behandle og løse spørsmål av øyeblikkelig aktualitet vedkommende organisasjonenes virksomhet i distriktet.

Om behandlings- og oppbevaringsmåten for hummer i kister m. v., var jeg som bekjent av Fiskeridirektoratet anmodet om å utarbeide en brosjyre til veiledning for de i hummerfiskeriene interesserte. I slutten av august måned fikk jeg ferdig utarbeidet en slik brosjyre, og innholdet av denne vil finnes opptrykt i »Fiskets Gang« nr. 37 for 14. september 1950, og likeledes finnes opptrykt som særtrykk nr. 6 — 1950 av Fiskeridirektoratets småskrifter.

Tvangsavståelse av jord i fiskeridistriktene. I juli måned foretok jeg en befaring i Bundefjorden med sikte på å kunne avgi en nærmere uttalelse om tvangsavståelse av sjøgrunn til fiskere der i medhold av Jordloven. Umiddelbart etter denne befaring ble en nærmere forestilling om denne sak videresendt herfra til Fiskeridirektøren.

Båt- og fartøysregistreringen i det forløpne kvartal krevet atskillig arbeide ved kontoret, idet iverksettelsen av nyregistrering av åpne motorbåter m. v. ble påbegynt den 1. juli, og det har i forbindelse med denne nyregistrering vært gitt atskillig veiledning til merkelovens tilsynsmenn og til fiskerne.

Tildelingen og fordelingen av materialer til fiskeribygging i distriktet har også krevet atskillig oppmerksomhet og det samme gjelder besvarelsen av en hel rekke forespørsler av faglig art fra fiskere og andre i fiskerinæringen interesserte i distriktet. Det mangesidige kontorarbeide forøvrig har pågått kontinuerlig og relativt normalt etter årstiden.

2. kvartal 1950/51.

Herved tillater jeg meg å gi en kort oversikt over fiskeriene og fiskerivirksomheten på Skagarakkysten i tidsrommet 1/10—31/12 1950.

Som nevnt i min foregående kvartalsrapport var makrellfisket under avslutning ved utgangen av foregående kvartal. Det viser seg også nå at det praktisk talt intet ble fanget i oktober måned og at de statiske oppgaver som jeg ga i foregående rapport, også blir de endelige tall forsåvidt årets makrellfiske angår. Heller ikke det ordinære brislingfiske i Oslofjorden kastet noe videre av seg etter 1. oktober. Kun noen små fangster hist og her. Selv dette småfiske av brisling opphørte fullstendig ved utgangen av november måned.

Trålfisket etter brisling ved Skagen ble som i min forrige rapport nevnt omfattet med betydelig interesse av fiskerne. Ca. 50 trålerfartøyer fra Sørlandet og Østlandet var gått ned til Skagen i slutten av september. De oppnådde allerede da å få noen småfangster, — men dessverre holdt uvær stort sett fangstflåten i havn. Dette fiske ble praktisk talt så lenge det varte, det vil si til ut i de første dage av desember, stort sett hindret av stadig urolige værforhold. Skjønt fisket ga noe bedre resultater enn i fjor, ble disse ikke på langt nær hva en hadde ventet seg, — etter de store forhåpninger en hadde stillet til dette fiske. Mens den totale fangst av brisling fanget med trål ved Skagen ifjor ble ca. 9 1/2 tusen skjepper til en nettoppris til fisker av kr. 15,52 pr. skjeppe, — ble resultatet i år samme sted 20 tusen skjepper til en netto første-håndspris av kr. 15,53 pr. skjeppe. Hele fangsten ble omsatt til hermetikkfabrikker i Fredrikstad for nedlegging til ansjos. Ialt deltok i dette fiske opptil 60 trålere.

Trålfisket etter sild ved Skagen mislyktes totalt. Det var forutsetningen at de tidligere nevnte brislingtrålere i løpet av inneværende kvartal også skiftesvis skulle ha trålet etter sild ved Skagen. En hadde gjort seg store forhåpninger om å få såpass store sildefangster at disse etterhånden kunne bli fraktet opp til mottakerstasjonen Randesund ved Kristiansand S. for derfra å bli videresendt til sildoljefabrikkene ved Egersund. Imidlertid slo sildefisket helt klikk, både på grunn av det urolige vær og såvidt en kan skjønne også fordi sildeforekomstene

denne sesong var langt mindre enn antatt og at silden gikk så spredt at fiskerne ikke fant det regningssvarende å tråle etter silden, slik at de gjennom hele sesongens forløp vesentlig la an på å få tak i brisling, som foran beskrevet. En får bare håpe at dette fiske vil kunne lykkes bedre neste omgang.

Trålfisket etter reker på Revet var også gjennom kvartalets løp periodevis sterkt hemmet av det urolige vær. Særlig i første halvpart av oktober hindret været dette fiske. I november og til utover i midten av desember fikk en imidlertid ganske bra fangster, og for rekefangstene ble det oppnådd gjennomgående gode priser.

Hummerfisket tok også til i Vest-Agder i midten av oktober. Fisket ga i det store og det hele normale resultater også her, slik at en nå ved årets slutt anslår det totale hummerkvantum i distriktet til å være praktisk talt henimot det samme som fjorårets kvantum.

Som bekjent har det i dette distrikts nabofylke i vest — Rogaland — utover året 1950 vært atskillig uro i hummeromsetningen og hummereksporten, idet der har vært løpende stridigheter mellom Rogaland Fiskesalgslag og de private hummereksportører i Rogaland. Da dette forhold også ganske naturlig har skapt vanskeligheter i den totale hummeromsetning og hummereksport, har det fra dette distrikt i løpet av inneværende kvartal vært truffet en rekke tiltak med de interesserte parter i Rogaland for å få en rasjonell ordening i stand.

Fjordsildfisket i Oslofjorden pleier vanligvis å gi ganske bra resultater utover i årets tre siste måneder. I år slo også dette fiske feil, dels på grunn av det urolige vær og dels fordi silden opptrådte spredt og i relativt små forekomster.

De vanlige kyst- og skjærgårdsfiskerier har stort sett artet seg normalt gjennom hele kvartalet, idet disse fiskerier som for det meste drives i skjærgården, stort sett kan holdes gående forholdsvis uavhengig av vind og vær. Fra midten av november og til årets slutt var det tildels meget gode fiskefangster å få over hele distriktet.

I desember måned har en meget stor del av fiskerne i dette distrikt også vært beskjeftiget med forberedelsene til vintersildfiskeriene. Etter alt å dømme vil deltakelsen herfra bli ganske stor i kommende sesong.

Om virksomheten forøvrig i fiskerinæringen i dette distrikt — og — særlig da den virksomhet som har vært utøvet i forbindelse med og i samarbeide med dette inspektorat til fremme av fiskeribedriften i distriktet — kan berettes:

Virksomheten i dette kvartal har i ganske usedvanlig grad vært særpreget av et stort antall konferanser, møter og fellesmøter mellom de i fiskerinæringen interesserte parter, med sikte på å ta opp til diskusjon og vurdering grunnproblemene og situasjonen i det hele for

fiskerinæringen i distriktet. — Dette har i høy grad preget også dette inspektorats virksomhet gjennom hele kvartalet, idet undertegnede som fiskeriinspektør, i det hele, dels på eget initiativ, dels etter ønske fra Fiskeriadministrasjonen og dels etter henstilling fra distriktets fiskerorganisasjoner, har deltatt i praktisk talt samtlige konferanser, møter og fellesmøter som har vært holdt i forbindelse med disse spørsmål.

For å gi et bilde av min virksomhet som fiskeriinspektør i dette kvartal, må jeg i første rekke nevne:

Rekestriden i Oslofjorden som fortsatt gjennom hele kvartalets løp har lagt et overordentlig stort beslag på min oppmerksomhet og arbeidstid. Flere reiser er foretatt i sakens anledning, dels for konferanser med Fiskeridepartementet, Utenriksdepartementet og Fiskeridirektøren samt fiskere og fiskerirepresentanter i Oslofjorden og også med lokale myndigheter samme sted, for som kontaktperson mellom nevnte myndigheter og distriktet fortsatt å bistå med forsøk på å få bilagt denne lite hyggelige konflikt.

Under fellesmøter i Fredrikstad i dagene 7.—9. oktober mellom styrene i Østlandske Fiskeriselskap og Oslofjordens Fiskerlag om spørsmål i forbindelse med lønnsomheten i fiskeriene på Skagerakkysten, deltok jeg etter oppfordring fra de hernevnte organisasjoner bl. a. for som distriktets fiskeriinspektør å innlede til diskusjon om fryseriene på Skagerakkysten. Med sikte på også gjennom denne rapport å viderebringe til administrasjonens kunnskap den redegjørelse jeg under disse møter ga, finner jeg det hensiktsmessig her å hitsette det referat som redaktøren av fiskeribladet »Skagerak« opptok på dette møte og som finnes gjengitt i bladet »Skagerak« for 26. oktober 1950, nemlig:

»Fiskeriinspektør Buvik var anmodet om å orientere om sakens stilling, og han sa herom bl. a.:

— Vi vet at budsjettet er skåret ned når det gjelder fryseriene. Forholdene har gjort det nødvendig. Men jeg mener at dette ikke bør hindre at distriktets organisasjoner allikevel retter en henvendelse til myndighetene og fremholder de krav som er nødvendige for at vår næring kan eksistere. Jeg tror vi kan være enige med sjofarts- og fiskerikomiteen, når den beklager nedskjæringer som synes å gå ut over fiskerinæringen og at fryseriene er av fundamental betydning for denne næring. Jeg tror derfor ikke at det kan oppfattes som kritikk, når vi erklærer oss enig i komiteens uttalelser og fremholder våre krav herfra, og gir et bilde av hvorledes saken står i våre distrikter.

Fiskeriinspektøren resumerte så hvorledes arbeidet ligger an med de forskjellige fryseriplaner. Flekkefjord og Farsund har ferdige planer nå. Kristiansands-anlegget er under oppbygging og kan forhåpentlig delvis tas i bruk under kommende fiske. Arendalsanlegget er under arbeide, men det er vesentlig grunn- og kaiarbeidene som pågår. Grimstads fryseri er ferdig og har fått siste del av stasbevilgningen. Risør har sitt lille kjøleanlegg. For kjøleanlegget i Kragero har det vært ført forhandlinger med fiskerorganisasjonene. Der foreligger visstnok

et tilbud fra Makrellaget og Skagerakfisk om å overta anlegget, men det må gjøres endel der.

I Langesund står saken slik at etter krigen holdt ikke de kalkylene som var satt opp. Saken er stoppet opp ett eller annet sted. Der bør en gå ganske annerledes intensivt til verks for å få planene realisert.

I Stavern og Larvik arbeides det med planer. Der har både jeg og organisasjonene sagt at det bør bli et samarbeid, men dette er ikke kommet i orden ennå. Men der er planer som en behøver å komme nærmere inn på.

Tønsberg Bryggeri og kommunen har reist et fryseri som vil komme til nytte for fiskeribedriften.

Så har vi Fredrikstad, hvor sekretæren i Oslofjordens Fiskarlag sitter inne med førstehåndsopplysninger. Fryseriplanene her i Fredrikstad har vært gjenstand for en langvarig og smertefull behandling.

Disse distriktene lider under mangelen på fryserier. Makrellfiskerne taper mange penger på det. Det kan også påvises at sildefiskeriene ikke kan utnyttet på langt nær i den utstrekning som forekomstene skulle tilsi, for vi har ikke fryserier. Det samme gjelder for håbrand og størjefisket og tildels andre fiskerier. Når det gjelder rekeeksporten, så går rekene i stor utstrekning over Stavanger, for der kan en få satt rekene inn på fryseri.

I det hele hemmer mangelen på fryserier utviklingen i vårt distrikt. En taper penger på dette. Et passende antall fryserier her ville bety overordentlig meget for fiskerienes lønnsomhet. Jeg mener at en her bør samle seg om en uttalelse som går ut på å forsøke å få fremmet de anlegg som en anser viktigst i kommende budsjettermin, sluttet hr. Buvik sin oversikt.

Forøvrig ble på dette møte drøftet samtlige de punkter som det i min foregående rapport omhandlende fellesmøte i Kristiansand den 25. juli i år var blitt enighet om, og også Fredrikstad-møtet ga sin tilslutning til disse uttalelser.

Den 27. oktober holdtes et møte av representanter for Norges Makrellag S/L og Østlandske Fiskeriselskap hvor foruten undertegnede også flere av formennene i de lokale fiskerifaglag på Sørlandet var tilstede. På dette møte ble det særlig drøftet de vanskeligheter distriktet hadde hatt å kjempe med under årets makrellsesong, sett i relasjon til importen av makrell etter frilistesystemet, innskrenket eksport m. v. og hva det burde gjøres for å øke makrellfiskets lønnsomhet. Stort sett ga også dette møte sin tilslutning til det som ble uttalt på det tidligere nevnte fellesmøte i Kristiansand den 25. juli i år, og hvorom jeg også tør henvise til min foregående kvartalsrapport.

Nytt fellesmøte ble holdt den 30. oktober i Kristiansand S., av representanter for fiskernes faglige og økonomiske organisasjoner på Skagerakkysten og Vestlandet, i hvilket møte også undertegnede deltok som distriktets fiskerinspektør. Her ble tatt opp på bred basis de problemer som er oppstått i etterkrigsårene i forbindelse med *utbyggingen av ferskfiskomsetningen på innlandsmarkedene*.

Etter en inngående behandling av problemene enedes fellesmøtet om å fremlegge som sitt forslag for det fremtidige arbeide med disse problemer følgende uttalelse og plan:

«I de siste år er det av fiskernes salgsorganisasjoner nedlagt et ikke ubetydelig forberedende arbeid for å utbygge innlandsomsetningen.

Som et ledd i dette arbeid har bl. a. Norges Makrellag, delvis i samarbeide med andre salgsorganisasjoner, foretatt inngående markedsundersøkelser innenfor enkelte viktige deler av innlandsmarkedet.

Av det materiale som foreligger, fremgår det at omsetningsapparatet kan anses ganske godt utbygget når det gjelder dirigeringen av ferskfisktilførslene til de forskjellige omsetningssentra. Denne dirigering foregår stort sett tilfredsstillende. Derimot er det iøynefallende mangler ved videredistribueringen til forbruker. Særlig gjelder dette landdistriktene, men også i byene må det gjennomføres atskillige forbedringer.

Fiskernes salgsorganisasjoner må se det som en av sine viktigste oppgaver å finne frem til en rasjonell løsning for den videre utbygging av ferskfiskomsetningen, slik at denne kan bli fullt effektiv på alle deler av innlandsmarkedet. Saken bør løses i nøye samarbeide med de øvrige omsetningsledd. Oppgavene er så store at det er nødvendig å nytte alle den erfaring som de ulike grupper av fagfolk innen bransjen sitter inne med.

Med hensyn til omsetningsformen, så vil det være mest hensiktsmessig at omsetningen foregår fra faste utsalg i byer og tettbebygde strøk og fra fiskebiler i de øvrige landdistrikter. Omsetningen fra fiskebiler faller dyrere enn omsetning fra fast utsalg, men er uten sammenligning den mest effektive omsetningsform i de mer tynt befolkede landdistriktene.

Med hensyn til lokaler og utstyr, bør detaljutsalgene for fisk stå på høyde med andre detaljutsalgs i matvarebransjen. Dette er dessverre på langt nær tilfellet. Fiskeutsalgene i mange byer er lite tidsmessige, og i landdistriktene er utsalgene gjerne enda dårligere, ofte er forholdene langt under det minimum som nå kreves. Også det bilmateriell som anvendes til fiskebilrutene er gjennomgående lite tilfredsstillende. Materiell er stort sett ikke tidsmessig hverken hva biler eller spesialutstyr angår. Det er således absolutt nødvendig å få hevet standarden både for fiskeutsalgene og for fiskebilrutene.

Årsakene til den dårlige tilstand er hovedsakelig forhold som den enkelte næringsdrivende ikke er herre over. Det er mangel på egnede forretningslokaler, og de tillatte detaljavanser er så små at det er vanskelig å finansiere nyanskaffelser og forbedringer. For fiskebilrutene er forholdene ekstra vanskelige. Bilmateriellet ble svært nedslitt under krigen, og det har ikke vært mulig å få gjennomført den nødvendige nyinvestering etter krigen, hverken til igangværende eller nye ruter. De store vedlikeholdsutgiftene og høye bensinprisene gjør driften enda mindre lønnsom, og da det er lett om annet bedre betalt arbeid, er fristelsen til å legge ned de dårlige ruter meget stor. Nesten samtlige fiskebilruter gir for liten fortjeneste til dem som arbeider med dette, og selv for de ruter som kjøres i de mer tettbefolkede distrikter, blir det nødvendig å øke lønnsomheten hvis ikke omsetningen skal stoppe opp. Enda mer vanskelig er det selvfølgelig å skaffe balanse i driften for ruter som skal kjøres i tynt befolkede distrikter.

Det kreves betydelige beløp til modernisering av de nåværende fiskeutsalg, bygging av nye forretningslokaler og anskaffelse av nye biler til de igangværende og nye ruter som må settes i gang.

Som det fremgår av forannevnte vil detaljomsetningens egne folk ikke kunne skaffe til veie de beløp som er nødvendig for å få en mer tidsmessig fiskeomsetning. Heller ikke om detaljavansen blir betydelig øket vil man ha noen garanti for at den økte inntekt blir brukt til nyanskaffelser og moderniseringer. Fiskernes salgsorganisasjoner kan heller ikke av de midler og inntekter som de i dag disponerer over utbygge omsetningsapparatet i et så hurtig tempo som ønskelig og nødvendig. Den mest hensiktsmessige måten å skaffe midlene til veie på vil etter vår mening være at hver salgsorganisasjon avsetter en bestemt margin av all den fisk som omsettes på innlandsmarkedet og at disse midler brukes til utbyggingen

av detaljomsetningen. Da en utbygging og modernisering av omsetningsapparatet vil komme både fiskerne og forbrukerne til gode, vil det være riktig at en del av nevnte margin dekkes ved en regulering av videresalgsprisene.

Investeringene i detaljomsetningen bør fortrinnsvis foretas på følgende måte:

1. Rentefrie lån til ominnredning og anskaffelse av tidsmessig utstyr til fiskeutsalg og til opprettelse av nødvendige nye utsalg i byer og landdistrikter.

De forretninger som får rentefrie lån må utstyres slik at de kommer fullt på høyde med utsalgene i andre bransjer. Det må skaffes pene lokaler, utstyr som er nødvendig for en gjennomført hygiene, samt kjølerom eller kjøledisker. Kyndige arkitekter må få i oppdrag å utarbeide standardtegninger for innredning og utstyr. De næringsdrivende bør selv skaffe dekning for en viss andel av omkostningene, og lån bør bare ytes til folk med tilstrekkelig faglig innsikt og som går fullt inn for å yde forbrukerne den beste service. Det bør heller ikke ydes lån til andre utsalg enn de som må ansees nødvendige for å betjene forbrukerne i vedkommende distrikt. Avdragstiden for lånene samt hvilken sikkerhet som skal stilles for disse, bestemmes i hvert enkelt tilfelle.

2. Rentefrie kapitalinnskudd i fiskebilruter til delvis dekning av kjøpesummen for anskaffelse av nytt bilmateriell med utstyr til nye ruter som bør igangsettes og til erstatning av nedslitt eller uhensiktsmessig materiell for igangværende ruter.

Forutsetningen for å skyte inn kapital i en fiskebilrute bør være at vedkommende som skal drive ruten er innstilt på å yde den beste service. Vedkommende må selv dekke en viss del av anskaffelsesomkostningene. Kjøpesummen for bilen med utstyr må avskrives i løpet av den tid bilen er tjenlig til fiskebilrute, og avskrivningene må avsettes slik at det er likvide midler til stede til nytt materiell når utrangering skal finne sted. For at salgsorganisasjonene skal yde slikt kapitalinnskudd i fiskebilrutene, må de som driver rutene også være villige til å inngå bindende avtale om kontinuerlig kjøring etter en bestemt rute med bestemte dager og kjøretider for de enkelte deler av ruten. Hvis avtalen ikke overholdes, må salgsorganisasjonen ha anledning til å løse ut innehaveren av ruten etter takst. Rutene fastlegges i samarbeide med samferdselsmyndighetene, lokale myndigheter og forbrukerorganisasjoner. Fiskebilene må ha et så allsidig vareutvalg som mulig, slik at kundene til enhver tid kan finne passende midt-dagsmat på fiskerutedagene. Det er av avgjørende betydning at det kan skaffes tilstrekkelig varer til å holde rutene i drift året rundt. Foruten fersk fisk, bør det føres forskjellige slag tilvirket fisk som fiskemat, lutefisk, røket fisk, frossen fisk m. v.

3. Tilskudd til driften av fiskebilruter som vanskelig kan gi innehaveren en rimelig årsfortjeneste.

Det vil antagelig være hensiktsmessig å differere tilskuddenes størrelse etter de salgsforhold rutene skal arbeide under, slik at det betales større tilskudd til de ruter som betjener de mest tynt befolkede og vanskeligste distrikter. Tilskuddet stipuleres pr. kilo fisk som omsettes av ruten. For ruter som det skal skytes inn kapital i etter punkt 2 og/eller som det skal ytes driftstilskudd til må vedkommende som driver rutene pålegges å føre nøyaktig regnskap som gir et sikkert grunnlag for bedømmelse av utgiftene og inntektene. Likeledes må det føres rapporter som viser at ruten blir betjent overensstemmende med avtale.

Bare hvis innehaveren nøye overholder den inngåtte avtale, vil det bli betalt støtte til driften av ruten.

4. Det nedsettes distriktsutvalg i de forskjellige salgsdistrikter som tilrettelegger utbyggingen av detaljomsetningen, administrerer forannevnte investerings- og støtteordning samt kontrollerer at omsetningen foregår tilfredsstillende.

Utvalgene skal således ta initiativet til en effektiv utbygging av detaljomsetningen og være ansvarlig for den mest hensiktsmessige anvendelse av nyinvesteringene og føre kontroll med at forretningene og rutene drives forsvarlig. Utvalgene må tildeles hver sitt bestemte distrikt. Områdene må ikke være for små da utvalgene derved vil få for liten slagkraft. På den annen side må området som legges under hvert utvalg heller ikke være for stort slik at en mister kontakten med utsalgene og fiskebilrutene. De enkelte utvalg nedsettes av fiskernes salgsorganisasjoner og bør bestå av 1 representant fra hvert av de lag som leverer en vesentlig del av den fisk som omsettes i vedkommende distrikt. Utvalgene må arbeide i nøye forståelse med myndighetene, omsetningsleddene og de forskjellige forbrukerorganisasjoner.

Fellesmøtet forutsetter og gir sitt sekretariat i oppdrag å videresende denne plan til videre behandling i de enkelte salgsorganisasjoner m. v. som er interessert i innlandsomsetningen, og anbefaler at planene tiltres av disse og at samtlige de organisasjoner som tiltrer denne plan også foretar begynnende kapitalinvesteringer, slik at planene hurtigst mulig kan påbegynne satt ut i livet.

De problemer i forbindelse med fiskeriene på Skagerakkysten hvorom det i etterkrigsårene har vært en rekke henstillinger til myndighetene, har også i lengere tid vært opptatt til drøftelse i Fiskeriadministrasjonen, og såvidt vites ble Fiskeriministeren og Fiskeridirektøren under en konferanse om disse problemer, enige om at det fra Fiskeriadministrasjonens side snarest burde foretas en nærmere undersøkelse og vurdering av disse problemer og forhold gjennom et administrativt fagutvalg. I forbindelse hermed ble undertegnede av Fiskeridirektøren kalt til Bergen i siste halvpart av november for å bistå med planleggingen av de undersøkelser som Fiskeridirektøren på Fiskeriadministrasjonens vegne stod i begrep med å iverksette. Planene ble her lagt for dette undersøkelsesarbeide, som det hersket enighet om burde foretas så snart som mulig.

I midten av desember holdtes så et fellesmøte mellom Fiskeriadministrasjonens representanter og representantene for samtlige fiskerorganisasjoner i distriktet, hvor da såvel de fangstmessige — som de omsetningsmessige problemer m. v. ble drøftet. Det er min oppfatning at samtlige distriktets representanter satte stor pris på det tiltak som her er satt i verk fra Fiskeridirektørens og Fiskeriadministrasjonens side, — et tiltak som en håper vil bli til gjensidig positiv nytte for samtlige parter og i særdeleshet få gagnlige følger for fiskerinæringen på Skagerakkysten.

Et forhold som det her tør være av interesse å peke på i forbindelse med Skagerakkystens fiskeriproblemer er de ganske interessante resultater som nå foreligger offentliggjort på grunnlag av den i oktober 1948 for første gang i Norge avholdte fullstendige fiskeritelling.

Ved nærmere studium vil sikkerlig resultatene av denne telling etterhånden gi anledning til atskillige refleksjoner. For nærværende finner jeg å måtte innskrenke meg til å nevne at denne telling viser at det er et ganske markert og reelt sett stort antall fiskere i dette distrikt som driver fiske som absolutt eneste yrke, — ja antallet av disse fiskere på Skagerakkysten er så stort at det står fullt på høyde med antallet av fiskere i Nordland som har fiske som eneste yrke og ligger også praktisk talt på høyde med tallet for fiskere som har fiske som eneste yrke i Møre og Romsdal. Dette forhold vil kanskje i første omgang komme til å virke noe forbausende på noen hver. Forholdet markerer etter mitt skjønn at en her på Skagerakkysten nødvendigvis må drive fiske med en høy grad av intensitet for at dette yrke skal kunne gi en høy nok lønnsomhetsgrad for yrkets utøvere. I samme retning peker også det forhold som denne fiskeritelling gir et særlig markert bilde av, nemlig at driftsintensiteten på Skagerakkysten ligger et godt stykke høyere enn i de øvrige distrikter i landet. De fiskere på Skagerakkysten som har fiske som eneste yrke, hadde etter denne telling ialt i løpet av tellingsåret 35,9 uker på fiske, mens gjennomsnittet for hele landet ligger på 31,2 uker. For de fiskere som på Skagerakkysten har fiske som hovedyrke, er tallene henholdsvis 26,6 og 20,5, og for de fiskere som på Skagerakkysten har fiske som bi-yrke, er tallene henholdsvis 13,6 uker og 11,4 uker. Ialt hadde fiskerne på Skagerakkysten gjennomsnittlig 29 uker på fiske i tellingsåret, mens landsgjennomsnittet utgjør 20,7 uker. En slutning som muligens allerede på det nåværende tidspunkt tør trekkes av dette forhold er at lønnsomhetsgraden i dette distrikts fiskerier kanskje i noen høyere grad enn ellers i vårt land i første rekke er et prisspørsmål, — idet det tør ansees mindre sannsynlig at det ved en ennå intensere drift kan oppnåes synderlig større kvantitative fangstresultater, uten at fiskeforekomstene her eventuelt ville bli overbeskattet. Dette kanskje med unntagelse av makrellfiskeriene og tildels også sildefisket i Skagerak, hvor en nok ved hjelp av større fangstmengder til formel og oljeproduksjon vil kunne komme opp i større fangstkvantiteter enn dem en har i dag, uten at dette forhold eventuelt vil kunne føre til en merkbar overbeskatning. En nærmere praktisk vitenskapelig undersøkelse av sistnevnte forhold tør dog kanskje være påkrevet i tiden fremover.

Etter de oppgaver en nå har mottatt fra salgsgorganisasjonene i dette distrikt, kommer førstehåndsverdien av distriktets fiskefangst

(inkl. hummer og reker) for året 1950 anslagsvis til å ligge omkring 20 mill. kroner. Legger en hertil verdien av den vintersildfangst som distriktets fiskere ilandførte på Vestlandet under vintersildfiskeriene 1950, nemlig ca. 5 mill. kroner (førstehåndsverdi), kommer en opp i en total førstehåndsverdi av 25 mill. kroner for dette distrikts vedkommende for året 1950.

I uken henimot midten av desember deltok jeg i representantskapsmøte i Norges Makrellag S/L i Kristiansand S. Under dette møte ble særlig drøftet mulighetene av å gå til oppmaling av makrell til formel.

Ved kontoret har arbeidet — parallelt med virksomheten i sin helhet ved dette inspektorat — foregått i et forsert tempo.

Arbeidet med merkevesenet er blitt holdt å jour, likeledes det merarbeide ved kontoret som forårsakes av at inspektoratet må forestå fordelingen av materialer til fiskeribygge i distriktet.

Ennvidere er stort sett hele det mangesidige kontorarbeide som går ut på å gi opplysninger til Fiskeridministrasjonen samt pr. korrespondanse å gi de interesserte i distriktet opplysninger og veiledning vedkommende fiskeriene holdt å jour.

Endel tilbakeliggende arbeide gjenstår imidlertid ved kontoret, nå ved årets utgang. Særlig må jeg her nevne at jeg ennå ikke har rukket å få avsendt mine kvartalsrapporter, idet disse krever en viss arbeidsro ved kontoret for å kunne bli skrevet i en slik form at disse rapporter kan bli av noen verdi.

Østlandske Fiskeriselskap, distriktets største fagorganisasjon, uttaler i sin årsberetning for 1950, hvilken nå er under utarbeidelse, at:

»Det kan uten overdrivelse sies at året (1950) har for kontoret og formannen vært det mest slitsomme i selskapets 45-årige historie. Arbeide i komiteer, utvalg, fellesmøter og konferanser utenom de egentlige møter som direkte vedrører organisasjonen, har krevet tid, midler, reiser og arbeid.»

I forbindelse med denne uttalelse må også jeg nå ved utgangen av året 1950 uttale at dette år — uten overdrivelse — også tør sies å ha vært det mest slitsomme ved dette inspektorat siden jeg tiltråtte min stilling i 1934. Arbeidet har vært drevet i et forsert tempo, uten hensyn til arbeidsdøgnets varighet. Jeg skal for nærværende ikke komme nærmere inn på disse forhold, men vil kun uttale det håp at det arbeide som også her er utført må vise seg å bli til gagn for fiskerinæringen i denne landsdel.

3. kvartal 1950/51.

Herved tillater jeg meg å gi en kort oversikt over fiskeriene og fiskerivirksomheten på Skagerakkysten i tidsrommet 1/1—31/3 1951.

Vintersildfiskeriene på Vestlandet. Fra Skagerakkysten deltok ialt noe over 200 lag i vintersildfiskeriene på Vestlandet. Deltakelsen herfra antas å ligge noe over deltakelsen i fjorårets fiske. Henimot halvparten av fiskerflåten fra dette distrikt dro oppover til Vestlandet allerede i første halvpart av januar, idet de bl. a. utrustet med drivgarn også aktet å delta i storsildfisket i år i ennå større målestokk enn tilfellet var ifjor, — mens resten først dro avgårde herfra i slutten av januar til vårsildfiskeriene i Haugesunds-distriktet. Slik som vintersildfiskeriene i år kom til å arte seg med et godt storsildfiske og et relativt bra vårsildfiske med garn i distriktene omkring Haugesund, mens fisket i Egersunds-distriktet slo totalt feil, — var det et uvurderlig stort gode for dette distrikts fiskere at de dro så pass tidlig avgårde og deltok både i storsildfisket og i vårsildfisket i de nordligere distrikter. Som kjent har det vært vanlig at storparten av dette distrikts sildefiskere i tidligere år ikke har deltatt i større målestokk på andre felter enn Egersunds- og Flekkefjords-feltene. Den alt overveiende del av fiskerflåten herfra var utrustet med garn, dels drivgarn, del settegarn og i atskillig utstrekning utrustet med begge disse to garntyper. Et par snurpere deltok også herfra, og likeledes to større skøyter med pelagisk trål. Resultatene for garnfiskerne må betegnes som meget ujevne. For de lag som deltok både i storsildfisket og vårsildfisket, tør resultatene betegnes som gjennomgående gode — mens resultatene for de garnlag, og da vesentlig settegarnlagene, som bare deltok i vårsildfisket, må betegnes som ujevne, tildels mindre gode. Såvidt en har brakt i erfaring, kom snurpenotlagene herfra ut med et relativt rimelig resultat. Forsåvidt de to lag som deltok i fisket med pelagisk trål angår, må dette forsøk — selv om det ikke ga de forønskede resultater — betegnes som et interessant eksperiment. Forsøket viste at den model som disse lag brukte, var for smekker til de sildetygnder som en kan få inn i trålen, og resultatet var at trålen gjentatte ganger ble sprengt. Det får nå stå sin prøve om de samme fiskere i fremtiden vil fortsette sine forsøk med en sterkere tråltype.

Dessverre brakte deltakelsen i årets vintersildfiskerier herfra tunge sorgens budskap til hjemstedsdistriktene i Flekkefjords-området. Med fiskeskøytene VA-36-H og R-2-L's forlis omkom i alt 12 mann, mens kun en ble reddet. Senere omkom også en vårsildfisker fra Åna-Sira-distriktet da fiskeskøyten R-45-SK drev på land under garntrekning ved Ferkingstadøyene.

Om fiskeriene forøvrig på Skagerakkysten i det forløpne kvartal kan anføres at disse særlig i januar måned var hemmet av atskillig ruskevær.

Reke-trålfisket på Revet ga dog etterhånden relativt bra fangster, selv om det var forholdsvis få som deltok i dette fiske, idet jo de fleste større skøyter var opptatt med sildefisket på Vestlandet. Men etterhvert som disse vendte tilbake fra sildefiskeriene på Vestlandet i midten av mars, tok reke-fisket seg bra opp og må betegnes som normalt etter årstiden.

Det vanlige kyst- og skjærgårdsfiske etter torsk, sei, lange, lyr, osv. var også tildels værhindret, men tør forøvrig sies å ha foregått normalt etter årstiden med til dels ganske gode fangster i siste halvpart av februar og første halvpart av mars.

Fjordsildfisket tok til i mars og ga forholdsvis jevnt gode fangster, særlig på strekningen mellom Arendal og Langesund.

I årets *snurpenotfiske i Lofoten etter torsk* deltok et lag bestående av to skøyter herfra, nærmere betegnet fra Hidra. Såvidt en har brakt i erfaring gjorde laget det ganske bra og var vel fornøyd med resultatet. Forsøket har vært omfattet med stor interesse av fiskerne i dette distrikt, og en tør vel regne med fortsatt interesse i samme fiske herfra i årene fremover.

Om virksomheten forøvrig i fiskerinæringen her, og da særlig den virksomhet som også har vært utøvet i dette inspektorat i samarbeide med bedriften, kan berettes:

Også i dette kvartal har virksomheten vært preget av flere betydningsfulle møter og konferanser mellom de i fiskerinæringen interesserte parter i samarbeide med Fiskeriadministrasjonen, for å søke frem til løsningen av en rekke problemer av betydning for næringen. I første rekke tør jeg også i denne rapport i likhet med de foregående kvartals rapporter nevne:

Rekestriden i Oslofjorden tør nå heldigvis sies å være praktisk talt løst på en slik måte at en nå glir inn i fredelige forhold igjen. Det forslag til overenskomst angående fiskeriforholdene i visse sjøområder tilhørende Norge og Sverige som forhandlerne kom frem til under sine samtaler i Oslo og Stockholm i slutten av november og i begynnelsen av desember sl., ble behandlet på et stort fiskermøte i Fredrikstad den 6. januar, i hvilket møte også undertegnede deltok. Selv om det på dette møte falt mange uttalelser fra fiskernes side om forskjellige forhold i forbindelse med rekestriden, og selv om møtet stort sett sluttet seg til tidligere innsendte protester i saken, ble dog sakens sluttrealitet den forsåvidt Oslofjordens Fiskerlags stilling til overenskomsten angår, at skulle protesten fra laget ikke bli tatt til følge, da måtte møtet kreve:

1. At det uoppholdelig i overensstemmelse med overenskomstens art. 4, innledes forhandlinger med den svenske Regjering om fredning av rekene i Hvalerdypet i Oslofjorden i større dybder enn 200 meter hvert år i tiden 1/1—1/8.
2. Før den norsk-svenske avtale ratifiseres må det avgis en erklæring til Oslofjordens Fiskerlag fra de norske myndigheter om at det oppsyn som skal foregå i ytre Oslofjord straks blir utstyrt med slike midler at det blir respektert og er i stand til å foreta de handlinger som det etter instruksen er pålagt.
3. Møtet forlanger at det settes opp fellesbestemmelser om redskapenes størrelse, konstruksjon- og maskestørrelse innen 1. april 1951 i samsvar med avtalens sluttprotokoll. Møtet anmoder våre forhandlere om at de svenske fiskere ikke bruker større redskaper enn det som nå er tillatt for norske fiskere i dette område.«

Etter min oppfatning konkluderte dermed de norske fiskeres representanter i Oslofjorden med at forutsetningen for en ordning av denne strid måtte være at statsmyndighetene snarest gjennomfører en utvidet fredning, etablerer et effektivt oppsyn og søker tilveiebrakt ensartede bestemmelser for størrelsen og bruken av fangstredskapene i de omstridte områder.

Skjønt denne avtale etter min oppfatning både har sine sterke og svake sider, tilkjennega jeg tydelig på nevnte møte, at det ville være en fordel å få avtalen godkjent så snart som mulig.

Såvidt jeg kjenner til ble ratifikasjonsdokumentene for overenskomsten utvekslet i Stockholm den 17. april 1951 mellom Sveriges utenriksminister og den norske ambassadør i Stockholm, og i henhold til overenskomstens art. 9, trådte overenskomsten i kraft samme dag.

Det er en glede å kunne konstatere at en allerede nå kan spore gode virkninger av denne overenskomst, og at det gode naboforhold, mellom de norske og svenske fiskere som en direkte følge av overenskomsten, er på god vei til å bli gjenopprettet.

Felles forholdsregler for Danmark, Norge og Sverige for å beskytte bestanden av dypvannsreker, hummer, bokstavhummer og krabbe. I forbindelse med denne sak foretok jeg i begynnelsen av februar en reise til Fredrikstad for sammen med Fiskeridirektoratets konsulenter Birger Rasmussen og Kåre Halmø å drøfte de forskjellige spørsmål med fiskerne i Oslofjorden, hvorefter lignende drøftelser noen dager senere fant sted mellom nevnte Fiskeridirektoratets representanter og fiskerne på Sørlandet. Sistnevnte drøftelser fant sted i Kristiansand S. Sluttelig møtte etter innbydelse av den norske Regjering representanter for den danske, norske og svenske regjering til en konferanse i Oslo i dagene 22.—23. februar for å drøfte spørsmålene i forbindelse med denne sak. I sistnevnte konferanse deltok bl. a. undertegnede som rådgiver. Denne konferanse kom frem til enighet om forslag til en overenskomst om tiltak

til beskyttelse av bestanden av dypvannsreker, hummer, bokstavhummer og krabbe.

Overenskomsten går bl. a. ut på fastsettelse av en minste maskestørrelse i reketrålen, slik at et flatt mål 30 mm bredt og 2 mm tykt lett kan føres gjennom maskene når noten er våt og strukket i lengderetningen. Videre inneholder forslaget bestemmelsen om et minstemål for bokstavhummer på 15 cm målt fra spissen av pannehornet til den bakre faste kant av midterste svømmelapp.

Det oppnåddes også enighet om at det skal nedsettes en kommisjon med to representanter fra hvert av de kontraherende land. Denne kommisjon får bl. a. til oppgave å søke koordinert de enkelte lands vitenskapelige og praktiske undersøkelser angående bestanden av reker, hummer, bokstavhummer og krabbe i avtaleområdet.

Konferansen var også enig om at såvel biologiske som fangstmessige hensyn taler for en forhøyelse av minstemålet for hummer som foreslått av det internasjonale havforskningsråd. Av hensyn til det standpunkt som fiskerne inntar, fant imidlertid konferansen det ikke mulig på det nåværende tidspunkt å kunne gå inn for en overenskomst om å forhøye minstemålet. Konferansen anbefalte derimot at det arbeides videre med dette spørsmål, og at særlig den foreslåtte kommisjon søker å fremskaffe det best mulige materiale med sikte på at en eventuelt senere kan komme frem til en overenskomst om å forhøye minstemålet på hummer, hvilket minstemål nå som bekjent er 21 cm.

Hummeromsetningen. I min foregående kvartalsrapport berørte jeg såvidt den strid som har pågått mellom Rogaland Fiskesalgslag og de private hummereksporthører på Vestlandet, hvilken strid også viste seg å ha tendens til å medføre skadevirkninger for hummeromsetningen og hummereksporthorten i dette distrikt. Som følge herav ble det i løpet av desember sl. og utover januar i år innledet forhandlinger mellom representanter fra Rogaland Fiskesalgslag, Skagerakfisk S/L og de private hummereksporthører i Rogaland. Disse forhandlinger førte gledeligvis til en overenskomst og de verserende stridigheter ble bilagt, slik at det er falt ro over hummeromsetningen til påviselig fordel for hummereksporthorten, hummeromsetningen i sin helhet og for samtlige parter i saken.

Kristiansands Kjøleanlegg A/S. Den 19. mars ble det holdt generalforsamling i dette kjøleanlegg hvor undertegnede møtte som Statens representant. Av årsberetningen for dette anlegg fremgår at til tross for ombyggingen og de vanskeligheter denne ombygging har skapt for driften, har anlegget også i 1950 i betydelig utstrekning kunnet imøtekomme kravet på kjølerom, og all disponibel plass som anlegget har hatt i 1950, har vært bortleiet. Fra begynnelsen av juni fk. regner en med

å kunne begynne å få nytte av utvidelsen av dette anlegg, idet de nye kompressormaskiner da vil være på plass, og begge dypfryserum, ett kjølerom og ett av to fryserom beregnes da å kunne bli tatt i bruk. En regner med at dette anlegg, allerede under kommende makrellsesong, vil kunne bli til nytte for makrellomsetningen.

Fiskernes salgsorganisasjoner i distriktet har stort sett hatt jevn fremgang i sitt arbeide. Særlig har samarbeidet mellom de enkelte salgsorganisasjoner i denne landsdel vært fortsatt og er blitt bedre utbygget, slik at det kan påvises reelle fordeler i dette samarbeid. Så ofte det har vært anledning til det har også undertegnede dels som fiskeriinspektør og dels som Statens kontrollør i et par av disse salgsorganisasjoner gått aktivt inn for et sådant samarbeide, bygget på reelle fellesinteresser i omsetningsspørsmålene. I midten av mars deltok jeg i representantskapsmøtet i Fjordfisk S/L i Fredrikstad og i slutten av mars i representantskapsmøtet i Skagerakfisk S/L i Kristiansand S. Særskilte rapporter over disse to salgsorganisasjoner vedrørende driftsåret 1950 har jeg tidligere avgitt til Fiskeriadministrasjonen som Statens kontrollør for begge disse lag.

Om arbeidet forøvrig tør generelt anføres at dette også i det forløpne kvartal har foregått i et forsert tempo, såvel når det gjelder møter og konferanser som når det gjelder arbeide ved kontoret. Forøvrig må jeg nevne at de voldsomme snefall og de svære snemengder som til sine tider skapte fullstendig kaos i kommunikasjonsforholdene, også innvirket på virksomheten her. Undertegnede opplevet flere ganger i inneværende kvartal å bli sittende fast i sneen under togreiser, hvorved tidsspille oppstod likesom dette i enkelte tilfelle hindret meg i å komme frem til avtalte konferanser og møter.

Ved kontoret har — tross alt — det mangesidige arbeide gått sin gang, omenn med noen forsinkelser, særlig da forsåvidt fullførelsen av kvartalsberetningene angår. Arbeidet med merkevesenet og med fordeling av byggematerialer er dog holdt helt à jour, og likeledes stort sett den vanlige korrespondanse. En har nå tatt sikte på i kommende kvartal å få lagt arbeidet an etter en slik plan at en også herfra skal kunne komme à jour med kvartalsberetningene for hele budsjettåret 1950/51.

4. kvartal 1950/51.

Makrellfisket tok sin begynnelse den 24. april med en førstefangst på 33 kg som ble tatt temmelig langt til havs ut av Flekkerøy. Om dette fisket inntil utgangen av juni kan berettes:

Salgsforholdene for makrell lå i år bedre an enn foregående år.

Før sesongen var det inngått kontrakter om betydelige partier frossen makrell til eksport. Det var også kommet istand en ordning med myndighetene slik at en regnet med at et eventuelt kvantum som ikke kunne omsettes til andre og bedre betalte anvendelser, skulle leveres til formelsfabrikk.

En regnet derfor med at det i år ikke skulle være nødvendig å begrense fisket selvom makrellforekomstene skulle bli like store eller større enn foregående år, da det som kjent har måttet iverksettes betydelige innskrenkninger i fisket.

Antagelig på grunn av den sene våren og lave sjøtemperaturen kom makrellfisket i år forholdsvis sent igang. De første små fangster ble tatt 24. april, men fisket kom ikke ordentlig igang før 8. mai, i motsetning til ifjor da det var blitt oppfisket ca. 900 000 kg til samme dato.

Til tross for at fisket i år har kunnet drives uten begrensning, er kvantumet inntil 30/6 allikevel ikke større enn ca. 8,4 mill. kg eller ca. 1,2 mill. kg mer enn til samme dato forrige år.

Drivgarnsfisket har gitt gode fangster i Haugesundsdistriktet hvor det i år er oppfisket et rekordkvantum under drivgarnssesongen. Også på den øvrige del av kysten har drivgarnsfisket gitt et forholdsvis stort kvantum.

I dorgefisket på Skagerakkysten har det deltatt et mindre antall båter enn de nærmest foregående år, og fisket har for det meste foregått temmelig langt til havs. For de dorgefiskere som har drevet mest effektivt, er det imidlertid blitt et bra fangstkvantum. Inntil utgangen av juni var det svært lite snurpefiske og landnotfiske etter makrell, men det er tatt endel snurpefangster på Sørlandet og også noen fangster på Vestlandet i juli. Det ser ut som at snurpefisket nå etterhvert vil ta seg opp.

På grunn av at fisket kom så sent i gang, er det inntil 30/6 omsatt et noe mindre kvantum makrell til fersk konsum på innenlandsmarkedet enn til samme tidspunkt ifjor, men når en tar nevnte forhold i betraktning, er omsetningen allikevel gått lettere i år enn forrige år. Maksimalprisen for makrell til innenlandsmarkedet er i år opphevet, og de oppnådde priser er bedre enn tidligere.

Eksporten av fersk, iset makrell til England og Holland har foregått tilfredsstillende. Det er også eksportert endel fersk makrell til tysk vestsone. Foruten de partier frossen makrell som ble kontrahert før sesongens begynnelse, er det senere foretatt nye. Hele det hittil produserte kvantum frossen makrell er solgt. Endel er allerede skipet, og det øvrige produserte kvantum skal skipes i løpet av juli og august. Det er utsikt til at det kan avsluttes ytterligere salg av frossen makrell til forskjellige eksportmarkeder. Den frossen-makrell som i år er produsert, er gjennomgående av utmerket kvalitet.

Som en følge av de tidligere års dårlige erfaringer med saltmakrellen, er det hittil i år ikke saltet makrell, bortsett fra noen ubetydelige partier som er saltet av private saltere. Det er mulig at det i slutten av juli eller litt senere utover høsten — når makrellen blir fetere — vil bli saltet et mindre parti for å kunne vedlikeholde forbindelsen med de eksportmarkeder som fremdeles til en viss grad er interessert i norsk saltmakrell. Det er imidlertid tydelig at det på alle markeder er svært liten interesse for saltet, mager sommermakrell.

Til hermetikk, røking m.v. er det levert omtrent samme kvantum som i tilsvarende tidsrom ifjor. — Da det i motsetning til ifjor har vært god tilgang på sild til agn under makrellsesongen, er det i år levert mindre makrell til denne anvendelse.

I den tiden av sesongen da fangstkvantumet var størst, ble det levert endel makrell til formelsproduksjon, men kvantumet til denne anvendelse ble ikke så stort som en hadde regnet med når makrellfisket kunne drives uten begrensning.

Pr. 30. juni er i følge Norges Makrelllags oppgaver oppfisket 8 363 047 kg makrell som er anvendt således: Til hjemmeforbruk 2 858 845 kg, til frysing 2 346 411 kg, til salting 7 280 kg, til eksport 702 366 kg, til formel 2 079 051 kg, til hermetikk 197 094 kg, til agn 166 092 kg, til diverse 5 108 kg.

Brislingfisket i Oslofjorden har inntil 30. juni nærmest hatt et forløp som ifjor, og det vil da si at dette fisket ligger endel under et middelårs fiske. Inntil 30. juni var det blitt innmeldt til Sild- og Brislingsalslagets kontor i Fredrikstad 60 000 skjeppe brisling, av hvilket kvantum henvend halvparten var blitt opptatt til en pris av kr. 18,75 pr. skjepe. Brislingen i ytre Oslofjord har vært fet, og størrelsen tilfredsstillende. I indre Oslofjorden derimot viste kvaliteten seg mindre bra, og den indre fjorden ble derfor stengt og er såvidt jeg vet først blitt åpnet for fangst etter utgangen av juni måned. Deltagelsen i fisket må betegnes som normal, mens værforholdene har vært mindre bra. I Flekkefjordsdistriktet antas oppfisket ca. 20 000 skj. brisling pr. 30/6.

Rekerålfisket har pågått kontinuerlig gjennom hele kvartalet. I juni måned oppstod vanskeligheter på eksportmarkedene med derav følgende prisfall, og de samarbeidende salgsorganisasjoner Skagerakfisk S/L og Rogaland Fiskesalgslag fant det da uungåelig å gå til visse begrensninger for å avlaste markedene. Disse begrensninger ble dog heldigvis nokså kortvarige og er nå helt opphevet.

Fjordsildfisket vedvarte utover i april og fortsatte inntil midten av mai da det ebbet ut etterhvert som fiskerne mer og mer gikk over i makrellfisket.

Hummerfisket har også i forløpne kvartal vært holdt gående, — om

enn i langt mindre målestokk enn i høstsesongen, — så noe vesentlig nevneverdig hummerkvantum er det ikke blitt fanget i dette tidsrom.

De vanlige skjærgårdsfiskerier har i periodens løp vært drevet kontinuerlig og med jevnt gode resultater på Sørlandet, mens fisket i Oslofjorden må betegnes som mindre gode. Fangstene har særlig bestått av torsk, sei og lyr.

Vrengen Havnestyre utstedte i midten av mars er forbud mot snurrevadfiske i Vrengen havneområde. Oslofjorden Fiskerlag påklaget dette forhold, og undertegnede fant at forholdet var av den art at det burde tas opp til nærmere prøving i administrasjonen om det var lovhjemmel for et slikt forbud.

Etter nærmere ventilering av saken, ble det brakt på det rene at vedkommende havnestyre på grunnlag av bestemmelsen i Havneloven, ikke kan nedlegge forbud mot snurrevadfiske i Vrengen havnedistrikt. Havnedirektøren uttalte i sakens anledning at:

»Såvidt meg bekjent, har man ikke innen noe havnedistrikt noe forbud mot fiske med hverken det ene eller annet slags redskap, når unntas at det er forbud mot å benytte havnens anlegg som fiskeplass. Etter min mening er det meget tvilsomt om man på grunnlag av Havneloven kan utstede et alminnelig forbud mot benyttelse av bestemte fiskeredskaper innen et havnedistrikt. Jeg kan heller ikke i Styringsplakaten finne noe forbud mot anvendelse av bestemte fiskeredskaper. I Styringsplakatens § 26 har man den regel at et fartøy eller båt som er beskjeftiget med fiske, ikke må legge seg i veien for seilassen i et farvann som benyttes av andre fartøyer enn fiskefartøyer eller båter. I henhold til denne bestemmelse kan selvfølgelig ikke fiskefartøyer som fisker med snurrevad i Vrengen legge seg i veien for den almindelige trafikk som benytter dette havneområde. Vrengen er ikke bare et havnedistrikt, men det er en almindelig fartsled som benyttes av kysttrafikken. Farvannet er så trangt at det er liten anledning for litt større dampfartøyer og motorfartøyer å vike unna for fiskefartøyer som har fiskeredskaper ute. Styringsplakatens § 26 kommer derfor lett til anvendelse i dette farvann.«

Når jeg her har tillatt meg å sitere disse Havnedirektørens uttalelser, da er det fordi jeg finner dem så klare og konsise og av en så almengyldig karakter at det tør være en fordel at de kommer frem til almindelig etterretning for alle interesserte parter.

Makrell på friliste. I mine tidligere kvartalsrapporter har jeg gjentagne ganger berørt dette spørsmål. På grunn av de vanskeligheter som frilisteordningen for makrellimportens vedkommende har forårsaket i år, har Norges Makrellag S/L på ny i telegram av 25. f. m. sendt en inntrengende henstilling til myndighetene om å få tatt bort makrellen

fra den norske friliste. Østlandske Fiskeriselskap har likeledes i skriveelse av 29. juni sendt en lignende henstilling til myndighetene.

Jeg vil her ikke unnlate å tilkjennegi at jeg deler Norges Makrellags og Østlandske Fiskeriselskaps syn i dette spørsmål og mener at det ville være rimelig at man snarest mulig søker å få makrellen bort fra frilisten, så meget mer som hverken Sverige eller Danmark — som på dette område er våre makrellkonkurrenter — har makrellen fri, men tvertimot praktiserer en meget streng behovsprøvning for makrellimporten.

Østlandske Fiskeriselskap holdt sitt årsmøte i Stavern i løpet av første uke av april. Undertegnede deltok i dette årsmøte, hvor det bl. a. ble vedtatt å opprette et fond for ulykkesramte fiskere. Skagerakfisk S/L hadde bl. a. på sitt årsmøte den 29. mars avsatt kr. 25 000,— til et slikt formål av årets overskudd, og forutsetningen for vedtaket i Skagerakfisk S/L var at fondets midler disponeres av Østlandske Fiskeriselskap til fordel for ulykkesramte medlemmer av begge de hernevnte organisasjoner. Det er nå nedsatt en komite for å utarbeide regler for dette fond som tenkes øket årligårs fremover ved midler som organisasjonene finner å kunne avsette til dette formål. Også spørsmålet om pensjon og ulykkestrygd for fiskere i Østlandske Fiskeriselskaps distrikt ble drøftet, og det ble vedtatt å arbeide videre med disse spørsmål. Undertegnede som har sittet som formann i ett av selskapet nedsatt utvalg til revisjon av selskapets lover, fremla på dette møte utvalgets lovforslag, som ble enst. vedtatt med noen små uvesentlige endringer. Forøvrig dreiet debatten seg på dette årsmøte vesentlig om tiltak for å øke lønnsomheten i fiskeriene på Skagerakkysten, og om disse spørsmål har jeg tidligere redegjort i mine nærmest foregående kvartalsrapporter.

Bensinavgiftsfondet. Dette fond — i hvis styre undertegnede sitter som formann — foretok den 23. mai i år den vanlige utdeling av fondets rentemidler, i år kr. 5 000,— ialt. Av dette beløp ble Oslofjordens Fiskerlag tilstått som bidrag til utslipning av levende spetteflyndre i indre Oslofjord kr. 1 500,—. Østlandske Fiskeriselskap og Oslofjordens Fiskerlag i fellesskap ble tilstått som bidrag til utgivelse av fiskernes historie for Skagerakkysten kr. 1 500,— og sluttelig ble Østlandske Fiskeriselskap og Oslofjordens Fiskerlag i fellesskap tilstått som bidrag til anskaffelse av 3 radioapparater for opplysningstjeneste, kr. 2 000,—.

På grunn av forveksling mellom dette fond og det annet offentlige bensinavgiftsfond, har Fiskeridepartementet nå bestemt at det her omhandlede fond — hvis fulle betegnelse hittil har vært »Bensinavgiftsfondet til fremme av fiskeribedriften på Skagerakkysten« — heretter skal hete »*Skagerakkystens Fiskerifond*«.

I midten av april deltok jeg i et møte i Fiskernes Salgslag i Farsund,

hvor særlig salgsforholdene for makrell og forskjellige fiskeriorganisatoriske spørsmål ble drøftet.

Reiser, møter og konferanser. Foruten tidligere nevnte reise- og møtevirksomhet, deltok undertegnede den 30. juni i et masse møte av makrellfiskere på Flekkerøy, hvor de forretningsmessige retningslinjer m. v. for makrellsesongen med snurpenot i Skagerak utover ettersommeren ble trukket opp. Forøvrig har jeg også i kvartalets løp deltatt i styremøter i Østlandske Fiskeriselskap og Skagerakfisk S/L, hvor spørsmål av aktuell art ble drøftet.

Ved kontoret har arbeidet i inneværende kvartal foregått under et meget stort arbeidspress. En har i dette kvartal maktet å komme à jour med avgivelse av samtlige større rapporter som skal avgis herfra, herunder de tre foregående kvartalsrapporter. Likeså er forskjellige tilbakeliggende saker fra tidligere blitt ekspedert, slik at kontoret nå praktisk talt kan sies å være à jour så langt det er mulig. Ved siden herav har tildelingen av materialer til fiskeribygge og den fortløpende registrering av fiskefarkoster forårsaket atskillig arbeide.

Om arbeidsforholdene ved dette inspektorat slik som de har fortonet seg i de senere år er å si at det nå ansees uomgjengelig påkrevet at det innenfor rammen av posten kontorhold medtas et mindre beløp, slik at en i perioder hvor arbeidspresset gjør det nødvendig, periodevis kan få anledning til å anta ekstrahjelp, slik at virksomheten kan holdes à jour med en etter forholdene noenlunde rimelig arbeidstid i døgnet.

